

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk

Grækenlands

Martyrium,

1918.

VERDENSKRIGEN 1914-18

8°

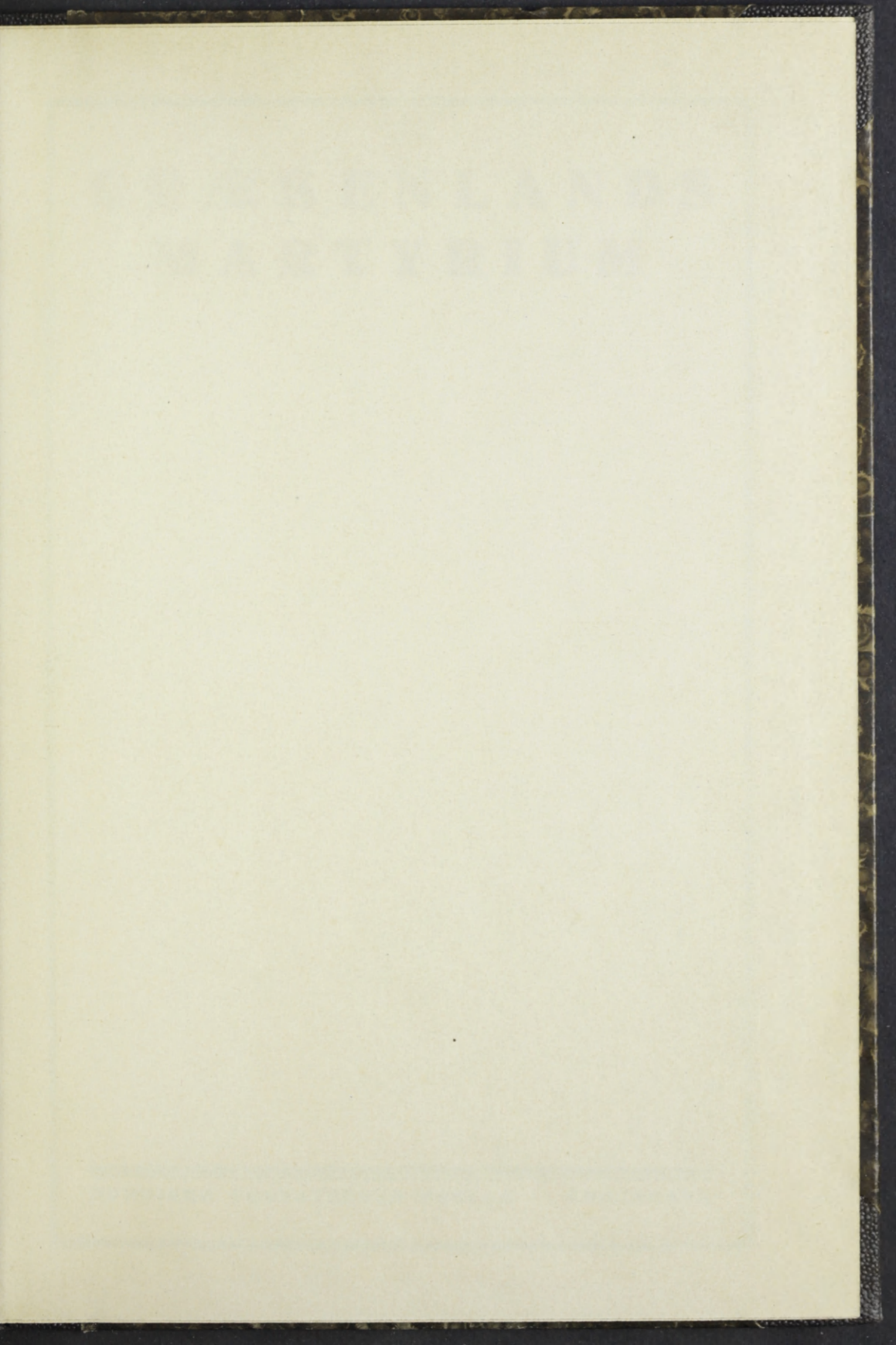
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130019372554

0253

**GRÆKENLANDS
MARTYRIUM**

NORDISKE FORFATTERES FORLAG — KØBENHAVN

GRÆKENLANDS MARTYRIUM

1918. Nr. 3150

NORDISKE FORFATTERES FORLAG
KØBENHAVN 1918

BIBLIOTHECA REGIA
MUSEI HISTORICI

S. L. Møllers Bogtrykkeri. København.

Da Krigen brød ud, laa Grækenland udmattet af de to sidste Balkankrige og sporede kun ringe Lyst til Krig. Ingen tænkte paa en græsk Deltagelse i Verdenskrigen; ingen uden Venizélos, som dengang beklædte Posten som Ministerpræsident. Denne Mand, hvis Politik sigter mod Grækenlands Vasalforhold til England,¹⁾ havde allerede ved den første Kanontorden fattet sin Plan: at kæmpe paa Ententens Side. Han troede, Grækenlands Interesser krævede, at det stillede sig paa Englands Side, og derfor skyndte han sig, allerede midt i August 1914, at meddele Ententemagterne, at Grækenland var rede til at træde over paa sine Beskyttelsesmagters Side. Dermed vilde Venizélos, som han selv angiver,²⁾ bevise Grækenlands Troskab mod sine Beskyttelsesmagter. Han mente imidlertid dermed ogsaa at tjene Grækenlands Interesser.

Dette var en stor Fejl af Venizélos baade som Statsmand og som Præsident for det græske Kabinet. Det blev ogsaa Aarsagen til Grækenlands senere Ulykke. Paa Tærskelen til en Verdenskonflikt af et Omfang som ingensinde før og hvis Udvikling intet Menneske kunde forudane, ilede han med at

1) Den 16de November 1917 blev der i Mansion House i London i Anledning af Venizelos's Besøg afholdt et stort Møde, under hvilket Venizelos holdt en Tale, hvori det blandt andet hedder: »Alle virkelig græksindede Statsmænd i mit Land har erkendt, at det britiske Rige er Verdens største politiske Bygning, en Bygning, som, endskønt den behersker Havene, dog aldrig har misbrugt sin Magt til selvsyge Formaal, en Magt, som har spredt Kultur til Jordens iøjerneste Afkroge. Da Tyskerne slap Krigen løs, blev Demokratiet i Verden beroliget ved den Efterretning, at England tog Del i den. Fra hint Øjeblik vidste vi, at Tyskernes Forsøg vilde strandе!

2) Venizelos' Tale i det græske Kammer 26. August 1917.

tage dette upolitiske og formaalsløse Skridt, bandt sig dermed til den ene af de krigsførende Grupper og bestemte paa Forhaand Grækenlands Holdning.

Ententens Politik overfor Grækenland udmærkede sig i Begyndelsen ved en fuldstændig Tilbageholdenhed. Ententemagterne indskrænkede sig til en formel Erklæring om, at de tog Venizelos' Tilbud til Efterretning. En Intervention fra Grækenlands Side tillagde man dengang ingen særlig Værdi. Ogsaa dets Forbund med Serbien lagde man kun meget ringe Vægt paa. Venizelos' Erklæring overfor Paschits, at Grækenland ifølge Forbundstraktatens Natur — idet denne bar en begrænset Balkankarakter — troede sig løst fra Forpligtelsen til at hjælpe Serbien mod Østrig-Ungarn og Tyskland, syntes at have tilfredsstillet Ententekabinetterne. De lagde altsaa den græske Faktor tilside under Forbehold af at gøre Brug af den i det givne Moment. Venizelos' Erklæring tillod dem at betragte Grækenland som en Art politisk Kapital, man, hvad Øjeblik man fandt for godt, kunde kaste ind i sin Forretning. Man var hos Ententen endnu stolt af sin egen Kraft. Tiggergangen efter Forbundsføller var endnu ikke begyndt.

Saaledes henlaa Grækenland foreløbig uforstyrret og neutralt. Længe varede det dog ikke. Tyrkiets Krigserklæring til Rusland i Oktober samme Aar fik Ententemagterne til at rette deres Blikke mod Grækenland. Ententediplomatiet og især England styrtede sig nu over Athen. Tyrkiets Indgriben rykkede det orientalske Spørgsmaal i Forgrunden og forvirrede de nuværende Allierede, men gamle Fjender i Orienten, Rusland og England. Hvad vilde der nu blive af Konstantinopel og Strædet ved Dardanellerne? Rusland jubede allerede ved Tanken om Muligheden af at gennemføre Peter den Stores Plan. England frygtede for pludselig at faa Russerne ind i Middelhavet. Da greb det til det lille Grækenland! Det havde skabt et Kongerige Grækenland for at benytte det som Bolværk mod den russiske Stræben mod Middelhavet. Nu var Tiden inde, hvor det skulde bruges som saadant. Den græske Hjælp var jo allerede stillet Ententen til Raadighed.

Grækenland kunde man allerede paa Forhaand betragte

som Offer for Modsætningerne indenfor Ententemagterne. I Januar 1915 stillede Sir Edward Grey sine Forslag til Grækenland. Det var første Gang, Tanken om en eventuel græsk Deltagelse i Krigen blev officielt drøftet fra Ententens Side. Sir Edward Grey tilbød Venizelos 140,000 Kvadratkilometer Kystland i Lilleasien, hvis Grækenland vilde hjælpe Serbien. Venizelos skyndte sig at meddele Kongen denne Efterretning, og i to paa hinanden følgende Memoranda til ham traadte han i Skranken for Grækenlands Deltagelse i Krigen. Han stødte imidlertid dengang paa udenrigspolitiske Vanskeligheder og paa Modstand fra Kongen og Generalstaben, som erklærede sig imod Krigen. Og Grækenland blev ved at være neutralt.

Dardanellerekspeditionen rykkede atter den græske Intervention frem i Forgrunden for Interessen. Den engelske Gesandt i Athen kom for anden Gang med Løfter til Venizelos. Grækenland skulde forstærke de allierede Tropper paa Gallipolihalvøen med et Armékorps. Selvfølgelig var et Armékorps for lidt til at betvinge Dardanellerne, men England ansaa det for tilstrækkeligt til at opnaa Grækernes Medherredømme i Konstantinopel.

Saaledes blev Grækenland stedse mer og mer indviklet i den russisk-engelske Interessemodsætning. I Athen blev et Kronraad sammenkaldt for at prøve Ententens Forslag. Venizelos gjorde sig energisk til Talsmand for en øjeblikkelig Krigsaktion. Trods sin glødende Rhetorik lykkedes det ham dog ikke at sætte sin Plan igennem. Han stødte især paa Modstand hos Generalstaben og Kongen, som var principielle Modstandere af enhver krigersk Aktion imod Tyskland. Et Fjendskab med Tyskland laa ikke i Grækenlands Interesse. Venizelos maatte træde tilbage. Kongen gjorde Brug af de Rettigheder, Forfatningen hjemlede ham; han overgav Regeringen til den Deputerede for Patras: Gúnaris; han opløste Kammeret og lod udskrive nye Valg. Ententen fandt meget ringe Behag i Kongens Fredsønsker. Den saa med skæve Blikke paa Venizelos' Fjernelse, idet den fra nu af betragtede ham som sin Mand. I Kongen, der allerede før Krigen var dem lidet tilpas paa Grund af hans Sympatier for Tyskland,

saa den tværtimod en Modstander af sine Planer. Hans Navn blev optaget paa Ententens sorte Liste. Saaledes begyndte Tvisten mellem Kongen paa den ene Side og Venizelos og Ententen paa den anden. I denne Tid fuldbyrdedes Sammensværgelsen mellem begge om med alle Midler at styrte Grækenland ud i Krigen.

De første Symptomer paa Ententens Utilfredshed med Grækenland viste sig i Forfølgelsen af den græske Handelsmarine under Paaskud af, at den provianterede de tyske U-Baade i Middelhavet, og i Besættelsen af nogle smaa, græske Øer foran Dardanellerne »af strategiske Grunde«. Græske Skibe blev opholdt ugevis i Malta og Alexandria. Den lille Stats økonomiske Liv led betydelig derunder. Forretningerne standsede. Grækenland sporede de første Varsler om det engelske Tryk. Den ny Regering Gúnaris blev betegnet som tyskvenlig. Den besad ikke »Beskyttelsesmagternes« Tillid. De beredte den tværtimod alle Vanskeligheder for at gøre dens Stilling uholdbar. Grækenland var allerede kommen i en kritisk Situation. Udviklingen i den udenrigspolitiske Stilling bidrog til at vanskeliggøre Forholdene. Ved Italiens Indgriben blev Grækenland ogsaa indblandet i de Forviklinger, som fulgte af Frankrigs og Italiens Interesses modsætninger. Ved Siden af Englands Interesse i at bevæge Grækenland til Deltagelse i Krigen gjorde nu ogsaa Frankrigs Interesse sig gældende. Grækenland var jo ogsaa den franske Politiks Bølværk mod Italiens Udbredelse i det østlige Middelhav. Frankrigs Middelhavsinteresser krævede, at det allierede Italiens Vej til Orienten og Balkan spærredes af en anden Allieret. Saaledes blev »Beskyttelsesmagternes« Tryk paa Grækenland stadig stærkere. Til Grækenlands Ulykke bragte de imidlertid foranstaltede nye Valg i Efteraaret 1915 igen Venizelos i Spidsen for Regeringen med en ringe Majoritet.¹⁾ Det

¹⁾ Denne Sejr for Venizelos tør ikke betragtes som noget Bevis for Folkets Krigsvilje. Venizelos gik til Valg uden et bestemt Program. Gennem sine Presseorganer lod han forstaa, at han ikke principielt var for Krigen. Han havde altsaa blot sin tidligere Popularitet at takke for sin Sejr, idet Folket ikke var underrettet om hans krigerske Hensigter. Imidlertid har selv hans kolossale Popularitet ikke

betød Sejr for Ententen. Dens Presse jublede. Grækenlands Indgriben skulde nu kun være et Spørgsmaal om Tidspunktet. Dette kom i September samme Aar, da Centralmagternes store Offensiv satte ind og Bulgarien mobiliserede. Det var den sværeste Prøvelsens Stund for den græske Neutralitet. I denne dystre Time lykkedes det Venizélos at sætte den græske Hærs Mobilisering igennem.¹⁾ Naturligvis med Bagtanken: mod Bulgarien. I Ententelandene saa man allerede de græske Tropper ved Fronten mod Tyske og Bulgarer.²⁾ Nu kom man i Tanker om Forbundsoverenskomsten med Serbien. Denne var imidlertid forfalden fra det Øjeblik, Serbien stod i Krig mod Centralmagterne. Det har selv den serbiske Regering anerkendt.³⁾ Desuden kunde Serbien ikke forlange

kunnet redde ham, da hans sande Hensigter siden blev bekendt. I »Nieuwe Rotterdamsche Courant« for 1. Novbr. 1915 beretter Bladets Athener-Korrespondent under 20. Oktober 1915: »Nok er det imidlertid sikkert, at Kongen har stillet sig i Modsætning til Venizelos og at dette kun var muligt, fordi Folket egentlig ikke ønskede at blive indviklet i en ny Krig. Det har undret mange, at Grækerne saadan uden Protest har ladet den store Venizelos, som de bærer paa Hænder, træde tilbage, men Venizelos' Afgang var ikke gaaet saa rolig for sig, om ikke en upopulær Krig havde været Aarsagen. Grækerne vil nok have Venizelos, men ingen Krig. Fremtiden skal vise, om det er muligt.«

- 1) Det lykkedes Venizelos at overbevise Kongen om Nødvendigheden af Mobiliseringen, idet han skildrede Faren for et bulgarsk Angreb og derved gav Mobiliseringen en præventiv Karakter. Stor var ogsaa Ophidselsen i Folket over den bulgarske Mobilisering, saa at den græske fremtraadte som et nødvendigt Beroligelsesmiddel.
- 2) Betegnende for den Maade, hvorpaa den franske Presse arbejder, er en dengang under Indtrykket af den græske Mobilisering skrevet Artikel i »Le Temps« for 10. Juli 1916, i hvilken man læser følgende om Ententens senere »Constantin«: »La politique de la Bulgarie a soulevé chez le roi de Grèce une aversion profonde. L'âme du soldat droite et loyale, du souverain, est insensible aux etc.« For Frankrigs officielle Blad var Kong Konstantin endnu »Konge af Grækenland« og »loyal Hersker«.
- 3) Paa en Forespørgsel fra den græske Regering ved Krigens Udbrud, om Serbien vilde være i Stand til at stille de 150,000 Mand, som ifølge Forbundstraktatens Artikel 2 skulde sendes mod Bulgarien, svare Paschts, at »Serbien ikke raadede over noget Trophekontingent til Anvendelse ved Grænsen, da det havde forpligtet sig lige

af Grækenland, at det skulde respektere Traktaten, medens Serbien selv var ude af Stand til at sende de 150,000 Mand, som var fastsat i Traktaten, mod Bulgarien.¹⁾

Venizélos, som kun benyttede sig af Bulgariens Mobilisering for at styrte Grækenland i Krig, rettede imidlertid det Spørgsmaal til den franske Gesandt i Athen, om Ententen var tilbøjelig til at erstatte de manglende serbiske Tropper²⁾

Gesandten opfattede dette som en Indbydelse fra Venizélos, og nogle Dage efter var allerede de første Ententetropper i Saloniki.³⁾

overfor Ententen. (Parce que la Serbie avait assumé des obligations vis-à-vis de l'Entente). Og i Marts 1915 svarede den serbiske Generalissimus Putnik paa en lignende Forespørgsel fra den græske Regering, at »den øjeblikkelige militære Situation ikke tillod at diskutere en saadan Eventualitet« og afslog kategorisk at træde i nogen som helst Forhandlinger desangaaende (Écho de Grèce 11. Oktbr. 1915).

- 1) Artikel 2 i den militære Overenskomst af 19. Maj 1913 lyder: »Ved Fjendtlighedernes Begyndelse, ligegyldig naar de sætter ind, forpligter Grækenland sig til at opstille en Armé paa 90,000 Mand mellem Bjærget Pangeon, Saloniki og Goumenitza, Serbien en Armé paa 150,000 Mand mellem Egnen ved Gewgeli, Veletz, Kumanovo og Pirot.
- 2) Derved anerkendte dengang ogsaa Venizelos og Ententen, at Serbien ikke var i Stand til at opfylde Forbundsstraktatens Betingelser, hvilket løste Grækenland fra enhver Forpligtelse ligeoverfor Serbien. Dette Kong Konstantins og Zaimis' Regerings Standpunkt indtog altsaa paa det Tidspunkt ogsaa de, som senere beskyldte Kongen og hans Folk for Forræderi.
- 3) I en Tale, Venizelos holdt i Kammeret i September 1915, erklærede han om denne Sag: »Jeg har samtidig betonet ligeoverfor ham, (d. v. s. den franske Gesandt) at mine Ord ikke maatte misforstaas, at jeg ikke stillede noget Forslag om Sendelse af denne Armé (d. v. s. Erstatning for de serbiske Tropper) for ikke at overtage noget Ansvar, men jeg har stillet det blotte Spørgsmaal alene for at vide, om denne Armé i et saadant Tilfælde kunde stilles til Raadighed. Som bekendt erklærede imidlertid Grey og Briand senere i det engelske og det franske Parlament, at de Allierede var komne til Saloniki paa Indbydelse af Venizelos, og som Følge deraf overtog Grækenland Ansvaret for disse Troppers Sikkerhed. Samme Standpunkt repræsenterede ogsaa Entente-Pressen. Venizelos indrømmede senere i sit Blad (Kyrix 29. Maj 1916) at han ikke blot havde suggereret Ententen at gøre Landgang i Saloniki, men at han endog stimulerede den dertil mod Loven for derved at tjene sin personlige Politik.

Venizélos rettede en platonisk Protest til Gesandten. Men det græske Kammer vendte sig med Harme mod denne eksempellose Krænkelse af den græske Neutralitet.¹⁾ Pludselig steg Venizélos op paa Kammerets Tribune, og i to store, op-hidsende Taler prædikede han Krigen mod Bulgarien. Atter krydsede Kongen dog, i sin faste Beslutning om at forblive neutral, de entente-venizelistiske Planer. I Modsætning til Venizélos var han af den Anskuelse, at Grækenlands Interesser ingenlunde var paa Ententens Side. Desuden kunde nogle Tusinde Soldater, som Franskændene landsatte i Saloniki, ikke foranledige Kongen til at styrte Grækenland ud i en sikker Katastrofe.²⁾ Endnu engang maatte Venizélos gaa (November 1915). Nu brød Stormen mod det neutrale Grækenland og dets Konge løs i Ententens Lejr. Kongen blev af Pressen fremstillet som Tysklands Agent. »Vi maa vide, hvem der er vore Venner, og hvem der er vore Fjender.« (Morning Post.) »Det maa forlanges af Grækenland, at det erklærer, om det er for eller imod os, for at de paakrævede Forholdsregler kan blive trufne.« (Gaulois.) »Hvad venter den allierede Flaade paa? Hvorfor blokerer den ikke den græske Kyst?« (Libre Parole.) »Man maa lade sige til Kong Konstan-

Modsigelsen mellem Ententestatsmændenes og Venizelos' Paastande beviser, at Landgangen i Saloniki var forudset fra begge Sider for derved at overfalde Grækenland og styrte det ud i Krigen.

- 1) Artikel 29 i den græske Forfatning: »En fremmed Hær maa hverken træde i græsk Tjeneste eller forblive paa græsk Grund eller marchere igennem uden Forelæggelse af en særlig Lov«. Men Franskændene (og dem fulgte deres Allierede, Englænderne, som fører Krigen paa Grund af Tysklands Krænkelse af Belgiens Neutralitet) kom til Grækenland uden forud at have den græske Regerings formelle Tilladelse, ja endog uden at de forud har anmeldt deres Ankomst. Disse Forkæmpere for de smaa Nationers Rettigheder har imidlertid Mod til at afsætte Kong Konstantin med den Begrundelse, at han skulde have krænket den græske Forfatning.
- 2) Kongen gjorde dermed kun Brug af de Rettigheder, som er tilstaaede ham ved Forfatningen. Venizelos havde mistet hans Tillid, idet han handlede mod Loven og uden hans Billigelse holdt sin krigerske Tale i Kammeret, der kunde gælde som en Krigserklæring til Bulgarien, og indbød den fremmede Hær i Strid med Forfatningen i den Hensigt at stille Kongen overfor fuldbyrdede Kendsgerninger.

tin: Hvem der ikke er med os, er imod os.« (Écho de Paris.) »Morning Post« foreslog, at Ententen paa Grund af Grækenlands Vægning ved at hjælpe Serberne skulde blokere Landet, beslaglægge de græske Skibe og besætte de græske Øer. Den engelske Udenrigsminister Sir Edward Carson skal endog have foreslaaet at tvinge Grækenland til at gribe ind mod Tyskland, hvad Grey afslog.¹⁾

Den serbiske Katastrofe bidrog endnu mere til at forøge Ententens Raseri over Grækenland og særlig over dets Konge. Paa Ententens Skuldre tyngede nu den Brøde at have ladet Serberne i Stikken. Denne Skyld blev imidlertid væltet over paa det lille Grækenland. De anklagede det græske Folk for, at det skulde have forraadt Serbien, men deres Angreb rettede sig i Særdeleshed mod Kongen, da man ansaa ham for Ophavsmanden til Grækenlands Neutralitet.²⁾

1) »New Statesman« for 6. Novbr. 1915 skriver: »Sir Edward Carson er traadt tilbage, fordi Grey ikke vilde være med til hans Politik, men afslog at tvinge Grækenland til at gribe ind paa engelsk Side imod Tysland. Carsons Forslag erindrer om den næsten utrolige Principløshed, som fra gammel Tid har udmærket Ulsterpartiets politiske Agitation. Vi og alle Neutrale har udleveret den tyske Regering til hele Verdens Forbandelse som et Eksempel paa Ryggsløshed, fordi det med Vaabenmagt vilde bane sig Vej gennem det neutrale Belgien. Vi har ikke anset Tysklands Undskyldning, at det ikke vilde inddrage Belgien i Krigen og at det vilde yde det fuld Skadeserstatning, for tilstrækkelig, og nu træder et Medlem af det engelske Kabinet op og foreslaar med højtidelig Ro, at vi skal tvinge en lille, neutral Stat ikke blot til mod sin Vilje at tilstaa os en Gennemmarschret (det har den allerede gjort) men til at kæmpe for os. Forslaget er saa oprørende og saa langt værre end alt, hvad Tyskland har gjort, at det er umuligt at tage det alvorligt. Vi kan kun være taknemlige for, at Ytringer af en Mand, der kunde stille et saadant Forslag, ikke længer har den Vægt, som et højt Embede medfører.

2) Hvorledes man i Ententekredse tænkte om Grækenland og dets Konge allerede dengang, fremgaar af følgende Udtoget af Privatbreve fra Medlemmer af den engelske Marinemission i Grækenland og Gesandtskabspersonalet til Slægt og Venner i England, som den 14. December 1915 blev fundne af en østrigsk U.-Baad i Middelhavet paa den græske Damper »Spetzai« hos de som Kurerer rejsende engelske Officerer Oberst Napir, tidligere Militærattaché i Bulgarien, og Parlamentsmedlemmet Kaptejn Wilson.

For at forberede den offentlige Mening i deres Lande og hos de neutrale paa det planlagte Overfald, udbredte de allehaande Rygter om foregivne Komplotter mellem Athen og Berlin. Kong Konstantin skulde have sluttet en Forbunds-overenskomst med Kejseren. Han skulde have lovet ham at falde Sarrail-Arméen i Saloniki i Ryggen, saa snart den tog Offensiven.¹⁾

Af et Brev fra Mr. W. Y. G., Sekretær ved det engelske Gesandtskab i Athen, dateret Athen 28. Novbr. 1915:

»Efter min Mening vilde det være bedst at forjage Kongen fra hans Throne og udraabe Venizelos til Præsident for den hellenske Republik. Men alle synes at vige tilbage for den Art drastiske Forholdsregler. Ulykkeligvis er Kongen meget populær i den største Del af Hæren.«

Af et Brev fra Mr. K., Medlem af den engelske Marinemission i Athen, dateret Athen 2. December 1915:

»Jeg er overbevist om, at disse Mennesker og Kongen nu selv indser de begaaede Fejl. Men Kongen er en saa halstarrig Skabning (obstinate beast) at han stadig er lige haardnakket. Min Overbevisning gaar ud paa, at der ikke efter Krigen skulde blive ved at bestaa en saadan Indretning som Konger; de har foraarsaget Krig og Elendighed og kun de alene«

Af et Brev fra Mr. E., Sekretær ved det engelske Gesandtskab i Athen, dateret 2. December 1915:

»De (∴ Grækerne) er de elendigste Køtere (curs), man kan forestille sig. Alt, hvad vi kan gøre, er at indjage dem mere Frygt for os, end de har for Tyskerne. Til dette Formaal har vi en stærk Flaade, som venter ved Melos og er rede til i fornødent Fald at foranstalte en Demonstration.«

- 1) Dette Eventyr opstod af en bevidst Misforstaaelse mellem den franske Gesandt i Athen og den græske Ministerpræsident Skuludis. Sarrail havde i et Brev til Gesandten besværet sig over, at han ikke kunde gaa fremad, før han havde sikre Garantier med Hensyn til den græske Regerings Hensigter, da den græske Generalstab ifølge Rygter, som var komne ham for Øre, havde til Hensigt at falde ham i Ryggen. Gesandten meddelte dette til den græske Ministerpræsident, der selvfølgelig tilbageviste det som Opfindelse og Usandhed, og udspurgte ham om den græske Regerings Hensigter for det Tilfælde, at Ententetropperne under et Tilbagetog for et stærkt bulgarsk Fremstød maatte flygte over paa græsk Grund. Skuludis svarede, at den græske Regering ikke i saa Fald kunde overtage Beskyttelsen af Ententetropperne eller kræve af Bulgarerne, at de skulde respektere den græske Neutralitet, saa meget mindre, som

Saaledes blev den mobiliserede græske Hær Entente-Strategernes og -Politikernes Skræmmebillede. Den var Skyld i hele Ententens Ulykke. Sarrail kunde ikke forjage Tyskerne fra Balkan — den græske Armé var Skyld deri! Han kunde ikke hjælpe Serberne — den græske Hær var atter Skyld deri!¹⁾ Han maatte have Ryggen dækket for at begynde en

denne Neutralitet allerede var krænket ved Ententetroppernes Landgang i Saloniki. Hvis den vilde opfordre Bulgarerne til at respektere den græske Neutralitet, saa maatte den ifølge den internationale Ret have interneret de Ententetropper, som var flygtede over paa græsk Grund. Det var tilstrækkeligt til at gøre den græske Regering mistænkt for, at den tilsigtede et Overfald paa Sarrail-Arméen. Man bemærkede ogsaa, at da den slagne Sarrail-Armé flygtede over paa græsk Jordbund, var det netop denne for Forræderi beskyldte Regering, som opholdt de tysk-bulgarske Tropper paa den græske Grænse og saaledes bevarede Saloniki-Ekspeditionen for et lige saa ynkeligt Endeligt som Dardaneller-Ekspeditionen. Og under denne samme græske Beskyttelse var der givet Sarrail Mulighed for at befæste Saloniki og forbedre sin Position paa græsk Grund.

- 1) Den forhenværende nederlandske Ministerpræsident Dr. Kuyper skriver i »De Standaard« (Amsterdam) for 2. Decbr. 1915: »Dag efter Dag allerede i to Uger har hele det anstændig tænkende europæiske Publikum nu været ilde tilmode over det forargelige Spil, som England, understøttet af Frankrig, driver med Grækenland i Saloniki. Ogsaa Grækenland er en af de »smaa Stater«, for hvis Eksistens og for hvis Uafhængighed Vestmagterne, som det hedder, vilde sætte sig til Værge. Grækenland har 4½ Millioner Indbyggere. Det er hele to Millioner mindre end vort Land og godt 3 Millioner mindre end Belgien, som talte 7½ Millioner. Jo mindre Staten er, desto mindre Magt har den selvfølgelig til at forsvare sig. Naar der altsaa var Tale om særlig at springe i Breschen for de ganske smaa Staters Selvstændighed og Uafhængighed, saa er det, der tildrog sig i Grækenland, vel et særlig stift Stykke.

Havde man i Belgien anvendt den samme Methode, som i Begyndelsen blev fulgt i Saloniki, og havde Belgien simpelthen ladet de tyske Tropper gaa igennem, ganske vist under Protest, men paa Betingelse af en Skadeserstatning i Penge, var der ikke bleven krummet et Haar paa Belgien, og det er ikke usandsynligt, at hele den europæiske Krig saa var endt allerede for Maaneder siden.

Novel, Grækenland fulgte den Formel, som Hugo Grotius anbefalede som den eneste rigtige. Under Protest lod det Englands og Frankrigs Tropper drage igennem fra Saloniki til Serbien. Men

Offensiv. Saaledes undskyldte Ententen sin Uvirksomhed paa den macedoniske Front og retfærdiggjorde samtidig sin hensynsløse Fremgangsmaade overfor det græske Folk.

Den 15. November aabnede Ententen Rækken af sine Noter til den græske Regering:

1. Tilbagedragning af de græske Tropper fra Byen Saloniki og Omgivelse.

2. Fuldstændig Raadighedsret over Jernbanerne og Vejene indtil Grænsen, i Særdeleshed i Retning af Krivolak og Monastir, for at vi saavel i Byen selv som ogsaa i dens Omgivelse kan træffe alle Forholdsregler, som er uomgængelig nødvendige til vort Forsvar, da Indrettelsen af en Forsvarsorganisation i Distriktet om Saloniki og foran Halvøen Kalkidike er af den mest fremragende Vigtighed for at garantere Ekspeditionstroppernes Sikkerhed.

3. Frihed tilsøs, som f. Eks. Ret til at visitere Skibe og Baade i Territorialfarvande og at opsøge og ødelægge de fjendtlige Undervandsbaade, deres Operations- og Forsyningsbaser ved Kysten og i Territorialfarvandene. I Betragtning af den vanskelige Situation, den serbiske Hærs Tilbagetog mod Albanien og Montenegro vil bringe de Allieredes Tropper i, er det paatrængende nødvendigt, at Kravet opfyldes, ikke blot ved mundtlige Tilsagn, men ogsaa ved Handlinger, det vil sige ved en Evakuering af Eggen ved Saloniki for de græske Tropper, som vilde være at trække tilbage, for at de saaledes kan undgaa at forstyrre Friheden i vore Bevægelser og vort Forsvar.

Den græske Regering afslog at antage Noten uden Betingelser, da dens Antagelse vilde have betydet en Krænkel-

hvad ser man nu? Intet mindre end, at de Tropper, man har ladet passere, nu vender sig mod Grækenland selv, og at den ene Gesandt efter den anden lander i Athen for at true Kong Konstantin med, at det er ude med Grækenland, om det vover at internere, hvad der kommer over dets Grænser, eller at dæmme noget op for det Anarki, der hersker i Saloniki. Hvor i Historien, kan man vel spørge, finder man nok et Eksempel paa, at man med saadant Overmod har drevet Cirkusdirektørens (Baas van't speel) Spil paa en lille Stats Bekostning?»

af Grækenlands Neutralitet. Den erklærede sig dog rede til at træde i Underhandlinger og at trække sine Tropper tilbage fra Østmakedonien til Epirus for at yde Sarrail-Hæren den ønskede Bevægelsesfrihed.¹⁾

I den Anledning blev Oberst Rallis sendt til Saloniki for at komme overens med General Sarrail om de paakrævede Koncessioner for hans Tropper i Makedonien.

Der blev fastsat en Art Krigszone, som omfattede hele Wardalen fra Saloniki til den græske Grænse og i hvilken der blev tilstaaet Sarrail-Arméen fuld Bevægelsesfrihed paa Betingelse af, at den ikke maatte foretage nogen Operationer ud over denne Krigszone. Den græske Regering opnaaede hos Tyskland Tilsagn om, at ogsaa Firforbundstroppeperne vilde indskrænke deres Operationer til denne Zone, hvorpaa de græske Tropper rømmede Krigsazonen.

Imidlertid foranstaltedes de nye Valg (December 1915), som det venizelistiske Parti imidlertid holdt sig borte fra,²⁾ og de gav et stort Flertal for Kongens neutralistiske Politik. Venizélos stillede sig i Opposition til den ny Regering. Han betragtede sig med sit opløste Kammer som det græske Folks sande Repræsentant. Han beklagede sig over, at det græske Kammer efter hans Mening var ukonstitutionelt. Tyske Penge skulde have haft Indflydelse paa Valgresultaterne. Som om man kunde købe et helt Folk! Det var imidlertid kun et Paaskud, under hvilket Ententen forsøgte at dække sin Handlemaade overfor Grækenland. Den haabede at bringe

1) Selv den italienske Regering anerkendte den græske Regerings Oprigtighed. »Daily Telegraph« for 3. Decbr. 1915 skriver: »Sonninos Tale i Kammeret er optimistisk med Hensyn til Grækenlands Holdning. Endskøndt Skuludis' Svar paa Ententemagternes Note endnu synes at tage nogle Forbehold, erklærer Sonnino dog kategorisk, at Grækenland har antaget Ententens Forslag og tilstrækkelig garanteret Landingskorpsets Sikkerhed. Vi maa derfor hilse disse Ord af en Politiker, der er kendt som forsigtig og grundigt overvejende, med Glæde.«

2) Venizelos og hans Parti holdt sig borte fra de i December 1915 foranstaltede Valg, da han ansaa sin Fjernelse fra Regeringen for ukonstitutionel og vilde kundgøre sin Protest ad denne Vej, men i Virkeligheden fordi han næppe kunde gøre sig Haab om en Stemme, efter at hans Krigsintriger var blevne bekendt for Folket.

Venizélos til Regeringen ved Hjælp af den indre Tvist. Det var i den kritiske Tid efter Franskmændenes mislykkede Angreb i Vesten og det russiske Sammenbrud i Galizien, hvor Ententen udstødte sit Raab om Hjælp i alle Retninger. Nu aabnedes der en Kamp om Sejren mellem Venizélos og Kongen. Begge Partier opflammedes af blindt Had til hinanden, og som det altid hænder i slige Øjeblikke, var det i begge Lejre de laveste Elementer, der vandt Overhaand. Venizélos' Parti arbejdede aabent Haand i Haand med Entente-Gesandterne. Det største Onde var imidlertid Ententens lønnede, hemmelige Agenter, som blev en sand Rædsel for den græske Befolkning. Desuagtet gik Ententen og dens Venner frem med en vis Tilbageholdenhed i selve Athen. Men i det af dem besatte Makedonien og paa Øerne fejredes der sande Orgier. Forfølgelser og Massefængslinger af kongetro Civilister hørte til Dagens Orden. Saloniki især oplevede de forfærdeligste Dage under serbisk Sorte-Haands-Regimente. Serberne opkastede sig til Herrer. De skabte et hemmeligt Politi, som ganske rolig foretog Fængslinger og Husundersøgelser hos græske Borgere. I de af Franskmændene besatte serbiske Distrikter blev der endog foretaget Tvangsrekrutteringer af Grækere til den serbiske Hær. Det var — paa græsk Grund! — næppe muligt for de græske Myndigheder at rive disse Uskyldige ud af Hænderne paa de serbiske Allierede.

Den trufne Overenskomst mellem Sarrail og den græske Regering syntes ialtfald at have skabt en »modus vivendi« i Makedonien, da Franskmændene pludselig den 11. Januar 1916 besatte Øen Korfu og den tyske Kejsers Sommerbolig Achilleion. De hejste deres Flag dér og indrettede en fransk-serbisk Forvaltning. Og den 29. Januar bemægtigede Sarrail sig paa Trods af sine Løfter til den græske Regering Fæstningerne Kara-Burnu og Kum-Kalä ved Indgangen til Salonikibugten.¹⁾ Den græske Regering protesterede. Ententen erklærede derefter som sædvanlig, at den tog Afstand fra enhver yderligere Besættelse paa græsk Omraade. Og den græ-

¹⁾ Hvortil der mobiliseredes Tropper paa Landjorden, en Flaade paa Havet og en Flyvemaskine-Eskadre i Luften.

ske Regering maatte lade sig nøje hermed. Kort derefter blev dog ogsaa Grænsefæstningerne Daba—Tepe besat, og Sarrail-Arméen udbredte sig over begge Krigszonens Linier. Jærnbanebroen ved Demir-Hissar blev sprængt, hvorved den i Nordmakedonien staaende græske Hær blev afskaaret fra sin Forbindelse med Grækenland. Den græske Regering fandt sig i alt. Grækenlands geografiske Beliggenhed tillod det ikke at yde væbnet Modstand mod Ententens Optræden. En Tid lang syntes Forholdet mellem Ententen og Grækenland at have bedret sig,¹⁾ men da ogsaa den tysk-bulgarske Hær maatte overskride den græske Grænse for at træffe Modforholdsregler mod Sarrails Udbredelse og de græske Tropper maatte rømme Distriktet for dem som i sin Tid for Ententetropperne og maatte overlade dem nogle befæstede Punkter, navnlig Fæstningen Ruppel, brød der en Storm af Forargelse løs i Ententepressen. De afsindigste Rygter blev udsprede i Ententelandene. Kongen skulde have sluttet Forbund med Bulgarien. Han skulde have til Hensigt at overfalde Sarrail.

»Kongen, som ganske aabent arbejder til Gunst for Bulgarien og Tyrkiet, har udleveret Fjenden Nøglerne til Grænsen uden at spørge Folket«, ophidsede »Morning Post« for 31. Maj 1916.²⁾ »Le Temps« for 3. Juni 1916 gjorde Grækerne

1) Karakteristisk for Ententens kun paa Løgn og Bedrag byggede Fremgangsmaade i Grækenland er dens Bestræbelser for at overbevise det græske Folk om, at den ikke havde til Hensigt at styrte det i Krig, men blot ønskede at opnaa Sikringer for Sarrail. René Piaux, en bekendt Fil-Hellener, som beklæder en høj Stilling i Udenrigsministeriet, erklærede f. Eks. overfor en Korrespondent ved det venizelistiske Athener-Blad »Ethnos«, at Ententen allerede forlængst havde givet Afkald paa Grækenlands Deltagelse i Krigen. Den forlangte nu kun en velvillig Neutralitet af det. I samme Retning gik ogsaa Ententegesandternes Ytringer til Regeringerne.

2) »Nøglen til den græske Grænse« kaldte Entente-Pressen Fæstningen Ruppel, hvis Overgivelse til Bulgarerne ved den græske Regering blev fremstillet som et Forræderi mod Sarrail-Arméen og hvis strategiske Betydning med Hensigt blev overdrevet. Hvis Fæstningen Ruppel virkelig betød Nøglen til Grænsen, maatte man undres over General Sarrails Forsømmelighed, eftersom han ikke straks havde besat den. Men Sarrail takserede ikke Fæstningens

Bebrejdelser for Neutralitetskrænkelser, (!) og »Novoie Wremia« skrev rasende: »Den græske Horizont maa man oplyse og det med hele Forholdsregler, ikke med halve, for at den græske Regering kan blive tvungen til at træffe sin Afgørelse. Den første og vigtigste Forholdsregel er Blokaden af den græske Kyst og Underbindelsen af enhver Tilførsel af Levnedsmidler til Grækenland.« Den russiske »Börsen-Zeitung« anbefaler Kong Konstantin »at opsøge sig et bedre Sted end Athen til Rekreation« og opfordrer Ententen til »uden Tøven at minde Grækenland om sine Forpligtelser mod de Magter, som det skylder sin Uafhængighed«. »Bort med Kong Konstantin og hans Regering!« udraabte »Daily Mail« (17. Juni 1916) i en skarp Artikel mod ham. Endelig gennemførte Ententeregeringerne de fra alle Lejre krævede »energiske For-

Betydning saa højt, hvad han beviste ved, at han lod Broen ved Demir Hissar sprænge og trak sine Tropper tilbage bag Wardarfloden. Hvis Fæstningen virkelig havde haft en saadan Betydning, havde han lige saa godt kunnet besætte den, som han allerede havde besat det vigtigste Fort Doba-Tepe uden at tage Hensyn til den græske Regering. Enten havde altsaa Fæstningen Ruppel ikke den Betydning, man tilskrev den, eller General Sarrail har begaaet en stor Fejl. I begge Tilfælde var den græske Regering imidlertid uden Ansvar. Den havde allerede gjort Sarrail og Gesandterne opmærksomme paa, at enhver Indrømmelse, den maatte gøre Sarrail-Arméen, vilde foranledige den til ligeledes at gøre Bulgarerne en Indrømmelse og at den under ingen Omstændigheder var tilsinds at opgive sin Neutralitet. Sarrail var altsaa underrettet om den græske Regerings Hensigter, at den ikke vilde yde nogen Modstand mod en eventuel Fremmarsch af Bulgarerne.

Herom skriver Athener-Korrespondenten til den ententevenlige »Gazette de Lausanne« (Nr. 218 for 1916): »Blot én Ting er forbauende: for flere Maaneder siden har græske og franske Officerer gjort General Sarrail opmærksom paa Fæstningen Ruppel og tilraadet at besætte den. Man kan derfor ikke forstaa, hvorfor dette Raad ikke blev fulgt. Sarrail-Arméens Styrke kunde let tillade en Udstrækning af den allierede Front, som det allerede forhen var Tilfældet ved Besættelsen af andre Punkter. Paa den anden Side havde den græske Regering allerede tilkendegivet de Allierede, at den for enhver Pris vilde holde sig neutral og at den indrømmede Centralmagterne de samme Rettigheder som de Allierede. Dette var endnu en Grund mere til at skynde sig at besætte Fæstningen først.

holdsregler.« Den 21. Juni 1916 kom en stærk allieret Flaade tilsyne foran Piræus, og Admiral Dartige de Fournet overrakte den græske Regering et Ultimatum. Han krævede: 1) Kammerets Opløsning og Foranstaltning af nye Valg saavel som Afsættelse af Kabinettet Skuludis og Indsættelse af et Forretningsministerium uden politisk Farve i Stedet for; 2) Hærens Demobilisering og 3) Ombytning af forskellige Politi-Agenter efter Ententens Anvisninger.¹⁾ Ifald den græske Regering skulde afslaa hans Fordringer, truede Admiralen med en Blokade af den græske Kyst, som imidlertid allerede var bleven aabnet.²⁾ Det Maal, Ententen satte sig, var let at se.³⁾ Hærens Demobilisering skule berøve Kongen hans Støtte. De nye Valg vilde igen bringe Venizelos til Roret.⁴⁾ Den græske Regering maatte virkelig give efter. Ententen fejrede en Sejr

¹⁾ I Noten hed det endvidere: Som det officielt og skriftligt er bleven erklæret, forlanger de tre Beskyttelsesmagter ikke af det græske Folk, at det skal opgive sin Neutralitet. De leverer et slaaende Bevis derfor, idet de i første Række forlanger den fulde Demobilisering af Hæren for derved at sikre Grækenland Ro og Fred.

²⁾ I Maj 1916 erklærede den engelske Gesandt i Athen, Mr. Elliot i et Interview med en Redaktør ved det venizelistiske »Nea Hellas«, at alle Blokaderygter var Eventyr. »Ententen har ikke til Hensigt at blokere den græske Kyst«.

³⁾ »Daily Express« for 22. Juni 1916: »Aabenbart er Tiden nu kommen for kraftige Forholdsregler, der ikke er til at misforstaa, ligeoverfor Grækenland. Den »teutoniserede Konge« samt hans af middelmaadige Sykofanter og tyske Agenter bestaaende Regering er ikke virkelige Repræsentanter for den græske Nation. — Det er imidlertid ganske utvivlsomt, at Kongen og hans Raadgivere kun er Rænkesmede i Tysklands Sold. Nationer, som forraader deres Venner, maa dø.«

⁴⁾ Karakteristisk derfor er Ententepressens Sprog: »Beskyttelsesmagterne har ved deres Indblanding givet det græske Folk Lejlighed til, frit (!) og upaavirket (!) og forfatningsmæssig (!) at udtale sig om den Politik, det anser for national«, skrev »Times« for 21. Aug. I samme Artikel hed det videre: »Den Paastand, at Venizelos er imod Kongen, stemmer ikke med Sandheden. Venizelos' Tilbagevenden betyder ingen Krigserklæring. Kongen og Venizelos kunde arbejde sammen. De Allierede har ikke til Hensigt at tvinge Grækenland til at deltage i Krigen paa deres Side ...« Selv den græskfjendtlige »Morning Post« fandt mildere Toner overfor Grækerne og deres forhadte Konge. I en lang Artikel (23. Aug.) udtrykker den Haabet om, at Grækerne ved de næste Valg til Baade for Græken-

paa den græske Krigsskueplads! Briand triumferede. I Ententens Beslutning genkendte man »hans energiske Haand«. Parlamentet udtalte sin Tillid til ham med en stor Majoritet paa 444 Stemmer. Alle disse Voldshandlinger bidrog dog kun til at styrke Folkets Fredsvilje. De hjemsendte Soldater traadte sammen i patriotiske Foreninger og dannede den af Ententepressen saa frygtede og ofte nævnte »Reservistliga«. Ogsaa Folkets Modvilje mod Venizélos var i denne Tid saa stor, at Ententen maatte give Afkald paa Kammerets Opløsning, fordi den under den Stemning, der herskede i Folket, maatte frygte, at Venizélos ved Valgene vilde tabe den lille Majoritet, han besad i det bestaaende Parlament. Ellers blev samtlige Ententens Fordringer straks udførte. Skuludis maatte gaa og blev erstattet af Zaimis. Hærens Demobilisering blev befalet, og der blev indsat et Ententepoliti i det neutrale og uafhængige Grækenland. Det begyndte sin Virksomhed med en hensynsløs Indskriden mod de græske Civilister¹⁾ og foretog efter Forgodtbefindende Husundersøgelser og Anholdelser.²⁾ Gesandtskaberne underholdt egne Fængsler, hvor græske Borgere blev holdt fangne. En Bande Gavytve, Arbejdsløse og tvivlsomme Individier blev mobiliseret. Gesandterne betragtede Grækenland som deres egen Lejr, hvor de turde foretage sig alt.³⁾ I August forlangte de Fjær-

land maa vælge Venizelos, der kunde arbejde sammen med Kong Konstantin. Grækerne var et stolt Folk med uforgængelige Traditioner.

- 1) »Times« for 7. Septbr. 1916 meldte fra Athen: »Det engelsk-franske Politi foretager overalt i Grækenland talrige Fængslinger af mistænkelige Tyskvenner og Spioner.«
- 2) En yderligere Krænkelse af den græske Forfatning, hvis Artikel 12 lyder: »Enhver Mands Bolig er et Fristed. Husundersøgelser maa kun foretages i saadanne Tilfælde og under saadanne Former, som Loven foreskriver.«
- 3) Ententepolitiets Virksomhed har dog fremkaldt Reservistforeningernes og Folkets Uvilje. Som Følge deraf havde Ententemagterne tilstillet den græske Regering en Liste over de Personer, der skulde fængsles, med den Bemærkning, at den græske Regering selv skulde foretage Fængslingerne, uden at Reservistforbundet traadte imellem.

nelsen af den tyske Propaganda, et Krav, som blev efterkommet straks derpaa.¹⁾ Den græske Regering gjorde ingen Modstand mod Ententens Ønsker. Men Ententen var ikke tilfreds. Grækenland forblev jo trods alt neutralt. »Ved vor yderste Eftergivenhed har vi kun opnaaet smaa Fordele«, klager »Le Temps«. Fra alle Sider i Ententen længtes man efter Handlinger. Sarrail fulgte endelig dette Raab efter Handlinger og foranstaltede en Revolutionskomedie mod Kongen i Saloniki. Nogle Hundrede kretensiske Gendarmere og Venizelister forsamlede sig foran hans Hus og proklamerede Revolutionen under Raabene: »Ned med Kong Konstantin!« Den græske Garnison forsøgte at gribe ind for at genoprette Ordenen. Sarrail stillede sig i Spidsen for sine Tropper og tog Oprørerne under sin Beskyttelse. Garnisonstropperne blev afvæbnede med Magt. Ved Udbredelse af falske Beretninger i Grækenland blev der gjort Forsøg paa at forvirre Landet. Til Tropperne i Makedonien blev der sagt, at Grækenland mobiliserede: Krigen mod Bulgarien var erklæret. I Athen sagde man, at alle Tropperne i Makedonien havde gjort Oprør og sluttet sig til Sarrail-Arméen. Alle Forbindelser med Athen var jo i de Allieredes Hænder. En stærk Flaade paa omtrent 70 Krigsskibe viste sig udenfor Piræus. Folket tabte dog ikke sin Koldblodighed. Sandheden blev hurtig bekendt! Folkets og Arméens Harmes overfor Sarrail var saa stor, at Venizelos selv i sit Blad »Kyrix« maatte dadle Begivenhederne i Saloniki.²⁾ Under Sarrails Beskyttelse blev der dog dannet en »Komité

1) Hvad Centralmagternes Gesandter angik, afgav Ententen Forsikring om, at den ikke nærede lignende Hensigter med Hensyn til dem.

2) Et Ekko af denne det græske Folks Modvilje mod Ententen er den Beslutning, som fattedes af den 4de græske Armé, som blev afskaaret i Makedonien af Sarrail-Arméen og foretrak at gaa over til Tykkerne hellere end at falde i Hænderne paa Ententen. Den blev som bekendt dengang stillet overfor Dilemmaet: enten at slutte sig til de revolutionære eller at blive i Makedonien, hvor dens Stilling var ganske uholdbar. Alligevel blev dens Kommandant af Ententen beskyldt for Forræderi, trods det at hans Tropper indtil dette Øjeblik har beholdt deres Vaaben, medens den under lignende Omstændigheder til Ententen overgangne Hær i Saloniki blev afvæbnet.

for det nationale Forsvar« og begyndt paa Hvervningen af Frivillige til Sarrail-Arméen. Ententens Hensigter var tydelige. Den betjente sig af Grækerne mod deres egen Konge. Nationen havde jo erklæret sig for Ententen og Krigen og mod den »tyske Konge«. ¹⁾ Nu turde Ententen tale i det frie græske Folks Navn!

Imidlertid gik man skarpere til Værks mod Grækenland. Stadig stærkere øvedes Trykket. Man forsøgte at bringe Folket i en uholdbar Situation i den Hensigt at fremstille Kongen som dens Ophavsmand. »Grækenland er ved sin Beslutning om at holde sig neutral selv Skyld i alle de Ydmygelser og Fornedrelser, det maa lide«, skrev »Morning Post« (2. September). Tydeligere udtalte »Le Temps« det: »Naar Kong Konstantin vil gøre det onde godt, saa er Fremgangsmaaden meget simpel. Han kalde Venizélos for at udføre hans Interventionsprogram ved de Allieredes Side.« Og den 11. September 1916 hedder det: »Der findes intet mere i dette ulykkelige Land«, og Grækenland karakteriseres som et Offer for Hoffets Forbindelser med Tysklands Kejserhus. Venizélos' Tilbagevenden til Regeringen bliver Ententebetingelsernes sine qua non. Uden Venizélos maa Grækenland lide. ²⁾ Derfor erklærede man ogsaa den af Zaimis dannede ny Regering Krig. Den syntes ikke at svare til Ententens Ønsker. Den befattede sig for meget med Politik, og Ententen forlangte et rent Forretningsministerium. Grækenland maatte ikke føre nogen egen Politik. For at vanskeliggøre Regeringens Stilling forsøgte man alle Midler. Den 3. September blev der landsat Tropper, som beslaglagde de dér liggende tyske Skibe. Det samme skete i Salamis og Eleusis. Den 11. September blev der foranstaltet en lille Demonstration udenfor det franske Gesandtskabs Bygning. Der

1) »Nationen« var de faa hundrede kretensiske Gendarmer og Flygtninge fra Lilleasien samt det Par utilfredse Officerer, som udgjorde Oprørerne i Saloniki.

2) En Ententediplomat i Athen ytrede sig overfor en græsk Journalist paa Spørgsmaalet: »Hvorledes vil det være Grækenland muligt at unddrage sig de Allieredes Forfølgelser?« paa følgende Maade: »Det er ganske simpelt: idet det græske Folk igen betror Regeringen til Venizelos.«

faldt nogle Skud, ledsaget af Raabene: »Ned med Frankrig! Kongen leve!« Den franske Gesandt forlangte Oprejsning. Ententepressen hylede. Længe varede Komeden dog ikke. Retsforhandlingerne mod de arresterede Manifestanter gav til Resultat, at hele Affæren var sat i Scene fra venizelistisk Hold! Det hindrede imidlertid ikke den franske Gesandt i at kræve Reservistligaens Opløsning.¹⁾ Zaimis maatte ogsaa gaa! Dannelsen af det ny Ministerium gav Anledning til en eksempelløs Skandale. Ententen haabede, at Kongen endelig vilde kalde Venizélos. Venizélos' Tilbagevenden til Magten maatte imidlertid have betydet Opgivelse af Neutraliteten. Dannelsen af Kabinettet betroedes derfor blot til en venizelistisk Eks-Minister. Gesandterne erklærede sig mod Dannelsen af ethvert Kabinet, som ikke var venizelistisk. Og den græske Premierminister maatte, før han kunde danne sit Ministerium, indhente den franske og den engelske Gesandts Billigelse! »Le Temps« fandt det ganske naturligt. Den meldte: »Kalogeropulos overtog Dannelsen af det ny Ministerium med det Forbehold, at han forud vilde gøre Ententens Gesandter bekendt med sine Hensigter.« Gesandternes første Betingelse var, at Ministeriet skulde være et Lovministerium,²⁾ hvad selvfølgelig ingen Regering kunde gaa ind paa. Dog lykkedes det trods Gesandternes Opposition Kalogeropulos at danne et Ministerium, der selvfølgelig ikke blev anerkendt af Ententen. Dannelsen af Ministeriet var ialtfald et Vanheld for Ententen. Alle dens Forhaabninger til en Tilbagevenden af Venizélos var svundne. Nu maatte man gribe til energiske Forholdsregler! Den 24. September 1916 forlod Venizélos Athen, ledsaget af sin Stab. Ifølge Meddelelser, som han lod tilflyde sit Hovedorgan »Patris« og »Times'« Korrespondent, vilde han rejse til Kreta for at stille sig i Spidsen for den revolutionære Bevægelse. Han forsikrede dog, at han

1) Mod Artikel 11 i den græske Forfatning, hvori det hedder: »Grækerne har Forsamlingsret . . . en Forening kan kun opløses paa Grund af Lovovertrædelse og ved en retslig Beslutning.«

2) Ikke desto mindre havde man til Hensigt at forhandle om Krig med dette Ministerium!

ikke nærede fjendtlige Hensigter af nogen Art overfor Kongen. Hans Maal var kun at befri Makedonien for Bulgarerne. Endnu gik man frem med Forsigtighed. En Dag senere ofrede »Le Temps« dog allerede »le mouvement national grec« en lang Artikel. Ententen havde ikke til Hensigt at indblande sig i Bevægelsen til Fordel for en national Vækkelse. »Den forfulgte blot dens Udvikling med Sympati.« Saaledes blev der draget en Linie mellem Kong Konstantins »gamle« Grækenland og Venizélos' »nye« Grækenland. Ententen viste imidlertid meget hurtig overdrevne Sympatier for Venizélos' Demokrati. Hele Ententepressen blev paany mobiliseret for at indbildeVerden, at Venizélos' Bevægelse omfattede hele det græske Folk.¹⁾ De frivillige skulde i Massevis ile til Saloniki fra hele Gammel- og Nygrækenland. Tronen var blevet vaklende, paastod man. At Venizélos' Demokrati i Virkeligheden lige fra Begyndelsen havde vist sig som ikke levedygtigt, var for Ententen kun en Grund til at fortsætte sin Propaganda til Gunst for det endnu mere energisk.²⁾ Dens »Sympatier« for det udviklede sig snart til en skandaløs Understøttelse. Den franske Gesandt i Athen førte under sin Beskyttelse de med største Møje sammenskrabede Frivillige til Piræus og overlod dem der til Flaadens Beskyttelse.³⁾ Det venizelistiske Demokrati

1) Kun den italienske Presse gjorde en Undtagelse under dette Løgnfelttog og det af ganske bestemte Grunde. Italienerne var sikre paa deres Sejr; de havde altsaa ingen Interesse af at have Grækerne, deres Modstandere i Middelhavet, til Allierede ved Fredskonferencen. Det fremgaar tydelig af den italienske Regerings og Presses Holdning lige overfor de græske Anliggender. Især forfulgte Pressen mistroisk Franskmandenes Bestræbelser for at styrte Grækenland i Krig, saa meget mere som de deri øjnede Frankrigs Hensigt: ved Hjælp af Grækenland at spærre Italienerne Vejen til Balkan og det østlige Middelhav.

2) Denne Bevægelse var et dødfødt Barn! Kun i de af Ententetropperne i Makedonien besatte Omraader og paa nogle Øer kunde den takket være Ententens Tryk vinde Fodfæste. Trods den ved Magtmidler fremtvungne Hvervning af Frivillige naaede den venizelistiske Armé aldrig en Styrke paa over 15,000 Mand.

3) Alligevel havde »Le Temps« endnu Mod til at paastaa, at »den tyske Propaganda« (som førøvrigt allerede forlængst var udvist af Grækenland) bar Skylden for Spaltningen i Nationen. (6. Oktbr. 1916).

var jo bestemt til indenfor et overskueligt Tidsrum at erstatte Kongeriget Grækenland. »Venizélos vil løbe Linen ud«, skrev »Le Temps« for den 6. og den 20. September 1916. »Landet kræver og længes efter Venizélos, som er den eneste, der kan redde Hellenismen fra Ruin.« Og endvidere: »Det bliver fra Dag til Dag klarere, at Grækenland ikke mere er i Athen, men dér, hvor den provisoriske Regering, der repræsenterer Landets Livskraft, sidder.« Imidlertid havde Kabinettet Kalogeropoulos, som forøvrigt aldrig blev anerkendt af Gesandterne, taget Afsked med det politiske Liv, »fordi Kalogeropoulos var kommen til den Erkendelse, at ingen Regering kan bestaa i Grækenland uden de Allieredes Billigelse.« (!) (»Le Temps« 8. Oktober 1916.) Hvem skulde nu komme? »Den eneste Regering, som de Allierede kunde udmærke med deres Anerkendelse, er en Regering Venizélos!« (»Le Temps« 8. Oktober 1916.) Kong Konstantin, den »loyale Hersker«, kaldtes fra nu af kun ganske kort »Constantin«. Han var intet andet end en »docile serviteur de Guillaume II.« (»Temps«.)

Imidlertid indtraf Venizélos efter en lang Tur gennem de af Ententen besatte Øer, som skulde gennemføre hans Demokrati, i Saloniki. Sarrail ilede selvfølgelig til Modtagelsen og hilste »den Mand, som allerede havde sendt ham en smuk Bataillon til Fronten«. Men i Athen turde Venizélos trods hans Venners Bestræbelser ikke vise sig. Dannelsen af det ny Kabinet betroedes en Professor i Arkæologi for saaledes at unddrage sig Gesandternes Vrede. Det ny Ministerium havde imidlertid næppe indtaget sit Sæde i »Rue des Philhellènes«, før Admiral Dartige de Fournet mødte frem og overrakte Ministerpræsidenten et Ultimatum, paa hvilket der med et Mellemrum af kun fire Dage fulgte et nyt. Ententen forlangte (Note af 10. Oktober 1916):

- 1) Beslaglæggelse og Afvæbning af den græske Flaade,
- 2) Afvæbning og Besættelse af nogle Kystbatterier,
- 3) Jærnbanekontrol,
- 4) Overvaagelse af Havnen Piræus og andre Havne.

Reservisternes og Troppernes Bevægelse, hed det i Noten, gav Ententen Anledning til Foruroligelse med Hensyn til

Saloniki-Arméen.¹⁾ Der blev ydet en Frist paa 24 Timer til at gennemføre Kravene. Ellers overtog Admiralen selv Opfyldelsen af disse Fordringer. Den græske Regering antog imidlertid alle Begæringener uden Betingelser.²⁾ Ministerpræsidenten ytrede overfor græske Journalister: »Vi er besluttede paa at gøre alt for at tilfredsstille de Allierede. De Allierede vilde imidlertid have Krig, og Grækenland kunde ikke opfylde dem dette Ønske.« »Ingen Magt kan styrte Grækenland i Krig mod dets Vilje«, skrev det venizelistiske Blad »Nea Hellas«. I sit faste Forsæt om at holde sig fjærnt fra Krigen tog det græske Folk ogsaa mod dette svære Slag med vanlig Resignation. Dog dette var endnu ikke alt! »Kapitlet Ultimatum er endnu ikke færdigt. Der er endnu nogle Sider at blade igennem«, skrev »Le Temps« for 13. Oktober.

Den 15. Oktober kom Admiralen med en ny Note (den tredje i Løbet af 10 Dage). Han forlangte:

- 1) Kontrol med det græske Politi,
- 2) Forbud mod, at Civilister bar Vaaben,
- 3) Forbud mod Vaabentransporter til Thessalien,³⁾

1) I Italien har man haft ringe Tro paa den græske Fare, da det ikke var logisk at underlægge Kongen andre Hensigter end den at forblive neutral og da allermindst et Forsæt om at falde de Magter i Ryggen, som med deres Flaade kunde tvinge Grækenland til Fortnuft i Løbet af faa Sekunder. (»Corriere d'Italia«.)

2) I Overensstemmelse med Admiralsens Fordringer overrakte Ministerpræsident Lambros Svarnoten i Løbet af Formiddagen. Sætningen om Afvæbning af Kystbatterierne forekom dog ikke Admiralen meget tydelig, og han sendte derfor Svarnoten tilbage til den græske Regering med den Bemærkning, at den ikke tilfredsstillede ham og at »ses instructions lui préscrivaient de passer outre à toute résistance«. »Temps« (13. Oktbr.) anerkendte denne Uhyrlighed som »meget velbegrundet«, da Kong Konstantin var en lumsk Fjende af Ententen!

3) De Soldater, som vilde rejse, maatte have deres Papirer i Orden. De maatte kun køre enkeltvis. Enhver Trafik af Soldatergrupper paa Strækningen mellem Athen og Larissa var forbudt; ogsaa Godstog skulde kontrolleres. (»Temps« 19. Oktober). Fremdeles blev Forbindelserne med Centralmagterne over Rom saavelso Befordringen af Ciffer-Telegrammer til Tyskland og de med det forbundne Lande fuldstændig afbrudt.

4) Forlæggelse af samtlige Tropper fra Thessalien og Epirus til Peloponnes.

Samtlige Fordringer blev naturligtvis antagne uden Betingelser. Det forhindrede imidlertid ikke, at Franskmændene landsatte et Détachement i Piræus, hvilket øjeblikkelig besatte Banegaarden »for at hindre et Ammunitionstog i at afgaa til Larissa« (Morning Post). I den Sejrens Krone, Admiralen og Gesandterne havde vundet i Grækenland, fattedes dog endnu en Sten: Athen. Og mod den var alle Blikke nu rettede! Efter at de Allierede havde berøvet Kongen hans Hær og Marine og vundet fast Fod i alle Dele af Landet, forsøgte de nu ogsaa at lægge Haand paa Hovedstaden. I Anledning af en Demonstration¹⁾ mod nogle franske Officerer i Athen landsatte Admiralen den 16. Oktober sine Tropper i Piræus »for at forstærke Politiet og genoprette Ordenen.«²⁾ De besatte straks den elektriske Banes Station, Raadhuset og Politipræsidiets. En Afdeling paa 240 Mand blev sendt til Athen og tog Kvarter i Kommunal-Theatret paa Postpladsen, d. v. s. i Athens mest befærdede Kvarter.³⁾ Man var dog endnu ikke til-

1) Ifølge Skildringerne i det venizelistiske Blad »Patris« og det ententistiske Telegrafagentur »Radio« drejer det sig om følgende: Den 30. Oktober holdt Kongen Parade over de kongetro Marine-mandskaber. Derefter drog kongetro Manifestanter gennem Athens Gader. Udenfor et elegant Konditori, i hvilket der sad mange franske Officerer i Dameselskab, blev Manifestanterne staaende. De skal have lagt aggressive Hensigter for Dagen. Dog lykkedes det nogle Gæster, understøttede af en Patrouille, at fjerne Manifestanterne. Det var alt! De franske Officerer besværede sig imidlertid hos deres Gesandt. Derpaa fulgte Fournets Landgang.

2) Ententen forsøgte at genoprette Ordenen ved Midler, som var skikkede til at opnaa lige det modsatte; dette var imidlertid ogsaa deres egentlige Hensigt.

3) Hvor systematisk Ententen bagvadskede for at vælte al Skyld over paa den græske Regering og ophidse den offentlige Mening i Europa mod den, fremgaar af følgende »Temps«-Information fra Athen: »Politikontrollen er organiseret, og takket være Frankrigs venlige Intervention kan Athens Politidirektør disponere over 300 Matroser til Ordenens Opretholdelse.« Endvidere af følgende: »Takket være Admiral Dartige de Fournets energiske Indskriden genvinder Athen sin sædvanlige Ro!« Den franske Læser var overtydet om, at De-

freds. »Le Temps« udtrykker i en skarp Artikel mod Kong Konstantin sin Beklagelse af, »at Ententen ikke har understøttet Venizélos«. (19. Oktober.)¹⁾

Det græske Folk fandt sig ogsaa i dette og forholdt sig roligt, takket være de energiske Forholdsregler, Regeringen traf. Den græske Regering troede i sin Naivitet,²⁾ at ogsaa Ententen var besjælet af den samme gode Vilje og at Krisen kunde overvindes ved gensidig Forstaaelse! Men Ententen forsøgte netop at fremkalde Uroligheder og fortsatte sit systematiske Arbejde for at gøre Krisen evig. Den 20. Oktober krævede Admiralen 200 Jærnbnewaggoner,³⁾ og den næste Dag lod han sine Tropper marschere gennem Athens Gader. Ingen Art Provokationer lod man uforsøgt for at tvinge Folket til Uroligheder og saa gribe ind som Genopretter af den offentlige Orden. Samtidig fortsatte man Agitationen for Venizélos. »Indtrykket af, at det sande Grækenland ikke mer er at søge i Athen, men i Saloniki, bestyrkes for hver Dag mere«, skrev »Temps« for den 26. Oktober. Og den 27. Oktober: »Der findes et officielt Grækenland i Athen,

mokratiets Soldater i Grækenland havde udrettet et prisværdigt Arbejde.

- 1) Medens de kongetro Besætninger paa alle Krigsskibe blev reduce-rede til en Trediedel, fik f. Eks. Mandskabet paa U-Baaden »Xiphias«, som erklærede sig for Venizélos, Lov at blive om Bord. Fra denne mørke Tid af Grækenlands Historie bør ogsaa følgende Kuriosum omtales her. Blandt Forretningsannoncerne og de øvrige Reklamer i »Patris«, ser man i Begyndelsen af November hver Dag en sælsom Annonce af følgende Ordlyd: »Officerer søges til Saloniki. Rejse bekvem og gratis. God Løn. Ingen Straf i Fremtiden.«

Den sidste Sætning fortjener særlig Opmærksomhed: »Ingen Straf i Fremtiden«, fordi Kongens Fjærnelse allerede var besluttet.

- 2) I Oktober 1916 rettede Zaimis følgende Communiqué til den græske Presse:

»Den græske Regering kundgør, i sit Ønske om at opretholde det venskabelige Forhold til Ententen, for Udgiverne af Athener Blade, at enhver Fornærmelse af Ententen og dens Repræsentanter saavel som enhver Udbredelse af falske Efterretninger, som kunde medføre Forstyrrelse af den offentlige Orden, vil blive straffede efter græsk Lov.«

- 3) Det syntes dog ikke Admiralen tilstrækkeligt. Den 22. Oktober forlangte Franskmændene Censur over de kongetro Blade.

som ikke længer besidder nogen Magt,¹⁾ og saa det levende og handlende Grækenland, der har sit Centrum i Saloniki. Vore Sympatier tilhører naturligvis den Mand, som er bleven os tro.«

Den 31. Oktober erklærede Lord Robert Cecil paa en Forespørgsel af en Deputeret, om den engelske Regering havde til Hensigt at anerkende den provisoriske Regering Venizélos, at han intet Svar kunde give, da dette Spørgsmaal kun kunde løses ved en Overenskomst mellem de Allierede.²⁾ Der var altsaa Forhandlinger i Gang for at anerkende Venizélos' Regering som officiel græsk Regering! Disse Opsætninger stillede Venizélos' Venner paa en haard Taalmodighedsprøve. »Morning Post« for 31. Oktober protesterede mod Forræderiet mod Ententens Venner,³⁾ og Ophidselsen i En-

1) Ganske naturligt, efter at Admiralen havde sørget derfor!

2) Dermed mente Lord Cecil Forhandlingerne i de Allieredes Krigsraad i Boulogne, hvor ogsaa Kong Konstantins eventuelle Fjernelse blev forhandlet. De tyske Blade meldte herom: »Med Hensyn til Grækenland forlangte de franske Militære den græske Konges og de »tyske Propagandister«s Fjernelse fra Landet. Mod Kongens Fjernelse blev der rejst en svag Indsigelse fra engelsk Side, men desto mere energisk fra de russiske Repræsentanter. Der forelaa ogsaa en Erklæring om Grækenland fra den russiske Regering. Til Slut enedes man om at gøre en Ende paa den nuværende Tilstand i Grækenland, eventuelt med Magt, da man gjorde Regning paa at bringe Venizélos' Tropper til Fronten i Begyndelsen af November. General Sarraïl vil fremdeles lede Hærens Formering i Saloniki. Til Ledelse af Operationerne ved Fronten blev der udnævnt en ny Hærfører.

3) Endnu kosteligere var »Evening Standard« for 30. Oktbr. Den skrev: »At det Kongen af Grækenland venligsindede Element i Ententens sluttelig synes at bære Sejren hjem, vækket ret bitre Følelser hos dem, som har beundret Venizélos' modige Tagen Stilling lige overfor den tyskvenlige Konge. Aldeles bortset fra, at der dermed lægges en Dæmper paa den patriotiske Bevægelse, kommer de, som har forskrevet sig til den hellenistiske Sag i Modsætning til den monarkistiske, i en ret utilfredsstillende Situation. Hvad skal der blive af dem, naar Kongen bliver i Stand til at hævne sig? Naturligvis vil man stille denne visse Betingelser, men Værdierne af en Konstantins kongelige Ord skulde man have lært tilstrækkeligt at kende. Dækket i Ryggen af Tyskland og paa den anden Side beskyttet ved visse Indflydelser vil Kongen næppe kunne undertrykke et

tentelejren over Løsningen af den græske Krise var saa meget større, som dens Affærer i Rumænien gik daarligt. »Den offentlige Mening i Frankrig og England forstaar ikke, hvorfor Diplomaterne ikke omsider tager det energiske Skridt, man i Maaneder har krævet af dem. Naar vil man endelig anerkende Venizelos' Regering som den eneste forfatningsmæssige i Grækenland?» («Radical» for 25. Oktober.) Den græske Regerings eftergivende Holdning afvæbnede dog helt Ententen. Den var i stor Forlegenhed. Den vidste ikke selv, hvad den egentlig søgte i Grækenland.¹⁾ Men den kunde kun meget daarlig skjule sine Hensigter. Den 23. Oktober skrev »Le Temps»: »For Tiden kan man hævde, at samtlige Admiral Dartige de Fournets Fordringer er blevne udført. Den 31. Oktober meddelte Ententeblandene, at Kongen »for at undgaa enhver Mistanke fra Ententens Side« havde forsat en Del af Tropperne fra Epirus og Thessalien til Peloponnes. »Nu kan der altsaa ikke længer være Tale om nogen Trusel mod Sarraïl-Arméen.« («Journal» 31. Oktb.) I Virkeligheden blev Forholdet mellem Ententen og Grækenland væsentlig forbedret.

Smil af grum Tilfredsstillelse over den Forlegenhed, hvori hans Modstander befinder sig, der besad det Mod at ville bekæmpe Theorier om guddommelige Rettigheder. Og dog — har vi ikke en dunkel Anelse, som om vi kæmpede for Nationernes Rettigheder og mod de preussiske Begreber om Kongernes Rettigheder? Naar vi tøver med at behandle Konstantin efter Fortjeneste, hvilke Muligheder for at holde Dom over Hohenzollerne lades der os da tilbage?»

- 1) »Pall Mall Gazette« for 13. Novbr. skriver i Lederen: »Ingen anden Souveræn, som havde blot et Atom af Selvgættelse, vilde have Lyst til at beklæde Thronen under Omstændigheder som dem, der nu raader i Grækenland. Idet Konstantin tillader Officerer at træde i en uafhængig Regerings Tjeneste, indrømmer han, at han ikke længer er retmæssig Hersker over Grækenland og kun bliver paa sin Post endnu for at gøre den Magt, hvis Yndling han er blevet, hemmelige Tjenester. At Udviklingen i Grækenland foregaar saa langsomt istedenfor at blive klarede ved en hurtig Forjælgelse af Hunnerpartiet, er noget, som kun den diplomatiske Verden kan fatte. Havde Ententemagterne allerede for Maaneder siden givet tilkende, at de ikke længere vilde taale yderligere Forræderier af Paladskliken, var Grækenland maaske allerede forlængst bragt til at tage Del i Krigen, og det makedoniske Felttog vilde være videre fremskredet.

Nu dukkede der Forhaabninger op om at forsonde de to Partier. Ententepressens Kommentarer var mildere stemt. Reuter meldte den 1. November fra London: »Det er meget rigtigt, at Forholdet mellem Kong Konstantin og Ententen har bedret sig væsentlig i den sidste Tid! Hverken Ententemagterne eller Venizélos har nogensinde været bevægede af antidynastiske Følelser.¹⁾ De Allieredes Politik har ikke til Hensigt at rive

1) I hvilken Modstrid med Sandheden disse Ententens officielle Forsikringer, som vilde holde det græske Folk i Uvidenhed om Ententens Hensigter, i Virkeligheden stod, fremgaar af følgende Brev fra Venizelos til hans Partiven General Korakas i Athen, som stammer fra denne Tid. (25. Oktbr. 1916). Brevet blev offentliggjort i Fototypi af Athener Bladet »Nea Himerá«. Om dets Ægthed kan der altsaa ikke herske nogen Tvivl.

Herr Korakas!

Som Svar paa Deres sidste skuffende Beretning, som jeg modtog gennem Mellemanden, maa jeg i faa bestemte og endegyldige Linier i kort Overblik sammenfatte ikke blot Situationens faktiske Udseende idag, der, som jeg til min Beklagelse ser, allerede unddrager sig Deres Forstaaelse ligesom ogsaa nogle af deres Hovedmedarbejders og Medarbejders paa vor nationale Bevægelse, hvis Meninger De meddelte mig i Deres Brev, men jeg maa ogsaa antyde den aller nærmeste Fremtid, der sikkert og uundgaaeligt maa følge vor Tids højtgaende Bølger og Begivenhedernes og Omstændighedernes Virvar.

Da jeg besluttede mig til at overtage Ansvaret for Grækenlands statslige Spaltning, var jeg ikke saa enfoldig at tro, at vort store nationale og politiske Forehavende straks i Løbet af en Maaned eller af Maaneder vilde blive kronet af Held. Jeg vidste vel, at Samvitighedernes Forvirring som Følge af det vovede og uforudsete i vort Forehavende tillige med den Fordom imod mig, som til Sindenes Foruroligelse i lang Tid blev næret i Reservisternes Kredse af Tysklands nu fordrevne Militæragerter, vilde berede lige saa store Hindringer for vore nye Bestræbelser som de Allieredes militære Svagheit paa Balkan, paa Grund af saa mange forudgangne Enkeltheder, paa Grund af den blinde og billige Afgudsdyrkelse, Folket driver med vor »berømte« Hærførers Person. Men jeg har aldrig kunnet vænne mig til at opbygge mine Beregninger paa tør Logik og rent historisk Grundlag, men snarere paa det psykologiske Omsvings Princip, paa de almindelige Synspunkter — om de og er aldrig saa ubestemmelige! — og paa Magtens og Tvangens Lov, der er stærkere end de skrevne og uskrevne, end de virkelige og formentlige Love.

Grækenland ud af dets Neutralitet og styrte det i Krig mod dets Vilje. Den forfølger intet andet Maal end at sikre Sarrails Armé i Saloniki. Venizelos, der fremfor alt er en Patriot, som ønsker sit Fædrelands Velfærd, vilde foretrække at føre Græ-

Det er sikkert overflødigt, nu i Enkeltheder at anvende disse mine Ord paa Begivenhederne, da De saa temmelig kender saavel Virkeligheden i dens Hovedtræk som ogsaa min personlige Ejendommelighed. Jeg berører dog med faa Ord Hovedpunkterne i Situationen og dens Udvikling. Det, som De i al Deres Tænken og Handlen maa gaa ud fra, er, at Ententen, England og Frankrig, saavel paa Grund af mine ivrige Bestræbelser som ogsaa paa Grund af deres Krigssituation paa Balken, som daglig forværres, med principiel Billigelse og handlekraftig Understøttelse har gjort vor Bevægelse til deres egen i den Grad, at det endegyldige Anslag mod Staten Athen fra hele Ententeblokkens Side til Gennembrydning af den kunstige Mur, som skiller os fra den, kun kan være et Spørgsmaal om ganske kort Tid.

Vent ikke, at jeg skal udvikle denne min Forsikring i Enkeltheder, men tro paa den som fuld Sandhed. Jeg haaber forøvrigt, at Meddelelsen af mit Brevs Indhold vil falde sammen med Paabegyndelsen af dette Ententens sidste og heldige Anslag mod Gammelgrækenland, i Sammenligning med hvilket de tidligere kan karakteres som indledende. Naar dog De — som var vor Hovedstøtte for Værkets indre Fuldbyrkelse i den fjendtlige Stat Athen — vildledt af skuffende Fænomener, ikke kan forene det med Deres Samvittighed at holde denne min sidste Forsikring for sikker: vil De saa ikke i det mindste rette Deres Blikke paa hele Virkeligheden foran Dem, som tydelig leverer Beviserne for, at vi i Løbet af korteste Tid vil slaa os ned i Athen og se os forenede der? Hvad er da tilbage af den »berømte« Konge — endnu stadig Deres Konge? Ikke engang længer Skyggen af ham selv. Hans Autoritet er revet i Laser ved hans evige Tilbagetog. Kongens krigerske Tænder trækkes ud den ene efter den anden. Hungerens og Prøvelsernes Spøgelse har begyndt at drive sit Væsen overalt i Gammelgrækenland, og det vil i den nærmeste Tid blive endnu uhyggeligere, i det Øjeblik nemlig, hvor en ny, virksom Blokade vil sætte ind. Borgernes Sjælstilstand strejfer allerede den yderste Grænse af kraftsløs Taalsomhed og den er saa nær, at et sidste Stød — der forestaar! — maa udtømme den. Glem ikke, at det rumænske Forsvar ikke mer kan vare længe og at dette vil forværre vore Udsigter. Her maa jeg betone, at der allerede forud foreligger en Overenskomst mellem os og Ententens Repræsentanter fuldt færdig. Planen for vort Anslag er saadan, at den skal virkeliggøres, inden der maaske indfinder sig Tegn til, at Rumænien er blevet svagt.

kenland frem til større Opgaver i Overensstemmelse med Kongen.«¹⁾

Forsoningen mellem Ententen og den græske Regering var kun af kort Varighed. Aarsagen til Spændingen laa ikke i Ententens Fordringer eller i den græske Regerings foregivne fjendtlige Hensigter, men i Ententens Hensigt: at tvinge Grækenland til at opgive sin Neutralitet. I en Tale, som Asquith straks efter holdt i det engelske Parlament, omtalte han ogsaa Venizélos og bevidnede »den store græske Patriot« sine hjærtelige Sympatier. En officiel Anerkendelse af Venizélos' Regering fra Ententens Side var endnu ikke indtruffet, men Frankrig, som fremfor alt stræbte derefter, gjorde det første

Vi vil nu nødes til at imødesee Skuffelsen eller at slutte os sammen i den yderste Beslutsomhed, da vi staar foran den sidste Afgørelses Øjeblik. I dette Øjeblik maa De imidlertid være besluttet paa, efter Bogstaven og uden Frygt at udføre alt, hvad der i hver Enkelthed blev besluttet i de særlige Drøftelser forud, og at supplere det, som Hr. R. nylig har fremstillet. Lykkeligt Udfald og Beslutning er ofte Børn af et Øjeblik. Vort Anslag i Hovedstaden vil — selv om det er uden Resultat — dog ogsaa kalde et Anslag tillive i hele det øvrige Gammelgrækenland.

Uomgængelig nødvendigt for dette Øjemed er det, i den rette Stund at rydde alle hine bestemte Personer af Vejen, hvem de saa end monne være. Den, som ikke vil være med os, vil saa være mod os. Dette mit fortrolige Brev maa læses under en Raadslagning af alle indflydelsesrige Mænd og udbredes paa passende Maade, og saa er det nødvendigt, at De igen underretter mig om Deres Forholdsregler. Hr. R. havde til Opgave, ogsaa mundtlig overfor hver enkelt af de indflydelsesrige at fremstille de Tanker, i Anledning af hvilke jeg paa Grund af Sagens Vigtighed og Alvor burde have ytret mig fuldstændig og direkte lige overfor Dem alle, hvad nu ogsaa sker ved den foreliggende Skrivelse, som man temmelig træffende kunde betegne som den, der for al Fremtid endegyldig indeholder mine og hele den provisoriske Regerings Anskuelse.

Saloniki, 25. Oktober 1916.

Dem hilser Deres hengivne

E. K. Venizélos.

- 1) Som Svar derpaa udstedte den provisoriske Regering gennem sin Presse en Protest mod den fuldbyrdede Forstaaelse mellem Ententen og Athens Regering, idet den advarede Ententen mod at lade sig give Løfter af den græske Regering og fremstillede sig selv som det »virkelige Grækenlands« Regering.

Skridt til denne Anerkendelse, idet det sendte en militær Mission til Saloniki til Reorganisering af den venizelistiske Hær. »Le Temps« karakteriserede den med tydelig Hensigt som »Udnævnelse af den franske Mission af 1912«. De lette græske Flaadestridskræfter blev i Begyndelsen af November under fransk Flag og med fransk Besætning indlemmede i Ententens Eskadre. Den 8. November blev Arsenalet i Salamisbugten og Arsenalet og den græske Flaades Ammunitionslager i Athen beslaglagt. Den 19. November fordrede Admiralen stik imod alle Rettigheder Udvisning af Centralmagternes, Tyrkiets og Bulgariens Gesandter, »idet der hvilede tilstrækkelig Mistanke paa dem for Spionage«,¹⁾ og straks den følgende Dag overrakte Admiralen Zaimis en ny Note. Han forlangte:

- 1) »Sidste Søndag kom en fransk Officer til Gesandtskaberne og overbragte en Skrivelse fra Admiral Fournet, hvilken imidlertid overalt blev afvist, under Henviisning til, at de ikke havde nogen officiel Forbindelse med Franskmændene. Alligevel fik de Kundskab om Indholdet, og Gesandterne skyndte sig at nedlægge Protest hos den græske Regering, som ogsaa lod denne Protest gaa videre i skarpeste Form. Admirals Brev, en hektograferet Afskrift med skæv Skrift og hektograferet Underskrift, meddelte, at Gesandtskabets Medlemmer var tilstrækkelig mistænkt for Spionage og at de derfor havde at indfinde sig i Havnen Onsdag Morgen Klokken 9 for at begive sig ombord paa den forhen østrigske, nu af Ententen beslaglagte »Marienbad«, som laa i Bugten ved Eleusis. Gesandterne afslog glat denne Fordring, da de ikke var tilbøjelige til at bo paa et Skib under fransk Flag ligesom Fanger. En Modstand mod Fordringen selv var ikke paa sin Plads, da man dermed blot havde voldet den afmægtige græske Regering Vanskeligheder, især da der laa 70 af Ententens Krigsskibe i Havnen med aabne Kanoner. Efter længere Drøftelse henstillede Ententegesandterne da til vore Repræsentanter at sejle til Marseille eller Kavalla paa en græsk Damp. Naturligvis valgte man det sidste. Samtidig blev Fristen udskudt til Middag. I Formiddagstimerne aflagde Gesandterne deres Afskedsbesøg hos Ministerierne og blev modtagne i Audients af Kongen .

Afrejsen gik for sig uden Mellemspil. Kongen havde kommanderet sin Hofmarskal til Havnen. Det græske Folk forholdt sig roligt af Frygt for Franskmændenes opstillede Maskingeværer. Kun hist og her vovede en et Tilraab. Mange ønskede: »Gid I snart maa vende tilbage!« Kun en fransk Officer pustede sig op og forlangte, at de udviste skulde defilere forbi ham for at fastslaa deres

1. Øjeblikkelig delvis Udlevering af Krigsmateriellet som Modvægt mod det, der var prisgivet Bulgarerne i Kawalla, Fæstningen Ruppel o. s. v.¹⁾

2. Overladelse af Vejen fra Itæa (ved den korinthiske Bugt) til Larissa som Etappevej.

3. Oprettelse af en neutral Zone, der skulde besættes af Ententen, mellem Sarrails Operationsgebet og Gammel-Grækenland.

Uden at afvente Svar paa denne Note besatte Ententetropperne uden videre det i Noten betegnede Omraade, og uden at spørge gjorde de deres Besiddelsesret til den omtalte Vej gældende. Den græske Regering maatte give efter for den offentlige Menings Tryk og tilbageviste kategorisk denne uhørte Fordring. I Tusinder af Proklamationer erklærede Folket sig rede til at forsvare Kanonerne til det yderste. Selv Kvinderne underskrev Andragender til Kongen og bad ham staa fast ved sin Beslutning om ikke at tillade Udleveringen af Vaabnene.

I denne Tid naaede det allerede haardt prøvede græske

Identitet. Gesandterne fandt sig tavse deri, medens de ledsagende Grækere fik Taarer i Øjnene af Harme. Farten til Kavalla blev tilbagelagt uden Hændelser. (Efter den bulgarske Gesandt i Athen, Hs. Exc. Passarows Skildringer overfor den bulgarske Korrespondent til »Vossische Zeitung« (29. Novbr. 1916).

Om det græske Folks Holdning i denne vanskelige Time i dets Historie ytrede Hs. Exc. Passarow sig paa følgende Maade: »Man lod os rejse under Taarer og med nedslagne Øjne, fordi man ikke kunde forsvare os. Vi kendte den græske Regerings Situation og Oprigtighed og har fundet os i det Uundgaelige for ikke at skabe unødige Vanskeligheder. Hos alle andre Repræsentanter for vore Magter fandt jeg Bekræftelse paa disse Angivelser, og alle udtalte sig uden Undtagelse fulde af Anerkendelse om den græske Regerings Holdning.

1) Ifølge den græske Regerings Talangivelser overlod de græske Tropper i Makedonien ialt 124 Stykker Skyts, mest ubrugelige og af gammel Model i Tyskernes og Bulgarernes Hænder, medens der indtil Notens Datum (6. Novbr. 1916) var 191 Stykker Skyts, for største Delen af ny Model, i Ententens Besiddelse. Ogsaa det øvrige Krigsmateriel, som blev tilbage i Ententens Hænder, oversteg betydelig det, som blev overladt Tyskerne og Bulgarerne.

Folks Martyrium sit Højdepunkt. Der gaves ikke den Nedværdigelse, den Ydmygelse, som »Beskyttelsesmagterne« sparede det lille Folk for.¹⁾ Venizélos havde imidlertid erklæret Tyskland og Bulgarien Krig og derved betegnet sig som den, der snart vilde være Herre over Grækenland. Nu gik de civiliserede Ententemagter ganske hensynsløst frem mod det værgeløse græske Folk. Admiral Dartige de Fournet blev en ægte Tyran over Landet.²⁾ Den 24. November forlangte han Udleveringen af 90 Batterier i Løbet af en Uge, og som Frist for Afleveringen af det øvrige Krigsmateriel ansatte han Midten af December. Vilde den græske Regering ikke rette sig efter hans Fordringer, var Admiralen tvungen til at »gribe til de nødvendige Forholdsregler.«

Det var stadig den samme Trusel.

Den græske Regering afviste dog kategorisk Fordringerne paany som uantagelige og gjorde Admiralen opmærksom paa, at det græske Folk vilde betragte en »Griben til de nødvendige Forholdsregler« — som det hed i Admirals Note —

1) De samme Ydmygelser maatte Grækenland døje ogsaa i Aaret 1854, men af ganske andre Grunde. Dengang vilde Kong Otto tage Del i Krimkrigen mod Tyrkiet, hvilket ikke passede dets Beskyttelsesmagter, der som bekendt dengang var Tyrkiets Allierede. Den 12te Maj 1854 indtraf et Ultimatum fra samme, og den 23. Maj viste en engelsk-fransk Flaade sig foran Piræus. Den 26. besatte den franske General Forey med 2000 Mand Piræus og beslaglagde de græske Krigsskibe. Den græske Regering maatte træde tilbage, og den 27. Maj antog den ny Regering uden Betingelser »Beskyttelsesmagternes« Ultimatum og maatte love den strængeste Neutralitet. Det hindrede imidlertid ikke Franskmændene i at blive i Grækenland til den 27. Februar 1857, d. v. s. længe efter Fredsslutningen.

2) For at give et Bevis paa, med hvilke Midler Ententen arbejdede i Grækenland, skal følgende Episode omtales: Den 27. November gik Admiralen, paa Tilbagevejen fra en Audients hos Kongen, gennem Hermesgaden, Athens Forretningsgade. Hans Opmærksomhed blev vakt ved nogle bizarre Streger med Farvekridt, som var tegnede paa Butiksdøre og Jalousier. Derved skulde de venizelistiske Købmænd gøres kendelige. Den følgende Dag lod Admiralen bekendtgøre gennem Bladene, at han vilde beskytte Købmændene mod enhver Overlast. Som det senere blev fastslaaet, var disse Streger blevet anbragt i Nattens Løb af Ententens hemmelige Poli-agenter.

»som en fjendtlig Akt«. Den græske Regering anede ikke, at den med dette Svar just svarede til Ententens Ønsker. Uden at agte paa den græske Regerings Advarsel landsatte Admiralen sine Tropper i Piræus for denne Gang at holde Generalprøve paa en Besættelse af Athen. Omtret 3000 Franskmænd, Englændere og Italienerne marscherede i tre Kolonner mod Athen. Ifølge Armébefalinger, som blev fundne hos fangne franske Officerer, havde Tropperne til Opgave at besætte forskellige strategiske Punkter omkring Hovedstaden saasom Kasernedepoter og Ammunitionsfabrikker. Den græske Kommando havde givet sine Tropper de strængeste Befalinger til at undgaa enhver Provokation. De skulde kun skyde, hvis Modstanderne aabnede Ilden.¹⁾ Imidlertid nærmede Ententetropperne sig Byen Athen, hvor græske Poster og Afdelinger blev overfaldne undervejs, slaaede ned eller tagne til Fange. Halvfjerds græske Soldater blev overfaldne paa Philopapos-Højen og angrebne med Maskingeværer i en Afstand af 3 Meter. For at undgaa ethvert Sammenstød trak de græske sig tilbage overalt trods deres Overlegenhed, saa Ententetropperne kunde trænge frem indtil Byens Park »Zappion«, d. v. s. til Nærheden af det kongelige Slot. En yderligere Fremtrængen blev de dog hindrede i af de græske Tropper. Admirals Foretagende led derved et fuldstændigt Nederlag. Han selv med sine Tropper og 300 Franskmænd var blokeret af Grækerne i Zappion. Klokkeren 5 om Eftermiddagen aabnede et fransk Krigsskib Ilden paa Byen. Ialt slog der 6 store Projektiler af større og 22 af mindre Kaliber ned, deraf 4 i Nærheden af det kongelige Slot. En Blindgænger blev senere fundet i Haven.²⁾ Samtidig forsøgte Venizelisterne at fremkalde

1) Vi gentager Skildringen af Begivenhederne efter de officielle græske Beretninger, da de paa Grund af de Enkeltheder, de bringer, og paa Grund af deres Dokumentering er de eneste, som fortjener at tages alvorlig, medens Ententepressens Beretninger staar i stor indbyrdes Modstrid. Hvorledes disse Beretninger stemte overens med Sandheden, beviser den Kendsgerning, at en mangeaarig Athener Korrespondent blev afskediget, fordi han skulde have sagt Sandheden om Begivenhederne den 1. December.

2) Ententepressen paastod, at de med Hensigt var anbragt af Grækerne.

Panik i Staden, hvilket ogsaa mislykkedes. Under Bombardementet mødte den franske Gesandt paa Slottet, og under Kanonernes Torden blev der afsluttet en Vaabenstilstand. De Allierede skulde trække deres Tropper tilbage og indskibe dem. De 10 Batterier, som Admiralen havde forlangt, blev nedsat til 6. Resultaterne af Sammenstødet var paa de Allieredes Side 134 Døde og Saarede (ifølge »Daily Telegraph« for 5. December) og paa Grækernes Side (ifølge officielle Opgivelser) 30 Døde og 55 Saarede. Saaledes endte Admirals Erobringstog til Athen. »Vi led et fuldstændigt Nederlag«, skrev »Daily Telegraph« for 5. December. »Times« skrev: »For første Gang i Englands Historie maa vi notere en Begivenhed som den, der tildrog sig i Grækenland, hvor engelske Landgangstropper blev slagne paa uhørt Vis.« Nederlaget var saa meget større, som alle Ententens Planer derved styrtede sammen. Som det fremgaar af fundne Dokumenter, Soldaters Forklaringer o. s. v., var Overfaldet paa Athen forlængst forberedt. Der blev senere fundet topografiske Kort, hvorpaa Athens offentlige Bygninger og Slottet var betegnede med farvede Streger. I de fundne Admirals-Befalinger hed det: »Der skal kun gøres Brug af Magt, hvis de græske Tropper ikke viser nogen Tilbøjelighed til Tilbagetog.« Admiralen var imidlertid allerede gennem den græske Regering bleven advaret om, at den vilde betragte ethvert Foretagende, der tilsigtede Athens Besættelse, som en »fjendtlig Akt«. Han vidste altsaa, at den Magt, han anvendte, vilde støde paa en anden Magt. Der var følgelig ingen Tale om nogen »Fælde« (»Daily Telegraph« 5. Decbr.) eller noget »lumsk Krigspuds« (»Gaulois« 4. Decbr.) eller en »siciliansk Vesper« (»L'Homme enchainé« 5. Decbr.). Iøvrigt havde Foretagendet allerede i sig selv en aggressiv Karakter. I den Kommanderende over Landgangstropperne Befaling hed det ganske tydelig: »Landgangstropperne skal, hvis det viser sig nødvendigt med Magt, bemægtige sig de Punkter, hvis Besættelse ved os betyder en Trusel mod Athen.« Den videre Plan, som udviklede sig deraf, var følgende: Tropperne skulde i hvert Fald besætte disse Punkter. Om Eftermiddagen skulde Venizelisterne saa begynde med deres Uroligheder. Derpaa skulde Admiralen skride ind som Genopretter af

Ro og Orden, besætte Staden, fjerne Kongen, forkynde Republikken og indsætte Venizélos som Præsident. Og virkelig forsøgte Venizelisterne den 2. December en bevæbnet Revolte midt i Athen. De havde fordelt sig i forskellige Hoteller, Butikker og Privathuse og aabnede pludselig en morderisk Ild mod de forbipasserende Civilister og Soldater. De handlede efter deres fastslaaede Plan, uden at vide, at Ententetroppernes Tog til Athen imidlertid havde taget Ende og at den franske Gesandt havde lovet Kongen at trække Tropperne tilbage. Snart var sande Gadekampe blussede op i alle Bydele. Urolighederne varede til Kl. 9 om Aftenen, da en Indgriben af stærkere Troppestykker gjorde Ende paa dem. Altsaa ogsaa dette Forsøg paa en indre Revolte mislykkedes. Paa Gaden laa 27 Døde og 21 Saarede, Soldater og Civile fra begge Partier.¹⁾ Foretagendet mislykkedes i enhver Henseende.

Den 3. December ledsagede græsk Gendarmeri i Overensstemmelse med Kongens Løfte Erobrerne, deriblandt ogsaa Admiral Fournet, til Piræus. Det var en ynkelig Afslutning! En smærtelig Skuffelse! Ophidselsen i de allierede Lande var saa meget større, fordi Pressen systematisk fremstillede Sagen, som om der var blevet stillet de Allierede en Fælde i Athen.²⁾ Selv den engelske Gesandt ophidsede gennem sine

1) Angrebets Karakter under denne Revolte fremgaar af Tabslisterne paa begge Sider. Saaledes havde Oprørerne kun 3 Døde og 2 Saarede! Der kunde desuden ikke herske Tvivl i saa Henseende! I de følgende Dage blev der fundet over 35,000 Geværer og Millioner af Patroner i venizelistiske Huse. Venizelos' Hus var et sandt Ammunitionsdepot. Der blev fundet 66 Geværer og 59 Revolvere, over 8000 Patroner, Haandgranater og Dynamit, alt af fransk Oprindelse.

2) »Radical« for 4. December: »Medens Venizelos erklærer Centralmagterne Krig, erklærer Konstantin Ententemagterne Krig. Situationen er ganske vist meget enkel, men man skal ikke betragte den som et Lystspil, fordi man befinder sig i Athen og fordi enkelte Figuranter i Dramaet ser ud som Komedianter. [Censurmelleum]. Hvad nytter nu Ententemagternes nye Holdning, som vilde have hjulpet for halvandet Aar siden og maaske endnu i August iaar, før Falkenhayn og Mackensen havde bevist de tyske Hæres Uovervindeligheid lige overfor smaa Folkeslag? Ententens Diplomater

tendentløse Beretninger til den engelske Presse mod det græske Politis »Barbari«. De franske Blade forlangte øjeblikkelig Oprensning for den Forsmædelse, der var tilføjet Frankrigs

handlede atter for sent. Konstantin, den tyske Feltmarskal, har ladet Masken falde. [Resten strøget af Censuren].

G. Clémenceau i »Homme Enchaîné« for 5. Decbr.: »Og nu Grækenland! Alt, hvad jeg kan sige, er, at det var os forment at kritisere Konstantin, fordi man haabede at overvinde hans Modstand og hans Offensivlyster ved Overtalelse. Hvem ved, hvad man alt har fortalt derom. Hermed sammenligne man Kejseren af Ruslands og Kongen af Englands Holdning, som, skønt de er kødelige Fætttere af Wilhelm II, dog ikke har følt sig foranledigede til at skaane ham. Heraf kan Læseren selv drage sine Slutninger: om jeg udtrykte mig tydeligere, vilde jeg hjemfalde til Censuren. Pludselig opdager man, at Konstantin ikke er vor Ven, en Tanke, der endnu ikke var faldet de officielle Kredse ind. Man kan bebrejde Konstantin, hvad man vil, men at han nogensinde har løjet for os, kan man ikke paastaa. Deri adskiller han sig fra Bulgaren. Konstantin har altid gentaget og sagt, at han tror paa Tysklands Sejr og at hans Sympatier er paa tysk Side.

Trods alle vore Bestræbelser for at overbevise ham om det modsatte har han sat en siciliansk Vesper i Scene, og der sker os, hvad vi med egne Hænder har forberedt.

Jeg skal ikke forsøge at gætte, hvad der nu vil blive gjort. Vi har nu en ny Fjende paa Halsen. At erobre Grækenland er et Æventyr saavel for os som for England, saalænge Tyskerne staar i Noyon og Zeebrügge, og jeg kan ikke se, hvilken Fordel det skulde bringe os.«

Og »Gaulois« for 4. Decbr. »Af alle Oplysninger om Begivenhedernes Genesis fremgaar, at Konstantin selv havde raadet Ententemagterne til, pro forma at sende ham en Række Ultimata til Understøttelse af deres Krav, for at det saaledes kunde faa Udseende af, at han veg for Magten. Saaledes var det sket ved Fordrivelsen af den fjendtlige Koalitions Befuldmægtigede ved Overdragelsen af Jærnbannerne og Posten saavel som Flaaden. Hver Gang havde Kongen holdt sig nøje til det Program, han havde opstillet. Man havde al Grund til at vente det samme, saasnt det vilde dreje sig om Afstaaelsen af Krigsmateriel. Hvad er der hændt i Mellemtiden? Kongen har paastaaet, at han var bleven forhindret ved Ophidselsen af den offentlige Mening og at han havde maattet bøje sig, om han ikke vilde true sin Krones Sikkerhed. Denne Udflugt er svag. Den lumske Streg, vi er faldne som Offer for, vilde sikkert ikke være lykkedes uden Kongens og Regeringens Billigelse. Det synes altsaa snarere, som Konstantin vilde inddysse vor Mistro

Fane. »Daily Telegraph« opfordrede Sarrail til at straffe Grækerne for deres Opræden den 1. December og det øjeblikke-

for saa bedre at kunne ramme os. Vi er endnu engang blevne Ofre for vor Tillid og vor Ædelmodighed.«

»Morning Post« for 5. Decbr.: »Kong Konstantins Soldateske er en Pøbelhob, Kongen selv en Forræder mod sit Land og en gemen Løftebryder overfor Ententemagterne. — De allierede Tropper var blevet landsatte, fordi hverken den græske Konge eller hans Ministre kunde holde Orden i Hovedstaden,*) saa at Ententemagternes Venner, Tilhængerne af Venizelos, som den britiske Regering formelt anerkendte som Forbundsfølge, blev skudt og indespærrede af Konstantins Mænd. Ententemagternes Stridskræfter blev angrebne uden Udfordring. Og hvad var Følgen? Landsættelse af Forstærkninger og øjeblikkelig Overvældelse af Mytteritropperne, Oprørerne, Banditterne og hvad de ellers er? Ikke i mindste Maade.«

»Le Temps« for 4. Decbr.: »Ansvar for Begivenhederne i Athen falder paa de tyske Agenter, til hvilke vi i første Række regner Kongen, Dronningen og deres Omgivelser. Øjeblikkelige Forholdsregler for vore Troppers militære Sikkerhed er nødvendige. — Sløret er nu sønderrevet. Intet kan længer indvendes mod dem, som i lang Tid har været af den Mening, at Tyskland har opslaaet sit Sæde i Kongepaladset. Man behøver iøvrigt kun at overveje, under hvilke Omstændigheder og i hvilket Øjeblik Overfaldet skete for at være klar over dets Oprindelse og Karakter. Samme Dag Bukarests ydre Forter allerede laa under Mackensens Ild, kom dette Dolkestød i Ryggen paa os.« [Censurmellemrum].

»Progrès de Lyon« for 7. Decbr.: »Naar Ententemagterne endnu ikke hidtil er skredne ind mod det atheniensiske Baghold med energiske Forholdsregler, saa har dette sin Grund i den yderst indviklede Situation i Grækenland. — Til at straffe Mordet paa vore Marinesoldater og Beskæmmelsen af vor Fane har vi tre Midler: Blokade, Bombardement og Besættelse af græsk Omraade. Men ethvert Foretagende, vi beslutter os til, maa gennemføres paa en saadan Maade, at den ikke i for høj Grad truer vore Landsmænd. Saavel i Athen som i Provinsen behøver de en vis Tid for at kunne trække sig tilbage til Kysten. Paa den anden Side maa man ikke lade ude af Betragtning, at en Del af Kongens Armé er koncentreret i Thessalien og at de Grækere, som er blevne i Nærheden af Hovedstaden, ved de første Skud vilde skynde sig at slutte sig til Grosset af de kongelige Stridskræfter. Vi maa derfor træffe Forsigtighedsregler for at hindre en Forbindelse, der kun kunde være farlig for Regeringen i Saloniki og for Sarrails Armé. Alle disse Overvejelser vanskeliggør Udarbejdelsen af et Program for den umiddelbare Indskriden.«

*) Havde den græske Regering maaske landsat Tropper denne Dag?

lig. Resultatet af denne Tildragelse var, at Kløften mellem Ententen og Kongen udvidede sig.¹⁾ Den 5. December begyndte de engelske og franske Statsborgere (opfordrede dertil af deres Gesandter i den Hensigt at vække den Forestilling i Europa, at de var i Fare i Athen) at forlade Byen i store Skarer og gik ombord i to store Dampere, som var stillet til deres Raadighed i Piræus. Gesandtskaberne selv lod foreløbig kun deres Møbler bringe ud paa Skibene. Den 6. December stillede Gesandterne ny Fordringer til Regeringen. De gav den naturligvis hele Skylden for Begivenhederne den 1. December og forlangte Forstærkelse af Kontrollen og Løsladelse af de fængslede Venizelister, Fordringer, som Regeringen øjeblikkelig efterkom. Nu begyndte imidlertid de systematiske Forfølgelser, som først tog Ende ved Kong Konstantins Afsættelse. Græske Skibe blev tilbageholdt i engelske og franske Havne.

1) »Tilbage for os bliver Venizelos' Grækenland. Er det saaledes, som man tør ønske sig? Er alt, hvad der er nødvendigt og muligt, sket for at bringe det op paa et Maximum af dets Kræfter? Disse Spørgsmaal maa overvejes og løses af Fireforbundets Regeringer, ikke ved Udveksling af Telegrammer, men ved Indsættelse af en central Aktionsinstans.« (»Temps« 4. Decbr.).

»Det sande Lægemiddel for Grækenland i dets nuværende ulykkelige og spaltede Tilstand er at holde Sværdet i Skeden og stille Landet under Venizelos' Kontrol. Denne Forholdsregel anbefales i det vigtige Brev, vi idag offentliggør og som bl. a. Lord Cromer, Dr. Burrows, Sir Arthur Evans og andre Lærde og Venner af Grækenland har undertegnet. De ivrer for, at Beskyttelsesmagterne skal staa fast paa Kravet om, at Hr. Venizelos kaldes tilbage til Ledelsen af Statsforretningerne. Vi slutter os hertil, men et saadant Skridt er umuligt i Betragtning af den fjendtligsindede Konge og den stærkt ophidsede Armé. Den første Nødvendighed er at fjærne Arméen. Ifald denne Fordring bliver afvist, maa vi hjælpe os selv.«

2) Imidlertid var Fængslerne i Saloniki og paa Øerne overfyldte med kongetro Civilister og Soldater, som ikke havde deltaget i nogen bevæbnet Revolte og heller ikke havde dræbt nogen, men som blot ikke viste nogen Sympatier for Ententen og dem, der stod under dens Beskyttelse. Den græske Regerings Forfølgelser indskrænkede sig tvært imod blot til de skyldige, lige meget, om de tilhørte det venizelistiske eller Kongepartiet. Saaledes blev f. Eks. en kongetro Officer, som den 1. December havde fængslet en 2den Sekretær ved det engelske Gesandtskab, straffet med 45 Dages Fængsel.

Den 7. December blev Havnene Piræus og Patras blokerede og 7 græske Skibe fastholdt i Keratzini (i Salamisbugten), hvor Blokade-Admiralen Dartige de Fournets Hovedkvarter var. Den 8. blev den skærpede Blokade genoptagen. I Kanalen gennem Landtangen ved Korinth og Strædet ved Chalchis havde en fransk Torpedobaad hvert Sted overtaget Opsynet med Jærnbanelinijerne. Den 14. blev Øen Syra besat,¹⁾ og Englands og Frankrigs Gesandter gik ombord paa Skibene for der at afvente den græske Regerings Svar paa deres Note. Byen skulde jo bombarderes! I Piræus havde Admiralen ved Opslag ladet Indbyggerne opfordre til at lukke Vinduerne til Søsiden fra om Eftermiddagen Klokken 4 paa Grund af det forestaaende Bombardement. Den 16. besatte Franskmændene Havnen Aikaterini mellem Saloniki og Volos og den følgende Dag den store joniske Ø Zante, medens Sarrail rykkede frem i den neutrale Zone. Man nærmede sig nu Maalet med store Skridt. »Times« erklærede: »Grækenland kan kun frel- ses, hvis Kongen kalder Venizélos til Regeringen.« Og Lloyd George erklærede under Bifald i Parlamentet, at »Regeringen vilde anerkende den store græske Politiker Venizélos' Udsendinge.«²⁾ At Situationen i Grækenland efterhaanden havde udviklet sig til en uholdbar Tilstand, behøver man vel ikke at omtale! Statens økonomiske Liv laa fuldstændig nede. Fattigdommen forøgedes. Ved Siden af de moralske Lidelser led Folket usigelig under alle mulige Savn. Det var saa naturligt, at Folket saa Ophavsmanden til al denne Ulykke i Venizélos. Den engang populære Mand i Grækenland blev nu til den mest forhadte. Og dette Folkets Had ytrede sig den 25. Decem- ber, da det oprejste en Forbandelsessøjle af Sten paa Mars- marken.³⁾ Men Gesandterne, som havde afbrudt Forbindel-

1) Admiral de Fournet truede Indbyggerne med, at han vilde lade dem sulte ihjel, hvis de ikke sluttede sig til Oprørerne.

2) Den græske Regering havde allerede antaget Ultimatum'et den 15. og gennem den italienske Gesandt, som endnu opholdt sig i Athen, ladet sit Svar overbringe til Gesandten i Formiddagens Løb.

3) Følgende laaner vi fra Athener-Korrespondenten til »Nieuwe Rot- terdamsche Courant«s Beretning: »Da jeg kom til Marsmarken, var den allerede overfyldt af Mennesker. En stor uopdyrket Flade er

sen med den græske Regering, besøgte paa paafaldende Maade de Fængsler, hvor Venizelisterne sad.¹⁾

denne Mark, der strækker sig foran Militærhøjskolen. Parader og andre militære Fester blev altid afholdt der. Krigsmæssig saa den ikke ud nu, skønt man bemærkede mange Soldater. Det halve Athen var forsamlet for at forbande den afskyede Rebel; det halve Athen forenet i et stort, mægtigt Had. Der blev raabt og skreget, hylet og jublet af Raseri. Et mere levende, bevæget Skuespil har jeg aldrig før set. Det var en Kirkeindvielse og en Procession paa samme Tid, en Daab og dog tillige en Begravelse.

Der blev falbudt store Billeder af den elskede Konge. En Mand paa en stor Karre solgte Prospektkort af »Kejseren«. Men saa begyndte Stenbæringen. Først blev et Billede af Venizelos brændt. »Død over Forræderen og alle, som er med ham!« havde en Mand derpaa raabt og omstyrtet en stor Granitblok. Utallige Stene fulgte efter; talløse Stemmer brølede: »Fordømmelse over Venizelos!« Og saa begyndte man i en næsten endeløs Procession at bære Stene til. Der kom Mennesker af alle Stænder, i alle Aldere, Arbejdere og Borgerkoner, helt ned til de aller fattigste. Mange Børn var ogsaa tilstede, alt mellem hinanden og efter hinanden, alle besjælede af en skrækkelig Plan om Tilintetgørelse. En gammel Moerlille kom rokkende ved en Stok; en proper, godmodig Bedstemoder; ogsaa hun bar sin Sten. Og saaledes gik det stadig videre: stedse nye Sten faldt ned, Stendyngen blev til en Høj, blev tilsidst et Bjærg af Stene, et Monument, en evig Forbandelse og et afskrækkende Eksempel for den kommende Slægt. I Timevis blev der baaret Stene til. Saa kom Præsterne. Ærkebiskoppen af Athen kom med hele sit Følge og blev hilst med Begejstring af Folket. Han besteg en Højde i Nærheden af den store Stendyng og kastede ogsaa sine Stene mod Nord, Syd, Øst og Vest. »Vær forbandet, Eleutherios Venizelos, Du Forræder mod Din Konge og Dit Fædreland!« udraabte han. Og andre Præster kom til og gjorde det samme. En ung Gejstlig med kulsort Skæg stod op; han havde et Ansigt som en Martyr; han løftede sin Arm med en højtidelig Gebærde og strakte sin Haand ud. »Anathema« (Forbandet!) tordnede han, og hele Folket, der saa paa ham, brølte med, skælvende af Ophidselse.

Titusinder af Hænder løftede sig mod Forbandelsesbjærgtet. »Anathema, Anathema! Bort med Forræderen! Forbandet være han i Liv og Død!« Det var, som om Skrigene ikke vilde tage Ende, som om hele Byen og Bjærgene gentog dem. Folket var som et oprørt Hav, der vil tilintetgøre alt for at køle sit Raseri.«

(Maaske havde Kongens Popularitet og Neutralitetens Opretholdelse været bedre tjent med, om disse Demonstrationer ikke havde fundet Sted).

¹⁾ Den franske Deputerede og Filhellener, Denys Cochin nedlagde sin Titel som Æresborger i Staden Athen, fordi de Mænd, som havde

Imidlertid gik Franskmændenes Operationer paa den græske Krigsskueplads glimrende fremad. Den 28. December rykkede de frem i Thessalien, og samme Dag blev Øerne Andros og Ægina besat. Inden Udgangen af December var alle Kykladeøerne i deres Besiddelse.

Endelig den 31. December overgav Ententen med Undertagelse af Italien den berømte Blokadenote¹⁾ til Grækenland.

skænket ham den (Benakis, Athens venizelistiske Ex-Borgmester, Venizelos o. s. v.) ikke længere fandtes paa Borgerlisterne.

1) Notens Fordringer var følgende:

1. De græske Stridskræfter paa det græske Fastland og i Almindelighed i alle Distrikter udenfor Peloponnes nedsattes til den Mandskabsstyrke, som er uomgængelig nødvendig for Ordens- og Polititjenesten. Alle Vaaben og al Ammunition, som overskrider det Maal, der svarer til denne Styrke, bringes til Peloponnes, ligesom ogsaa alle den græske Hærs Maskingeværer og det samlede Artilleri med deres Ammunition, saaledes at der, naar Overførelsen er afsluttet, hverken bliver Kanoner eller Maskingeværer eller Materiel tilbage udenfor Peloponnes. Fristerne for Udførelsen fastsættes i fælles Forstaaelse, saa snart den græske Regering i Princippet har antaget Troppe- og Matrielforskydningerne.

Den saaledes skabte militære Situation bliver bestaaende saa længe, de allierede Regeringer anser det for nødvendigt, og det under Kontrol af særlige Delegerede, som de til dette Formaal akkrediterer hos de græske Myndigheder.

2. Forbud mod alle Foreninger og Forsamlinger af Reservister nord for Landtangen ved Korinth. Stræng Gennemførelse af Forbudet for alle Civilpersoner mod at bære Vaaben.

3. Genoprettelse af de Allieredes forskellige Opsynsrettigheder i en Form, der fastsættes i Forstaaelse med den græske Regering for at gøre dem mindst mulig besværlige.

4. Alle, som er fængslede af politiske Grunde: Højforræderi, Sammensværgelse, Oprør og lignende Ting, skal øjeblikkelig sættes paa fri Fod. De, som har lidt uretfærdig paa Grund af Begivenhederne den 1. og 2. December og følgende Dage, faar Skadeserstatning efter en Undersøgelse, der ledes i god Forstaaelse mellem den græske Regering og de Allierede.

5. Den kommanderende General for det 1. Armékorps skal afsættes, for saa vidt den kongelige Regering ikke fastsætter, at denne Forholdsregel skal anvendes paa en anden General, paa hvem Ansvaret for de den 1. December udstedte Befalinger maatte falde.

6. Den græske Regering skal overbringe de Allieredes Gesandter kategoriske Undskyldninger. De Allieredes Flag skal højtidelig

Et Aar som det svindende, fuldt af glørrige Bedrifter, maatte afsluttes med en Stordaad.

Det nye Aar bragte ingen Forandring i Situationen. Den 3. Januar blev ogsaa Ydda og Poros besat,¹⁾ medens Venizelos i Saloniki forberedte de hos hans Regering akkrediterede Repræsentanter for England og Frankrig en højtidelig Modtagelse, der skulde blive en Kundgørelse fra de to Magter med Henblik paa Ententens netop aabnede Balkankongres i Rom.

Imidlertid gjorde Følgerne af den skarpe Blokade sig bemærkede i Grækenland, der som bekendt er henvist til Indførsel,²⁾ saa at den største Nød greb om sig, saasnt Ententen indstillede Skibsfarten. Brødkortsystemet maatte øjeblikkelig indføres, og kort efter fem kødløse Dage i Ugen. Det hjalp imidlertid intet. Der var fuldstændig Kornmangel. De første

saluteres paa en offentlig Plads i Athen. Samtidig bringes det til den græske Regerings Kundskab, at militære Nødvendigheder i den nærmeste Fremtid kunde tvinge de Allierede til at landsætte Tropper i Itea og befordre dem til Saloniki med Larissa-Jærnbanen. Beskyttelsesmagterne forbeholder sig fuld Handlefrihed, ifald den græske Regerings Holdning skulde give ny Anledning til Klager. Beskyttelsesmagterne forpligter sig til ikke at tillade det nationale Forsvars Regerings bevæbnede Stridskræfter at benytte Tilbagedragelsen af de kongelige Tropper fra Thessalien og Epirus til at overskride det i Forstaaelse med den kongelige Regering fastsatte, neutrale Omraade.

Blokaden af de græske Kyster vil blive opretholdt, til der er ydet Oprejsning paa alle de nævnte Punkter.

- 1) Ogsaa her blev Udhungringstruselen anvendt som Middel til at hverve Tilhængere af Venizelos.
- 2) Med Undtagelse af Provinsen Thessalien dyrkedes der næppe Korn noget andet Steds i Grækenland. Gennemsnittet af den græske Produktion f. Eks. fra 1905 til 1913 beløb sig ikke til mer end 2,893,554 Kilo pr. Aar. I samme Tidsrum indførtes der gennemsnitlig fra Rusland — gennem Dardanellerne — og fra Amerika 199,461,504 Kilo Korn og omtrent $2\frac{1}{2}$ Millioner Kilo Mel, saa at den indenlandske Produktion næppe dækkede $1\frac{1}{2}$ Procent af Behovet. Idag bruger Grækenland med sine 5 Millioner Indbyggere 468 Millioner Kilo aarlig. Derhos maa man tage i Betragtning, at den indenlandske Produktion ikke er steget siden 1913; thi det nyerobrede, meget rige Makedonien var saa ødelagt af de langvarige Krige, at der næppe hidtil har kunnet noteres en nævneværdig Høst. — Saaledes blev der altsaa for Grækenland kun en Egenproduktion paa næppe $\frac{3}{4}$ Procent af Behovet.

Tilfælde af Hungersdød blev meldt fra Provinsen, og i Tidens Løb blev Nøden stadig større. Særlig haardt rantes Gamle og Børn. Dødsfaldene som Følge af daarligt Brød blev hyppigere. Paa to Dage døde 25 Børn af det daarlige Brød! Brødet blev stadig knappere og stadig slettere, næsten som Gift.

Admiralen standsede imidlertid Kornskibene i Keratzini eller lod dem sejle til Saloniki, hvor man spiste hvidt Brød og ikke led nogen Nød. Hvidt Brød var ogsaa i Grækenland tilgængeligt for enhver, der troede paa Venizélos. Men Folket spiste det giftige Brød og nærrede dermed sit Had til Indbryderne. Det fandt sig i alle Savn med den største Ro og Koldblodighed og viste en for dets Temperament beundringsværdig Lydighed mod Regeringen. Saaledes blev alle Ententens Forsøg paa at opvikle en Folkestemning mod Kongen resultatløse.¹⁾ De opnaaede tværtimod kun, at de stadig blev mere og mere forhadte af Folket. Men Ententen med Franskmændene i Spidsen, der anser sig for Mestre i Folkepsykologi, fortsatte deres Ophidselsesarbejder, som gik ud paa at skille Folk og Konge.

Den 8. Januar overrakte Gesandterne, denne Gang ogsaa understøttede af den italienske, et nyt Ultimatum. De forlangte Hærens Indesluttelse paa Peloponnes, fremskyndet Udlevering af Vaabnene og Frigivelse af Venizelisterne.²⁾ Heller ikke i denne Note manglede de sædvanlige Løfter, som aldrig blev holdt. Saaledes hed det i Noten: »... Paa den anden Side forpligter de allierede Magter sig til ikke at tillade, at Tilbagetagelsen af de græske Tropper til Peloponnes udnyttes til Lands eller til Vands af den provisoriske Regerings (d. v. s. Venizélos') Partigængere til at besætte nogensomhelst Del af

1) Da de (ogsaa kunstig iværksatte) Uroligheder udenfor Bagerierne med den tiltagende Brødknaphed blev hyppige, skred den engelske Gesandt ind og forbød Fængslingen af Manifestanter. De var jodog Stemningsmagere mod Kongen!

2) Største Delen (282) af de Skyldige i Begivenhederne den 1. og 2. December var allerede løsladte, medens Fængslingerne af Kongetro fortsattes i Saloniki og paa Øerne. Men Gesandterne forlangte desuden, at de løsladte Venizelister igen skulde kunne indtage deres tidligere Stilling.

Grækenland, der saaledes vilde være berøvet alle Midler til Modstand.«¹⁾ Ligeledes forpligtede de forbundne Magter sig til ikke at tillade, at den provisoriske Regerings Myndigheder satte sig fast i noget som helst Gebet, som nu er i den kongelige Regerings Besiddelse og som Magterne selv for en Tid af militære Grunde kunde blive foranledigede til at besætte.²⁾ Sluttelig truede Gesandterne med at afbryde den diplomatiske Forbindelse. Den græske Regering antog ogsaa disse Krav, uden at Ententen derved lod sig hindre i Udførelsen af sin Plan. England beslaglagde den græske Handelsflaade og lod kun Grækerne beholde 30 pCt. for det til Havet henviste Lands Behov;³⁾ Franskmandene besatte Koritza i Epirus og delte de berømte Klostre paa Athosbjærget med Russerne, og Italienerne trængte frem i Epirus.⁴⁾ I Slutningen af Januar blev der indført skarp Kontrol. Det skulde bringes paa det rene, om alle Firforbundets Krav var nøje opfyldt og især, om Forlægelsen af Troppedelene med deres Materiel til Peloponnes var udført efter Ønske. Først da skulde Blokaden ophæves.⁵⁾

-
- 1) Straks derpaa besatte Oprørerne Øen Kythira og foretog naturligvis de sædvanlige Fængslinger af kongetro Borgere.
 - 2) Ententediplomaternes Argumentation blev af Forleghed, fordi de ikke længer vidste, hvordan de skulde skjule deres Hensigter, stadig mere naiv. Saaledes hed det f. Eks. i denne Note: »... paa den anden Side erklærer de forbundne Magter udtrykkelig, at de vil respektere Grækenlands Vilje: endegyldig at holde sig fjærnt fra den europæiske Krig.« Ententemagterne paastod, at de gav Grækenland »bestemte Garantier for dets Neutralitet«, idet de krævede Afrustning af dets Hære!
 - 3) Den engelske Regering tænkte med Rette, at ved Blokaden blev Grækernes Flaade overflødig for Landet.
 - 4) »Matin« fandt dog Mod til at paastaa, at Frankrig ved Taalmodighed og Koldblodighed havde undgaaet Krigen med det lille, neutrale Grækenland og ikke var henfaldet til Kejserens Metoder!
 - 5) Kontrollørerne havde imidlertid indrettet sig deres Virksomhed saaledes, at de havde skaffet sig varigt Arbejde i Grækenland. Selv Hestesko og Hesteskosøm skulde skaffes til Peloponnes. Ogsaa Sygeplejerskerne skulde følge Soldaterne Der maatte ikke blive mere end to for hvert Lazaret. De truede jo ogsaa Sarrail-Arméen! Admiral Combeau forlangte endog, at Athens Brandvæsen skulde nedsættes fra 100 Mand til 52.

Den 29. Januar var en stor Dag for Gesandterne. Paa Zappion-Pladsen foregik de græske Troppers Oprejsningsakt foran Ententens Faner. I Spidsen for Kavalleriet, som defilerede forbi Fanerne, var et Medlem af det kongelige Hus, en Broder til Kongen, Prins Andreas. Da Ceremonien var endt, blev Ententefanerne i Triumf baaret gennem Athens mest befærdede Gader. Man undlod ingen Udæskning for at fremkalde Uroligheder.

Imidlertid vedvarede Blokaden, skønt den græske Regering havde tilfredsstillet alle Ententens Fordringer.¹⁾ Italienerne fortsatte deres Marsch i Epirus videre, og Admiralen forstærkede stedse mere og mere sine Senegalesere i det besatte græske Arsenal. Det skulde være dem for koldt paa Skibene! Athen blev igen overfyldt af Ententeagenter. Opstrammede ved Regeringens Eftergivenhed fortsatte Venizelisterne uhindret deres Virksomhed. Den entente-venizelistiske Terrorisme, som der blev gjort Ende paa den 1. December, dukkede op paany i Athen. Ententeofficererne fik Ret til at foretage Husundersøgelser efter Vaaben. Civilister blev ganske simpelt grebne paa Gaden af Agenter, som kørte i Automobil, og ført bort. Ententegesandterne forsikrede dog endnu stadig den græske Regering, at der ikke skulde stilles flere Fordringer; det var ikke mere tilladt Venizelisterne at besætte yderligere Gebeter.²⁾ Hvad Blokaden angaar, saa havde Grækenland ingen Ret til at beklage sig; England havde ikke til Hen-

1) Gesandterne paastod, at ikke alle Vaaben var udleverede. Civilisterne skulde endnu være i Besiddelse af Hundredetusinder af Vaaben. Betingelserne for Ultimatum'et var altsaa ikke udført. Blokaden kunde ikke ophæves. Langt mere overbevisende end den græske Regerings Forsikringer er imidlertid et Telegram fra den italienske Koloni i Athen og Piræus til den italienske Regering, hvori denne Koloni, som »deltog i de uhorste Lidelser, det græske Folk maatte bære som Følge af Blokaden«, rettede den Bøn til Regeringen, at den vilde intervenere hos de allierede Regeringer for at faa dem til at holde deres Løfter, da den græske Regering allerede havde opfyldt Ultimatum'ets betydelige Krav.

2) Samtidig samlede Opørerne sig under Ententens Beskyttelse i Keratzini (15. Februar 1917) og forsøgte at lande paa Piræus-Halvøen. De blev imidlertid forhindrede deri af Posterne.

sigt at lade det græske Folk udhungre; der var blot Kornmangel overalt. Om en Ophævelse af Blokaden var der ikke Tale. Gesandterne skænkede ikke Pressens Beretninger om den herskende Hungersnød nogen Tillid.¹⁾ De kendte naturligvis ikke det giftige Brød, som den fattige Befolkning spiste. De kunde kun med Ludvig XVI. anbefale det hungrende Folk, at det skulde spise Biscuit, naar der ikke fandtes Brød.

I én Henseende blev Blokaden dog ikke uden Succes.²⁾ Regeringens vanskelige Stilling muliggjorde det for Gesandterne at indblande sig i Statens mindste indre Anliggender.³⁾

Med et Kornskib, som den græske Regering forgæves tiggede af dem, kunde Gesandterne opnaa alt i Grækenland.⁴⁾ I sin Fortvivlelse vendte den græske Regering sig til det amerikanske Gesandtskab. I sin Naivitet troede den, at den ved sine

1) Imidlertid var det kommet saa vidt med Hungersnøden i hele Landet, at der ved Siden af Meldingerne om Dødsfald som Følge af Hungersnøden og det daarlige Brød ogsaa kom Beretninger fra Provinsen om Kampe mellem enkelte Kommuner om Fødemidler.

2) Blokaden blev udstrakt til de mindste Fiskerbaade. Overalt, hvor man saa dem, blev de beskudt uden forudgaaende Varsel, deres Mandskaber blev tagne til Fange og Nettene beslaglagt. I Januar 1917 blev Føreren for en lille Sejlbaad skudt ved Skiathos, fordi han havde et Billede af Kongen ombord og naturligvis blev betragtet som tyskvenlig og U-Baadsleverandør.

3) Enhver fornærmelig Presse-Ytring mod Ententen blev straffet. Man undgik endog Ytringer, som kunde være ubehagelige for Ententen. Saaledes blev f. Eks. de græske Fagforeningers Tak til de 131 franske Deputerede, der havde stemt mod Briand, forbudt.

Sir Elliot, den engelske Gesandt, ulejlignede sig til Udenrigsministeriet, fordi et venizelistisk Hus var bleven betegnet med røde Kridtstreger. Han forlangte endog Fængsling af Civilister for Majestætsfornærmelse. De skulde offentlig have sønderrevet venizelistiske Aviser! Paa denne Gesandts Ønske blev to græske Officerer forsæt, da de i en Athener Kabaret skulde have klappet ad et Stykke, i hvilket en Euzone (græsk Jæger) og en engelsk Tommy havde konkurreret om en Kabaretfés Hjærte og hvori den første blev Sejherre. I Volo forbød Franskmændene Civilisterne at synge Sangen om Kongen, da den skulde være tyskvenlig.

4) Først den 21. Marts 1916 blev et Kornskib sluppet igennem, hvilket forøvrigt blev kombineret med Gesandternes Tilbagevenden til Athen for at vise Folket, at dets Nød kun skyldtes Regeringen.

Besværing kunde opnaa at foranledige den amerikanske Regering til at mægle hos Ententeregeringerne, saa Trykket paa Grækenland kunde blive lettet.¹⁾ De samme Forhaabninger lyste ogsaa gennem Kongens Erklæringer overfor den amerikanske Korrespondent i Athen saavel som igennem de Protester, der af Folkeforsamlinger rettedes til Præsident Wilson. Han havde jo udgivet sig for Beskytter af de smaa, neutrale Stater. Desværre blev med Undtagelse af en lille Del af Pressen, som ikke havde ofret sine menneskelige Følelser for den angelsachsiske Imperialisme, baade det officielle og uofficielle Nordamerika uberørt af det græske Folks Lidelser. Den serbiske og Ententepropagandaen i Amerika havde beskyldt det græske Folk for Forræderi mod Serbien og fremstillede alle Forholdsregler som en retfærdig Straf for dets lumske Holdning. Ja den amerikanske Gesandt i Athen hjalp endog sine Ententekolleger med at forøge Vanskelighederne for den græske Regering. Saaledes blev en latterlig Skadeserstatningsproces, der var anlagt af en amerikansk Statsborger, der skulde have lidt Skade ved Urolighederne den 1. December, trukket ud i Maaneder.

Sarrail skal i Marts have erklæret, at Grækerne ikke skulde besvære sig over Grusomheder. Det var endnu kun Barneleg mod det, der siden vilde komme! Og saaledes var det i Virkeligheden! Ententen blev stadig hensynsløser i sin

- 1) Ikke engang Chinin eller Serum mod Difiteritis og Meningitis fik Lov at passere! Man vil forstaa det umenneskelige i disse Forholdsregler, naar man betænker, at der hersker Malaria i Grækenland.
- 2) Paasken 1847 havde Athens fanatiske Pøbel demoleret og plyndret et Hus, der tilhørte den portugisiske Jøde Dom Pacifico, som stod under britisk Beskyttelse. Da en engelsk Flaade paa 14 Krigsskibe og 7000 Mand tre Aar efter, i Januar 1850, viste sig ved Saloniki for ligesom idag at understøtte et Ultimatum fra England til Grækenland, stillede den engelske Regering blandt andre Krav »det ganske umaadelig højt beregnede« (Herzberg) Erstatningskrav: 800,000 Drachmer. I April 1850 reducerede den engelske Premierminister Palmerstone disse til 300,000 Drachmer, og sluttelig kvitterede han yderligere 150,000 Drachmer, af hvilke den Skadeserstatning, som virkelig blev tildelt Dom Pacifico, kun naaede en Højde af 150 Pund Sterling. (Efter Mendelsohn-Bartholdy i »Preussische Jahrbücher« XV 1864).

Fremgangsmaade! Man anede allerede, at man ikke var langt fra Maalet! I Athen cirkulerede allehaande Rygter om, at Kongens Fjærnelse allerede var besluttet og at Ententen, Venizelisterne ventede deres Fører allerede i April. Den tyske Kejser skulde allerede have bestemt Kongeriget Polen for Kongen.

Den 6. April blev den store Ø Zante besat,¹⁾ den kongelige Øvrighed opløst og erstattet af en venizelistisk, og straks derpaa fulgte Øerne Itaka og Skopelos.

Under saadanne Omstændigheder fejrede Grækerne deres Nationalfest den 25. Marts (g. S.). Det var ingen glædelig Dag! Der kunde ikke skydes Salut, da alle Kanoner var befordrede til Peloponnes.²⁾

I denne Tid, som i Historien vil blive kendetegnet ved den russiske Revolutions Udbrud, fuldbyrdede der sig imidlertid en Omvæltning i Ententens Holdning ligeoverfor Grækenland, som fortjener særlig Opmærksomhed. England havde pludselig opgivet sin fjendtlige Politik overfor Grækenland.³⁾

Pressen førte nu et mildere Forhandlingens Sprog, der stod i paafaldende Modsætning til den truende Tone, de havde anslaaet efter Begivenhederne den 1. December. Bevæggrundene til dette Omslag er lette at se. Med Zarismens Fordrivelse fra Rusland blev »den russiske Fare« bragt af Vejen for England. Den ny Regerings første Handling var at give Afkald paa

1) Besættelsen af Øen foregik paa en særlig mærkelig Maade. Forud for den gik et Brev fra den franske Admiral Mariot til Præfekten af følgende Indhold: »Jeg erfarer, at en venizelistisk Bevægelse i den nærmeste Fremtid har isinde at opløse den kongelige Øvrighed. For at undgaa en sørgelig Virkeliggørelse af Planerne tager jeg mig den Ære at meddele Dem, at en Automobil vil vente udenfor Præfekturet imorgen tidlig Klokken 5. De bedes bestige denne for at blive befordret til Peloponnes!«

2) Forlæggelsen af Tropperne og Krigsmateriellet til Peloponnes har kostet den græske Stat 6,000,000 Drachmer alene til Transportmidler.

3) Da Venizelos i Begyndelsen af Maj erklærede Kongen for afsat, skal den engelske Repræsentant i Saloniki have udtalt sit Mishag overfor ham. Elliot skal endog have brugt den Ytring overfor Kongen, at han misbilligede Franskmændenes Fremgangsmaade.

Konstantinopel. Grækenland mistede altsaa sin Betydning som Bolværk mod Ruslands Stræben imod Middelhavet, og Følgen deraf var, at ogsaa Englands Interesse i en græsk Intervention sank. Saa meget vældigere steg derimod Frankrigs Interesse deri. Disse overtog nu Initiativet i det græske Spørgsmaal, hvilket de kloge Englændere saa meget hellere overlod dem, som de saaledes kunde vælte hele Ententens Skyld og Skade i Grækenland over paa Frankrig. Saaledes har Grækerne Franskmandene at takke for de sidste og sværeste Prøvelser.¹⁾

Franskmandene optog nu Kampen mod Kongen. Den græske Chargé d'Affaires i Paris fik sine Papirer tilstillede. Den franske Presse vendte sig fra nu af direkte til det græske Folk. Den 19. April maatte Lambros gaa som altfor tyskvenlig. Efter ham fulgte Zaimis, selvfølgelig med det Program at opfylde alle Ententens Ønsker. »Times« ønskede det nye Ministerium et bedre Forhold til Ententen og udtrykte Haabet om, at Zaimis vilde pleje et saadant,²⁾ medens den franske Presse fortsatte sine heftige Angreb paa Grækenland. Medens den

1) »Sig det græske Folk, at det skylder det franske Folk og dets Repræsentanter Tak for Løsningen af dets Anliggender. Medlemmerne af Kammerets udenrigspolitiske Udvalg har gennem den franske Regering meddelt de Allierede, at i Fremtiden kan i Frankrigs Regering bestaa, som ikke bringer en radikal Løsning af den græske Situation og giver det græske Folk Frihed til at træffe Afgørelsen om sin Skæbne alene.« Erklæring af Præsidenten for det udenrigspolitiske Udvalg i det franske Kammer til den venizelistiske Deputerede Lukas Nakus. (»Hestia«).

2) Den 11. April bragte »Le Temps« en Artikel under Titelen: »Le dossier du roi Constantin«, hvori Kongen paa Grundlag af forfalskede Erklæringer blev angrebet paa det heftigste. Han skulde have erklæret overfor »Berliner Tageblatts« Athener Korrespondent: »Jeg forfølger med Spænding Centralmagternes Fremskridt, og hvert Stykke fransk Land, som Tyskerne fravrister Franskmandene, synes mig at være en Gevinst for Grækenland.« Paa Grund af disse Forfalskninger, som rigtignok ikke var de første, udstedte Kongen et udførligt Dementi til den europæiske Presse, hvori Urigtigheden af disse Paastande blev bevist. »Times« offentliggjorde dette Dementi med den Bemærkning, at man maatte fæste Lid til Udtalelser af et kronet Hoved.

endnu ikke ansaa Tiden for kommen til at angribe Kongens Person, foretrak den at gaa løs paa hans Omgivelser.

I en Note forlangte Gesandterne, at bestemte Personer, som hverken var Tyskere eller Bulgarer, men Grækere, og det blandt de bedste i Landet — skulde fjærnes fra Athen. Deres Forbrydelse bestod i deres kongetro Sindelag. De skulde interneres paa en Ø, da de var Ententen for ubekvemme. Det betegnede man i den franske Presse som »Epuration«. Paa Befaling af den franske Admiral Combeau maatte der ikke være beskæftiget mere end 60 Officerer i Krigsministeriet.

Kontrollen blev skarpere. Enhver Postpakke eller Brev maatte aabnes og ethvert Telegram eller Telefonsamtale kontrolleres. Franskmændene landsatte Senegalesere i Keratzini (paa Attikas Fastland) til Kontrol af Levnedsmidlerne, ¹⁾ og Sarrail-Arméen var trængt 30 Kilometer ud over den neutrale Zone ind paa græsk Grund. Ogsaa Øen Leukas blev besat af Senegalesere og Oprørere.²⁾ I den franske og engelske Presse bemærkedes allerede Hensigter om en eventuel Beslaglæggelse af Thessaliens Høst. Til dette Formaal var der trukket 20,000 Franskmænd sammen i den neutrale Zone. »Matin« be-
tragtede endog den thessaliske Høst som Ententens Ejendom! Kong Konstantin skulde have til Hensigt at stjæle denne Høst! Han maatte hindres! Dette nye Fremstød mod Regeringen er kun forklarligt ved, at Ententen var besjælet af Angst for, at Høstudbyttets Forbliven i Grækenland vilde tilintetgøre dens Udhungringspolitik. Den græske Regering maatte give efter for Trykket og overlade en Del af Høsten til Ententen for at forebygge Thessaliens Besættelse.³⁾

1) At Franskmændene overalt anvendte Senegalesere forklares sandsynligvis ved, at den franske Kommando ansaa dem for virkningsfuldere til at forfærde og skræmme Befolkningen.

2) Den franske Admiral meldte: Leukas' Befolkning har sluttet sig til den venizelistiske Bevægelse. Der blev landsat nogle Senegalesere til Ordenens Opretholdelse!!

3) For yderligere at forøge Tilførselsvanskelighederne, som om Blokaden og Tilbageholdelsen af de græske Handelsskibe ikke var nok, spærrede Englænderne i April først Gibraltarstrædet for græske Skibe og saa Kalkuttas Havn, den eneste Kornstation, Grækerne havde tilbage, saa de græske Handelsskibe var tvungne til at søge Folkets Brød i en engelsk Havn, der ligger totusind Mile borte.

Den 12. Maj var Kontrolofficererne endelig færdige med deres Arbejde. Deres Beretninger om Tallet paa de afleverede Vaaben stemte overens med de Angivelser, den græske Regering allerede for Maaneder siden havde opgivet. Man venter altsaa, at Blokaden nu vilde blive ophævet i Overensstemmelse med Admiralens Løfter. Den blev imidlertid fremdes gennemført. Ja endnu mere: Ententen forlangte at beslaglægge hele Thessaliens Høst.

I Paris og Rom traadte Entente-Politikerne imidlertid sammen til hemmelige Møder, under hvilke det græske Spørgsmaal dannede Kærnepunktet i Forhandlingerne. Hvad der blev besluttet under disse Sammenkomster, kunde ingen gætte. Beslutningerne blev for denne Gang — paa Grund af deres uhørte Karakter! — strængt hemmeligholdt. I Grækenland blev der endog udspredd Rygter om, at disse Beslutninger var gunstige for den græske Situation. Ententen skulde have givet Afkald paa Saloniki o. s. v. Og disse Formodninger syntes saa meget snarere at fortjene at tages alvorligt, som man ogsaa i Gesandternes Holdning kunde spore en vis Ændring til det bedre. Som de snart paafølgende Begivenheder har bevist, var alt dette dog kun Sand, man strøede i Øjnene. Ved de ovennævnte Raadslagninger blev Ententens sidste Slag mod Grækenland besluttet.¹⁾ Det var lykkedes Frankrig at opnaa sine Allieredes Samtykke til Kong Konstantins Fjærnelse,²⁾ som var den første Etappe til Opnaaelsen af dets Maal: at drage Grækenland ind i Krigen. Man gik blot forsigtig til Værks for ikke at opvække Mistro.

1) »Secolo« meldte fra Paris: Konstantins Afsættelse fra Thronen blev besluttet paa Sammenkomsten i Savoyen. De franske Delegerede skulde endog have forlangt Udraabelsen til Republik, dog havde et andet Lands Repræsentanter (Italien) erklæret sig derimod, da Tanken om at se Venizelos som Præsident ikke behagede dem. Man valgte derfor en Middelvej og besluttede ikke at lægge noget i Vejen for Venizelos' Tilbagevenden som Ministerpræsident.

2) »Corriere d'Italia«: (26. Juni 1917). »Dermed (d. v. s. med Kongens Fjærnelse) kom en overvejende fransk Plan til Udførelse, da det engelske Kabinet ifølge Pariser Blad-Erklæringer kun har givet sin Tilslutning til Forslagene fra Pariser Kabinettet, som har overtaget Hovedansvaret for Reguleringen af det græske Spørgsmaal.«

Rigtignok var Meddelelserne om det forestaaende Overfald tydelige. Den 1. Juni 1917 skrev »Le Temps«: »Begivenhederne i Grækenland nærmer sig et afgørende Øjeblik, og ingen Magt kan holde det tilbage.« Den 6. Juni indtraf en stærk fransk Flaade i Keratzini. Den 7. Juni blev Hr. Jonnarts Rejse anmeldt. Han rejste i en hemmelighedsfuld Mission til Saloniki. I den korinthiske Bugt fik man franske Krigsskibe i Sigte.¹⁾ De venizelistiske Familier forlod Athen i stort Tal. Den 8. Juni havde Hr. Jonnart allerede gjort Ophold paa Gennemreisen i Keratzini, hvor han plejede lange Underhandlinger med Admiralen og Gesandterne. Hr. Zaimis, den græske Ministerpræsident, som netop opholdt sig der paa Stedet, undgik Hr. Jonnart derimod at træffe sammen med. I Ententen søgte man at vinde Tid... For dog at unddrage sig den Mistanke, som dette Hr. Jonnarts Besøg i Blokade-Admiralens Hovedkvarter fremkaldte i den græske Offentlighed, besøgte Hr. David, en fransk Deputeret, som hørte til Jonnarts Følge, samme Dag Hr. Zaimis i Athen og meddelte ham, at »Beskyttelsesmagterne« kun var betænkt paa at genoprette Grækenlands forstyrrede Endrægtighed. De havde bestandig nærret de samme venskabelige Følelser for dette Land uden nogensinde at ville krænke dets Forfatning eller dets Dynasti. Hr. David tilføjede, at de tre Magter nærrede fuld Tillid til Zaimis og haabede, at han vilde være rede til at føre Regeringen. Sluttelig bemærkede han, at Hr. Jonnart meget ønskede at træffe sammen med Zaimis i Keratzini ved sin Tilbagekomst fra Saloniki. Han bad denne om at besøge ham dér, da han næppe selv vilde rejse til Athen.

Men hvem var denne Jonnart? Og hvad vilde han i Grækenland? Grækerne vidste kun, at han i 1913 havde repræsenteret Frankrig ved den myrdede Kong Georg I.'s Bisættelse...

1) Pierre Mille, den bekendte Publicist og Medarbejder ved »Temps«, der som Bladets Korrespondent ledsagede disse Tropper og senere gjorde Landgangen i Korinth med, fortæller, at den franske Admiral før Landgangen erklærede overfor ham: »De hører til »Temps«. De skal altsaa vide, at der vil ske en lille Ting i Grækenland!«

»Den franske Presse viste sig særlig diskret med Hensyn til Jonnarts Mission« (»Giornale d'Italia« for 13. Juni 1917 fra Paris). Man forsøgte endog at forvirre Menerne derom. Den franske Gesandt i Athen, Guillemain, betegnede ham som sin Efterfølger, da han af Helbredshensyn maatte forlade Grækeland. Som Hovedopgave for Jonnarts Mission angav man Sikringen af den thessaliske Høst. »Le Temps« for 12. Juni ofrede Jonnarts Mission en ledende Artikel: Jonnart skulde have overtaget Repræsentationen for de tre Beskyttelsesmagter i Grækenland. Han havde gjort det til sin første Opgave at sikre den thessaliske Høst. Lignende Erklæringer afgav Robert Cecil i det engelske Parlament. Ribot erklærede i Kammerkommissionen angaaende Beskyttelsesmagternes Holdning i det græske Spørgsmaal, at Frankrig overvaagede Sikringen af den thessaliske Høst og den ligelige Fordeling mellem Grækenland og Salonikiarméen. (»B. Z. om Mittag« 13. Juni.) Situationens Alvor kunde man dog ikke tilsløre. Der svævede noget usikkert i Luften! »Der bredte sig Rygter om en rask Afsættelse af Kongen og en Besættelse af Thessalien.« (Korrespondance fra Athen til »Secolo« for 27. Juli 1917.) »Tems« talte i ovennævnte Artikel om »yderligere Problemer« for Jonnart, og Robert Cecil om »andre Opgaver« for samme. »Det tyranniserede og splittede Grækenland, Tysklands Vasal, vil, takket være Beskyttelsesmagterne, endelig genvinde sin Uafhængighed, sine konstitutionelle Friheder og sin Endrægtighed«¹⁾ spaaede »Le Temps« for 12. Juni.

Grundene til, at Ententen forstærkede sine Planer og gik frem med en saadan Forsigtighed, er lette at faa Øje paa. Man vilde overfalde det græske Folk for at knække enhver Modstand.

Den 10. Juni ankom Jonnart til Piræus ombord paa »Justice«, hvor han modtog Zaimis. Han fuldstændiggjorde de Meddelelser, som den Deputerede David for nogle Dage siden havde afgivet. Han gentog Forsikringen om, at det var »Be-

¹⁾ Begivenhederne har bevist, hvad Ententen forstod ved denne *Enighed*.

skyttelsesmagternes« Ønske »at se et stærkt, stort og ganske uafhængigt Grækenland« og at *Enighedens* Genoprettelse følgelig var paakrævet. Disse Magter havde i Virkeligheden ingenlunde til Hensigt at angribe Forfatningen eller Dynastiet, dog var de endnu ikke enige med Hensyn til Kong Konstantins Person.¹⁾ Hr. Jonnart vilde underrette den græske Regering desangaaende, saa snart Afgørelsen i dette Spørgsmaal blev bekendt. Ved Siden af bad han om Tilladelse til at forstærke de Entente-Kontingenter, som imidlertid havde besat Tangen ved Korinth, og om Bemyndigelse til Besættelsen af nogle Byer i Thessalien, »for at Kontrollen med Høsten kunde blive muliggjort«.

Han omtalte endnu Fjærnelsen af nogle politiske Personligheder, som var Ententen og dens Ven Venizélos ubehagelige, som f. Eks. den tidligere Ministerpræsident Gúnaris, Generalstabschefen Dusmanis o. s. v. Og ligesom den Deputerede David for nogle Dage siden, saaledes betonedede ogsaa Jonnart, at Ententemagterne nærrede den største Tillid til Zaimis' Person, og udtalte Haabet om, at han var den Mand, der var kaldet til som Ministerpræsident at hidføre Enighed i Landet. Sluttelig forsikrede han, at »Beskyttelsesmagterne« respekterede det græske Folks Vilje til at holde sig neutralt og at de ikke havde til Hensigt at drage Grækenland ind i Krigen eller indblande sig i Landets indre Anliggender, og forlangte Amnesti for de fængslede Venizelister. Zaimis kunde kun protestere mod disse i Ultimatum-Tone stillede Krav eller svare »Ja«. Modsigelsen i Jonnarts Ytringer var saa øjensynlig, at Zaimis ikke behøvede at tilføje mere. Ententen lovede ikke at angribe Forfatningen og Dynastiet og antydede samtidig, at man maatte regne med Kongens Fjærnelse! Den forsikrede endnu, at den Tanke laa den fjærn at indblande sig i Landets indre Anliggender, men forlangte Fjærnelsen af Personer, der var ubekvemme for dens Planer, og greb ind i Justitsen, idet den krævede Amnesti for sine Venner. Det karakteristiske var imidlertid saavel den Deputerede Davids som Jonnarts Forsikringer med Hensyn til den

¹⁾ Jonnart havde allerede Kongens Afsættelse i Lommen.

græske Ministerpræsidents Person. Ententen forsøgte overfor det græske Folk at rense sig for enhver Mistanke om en eventuel Tilbagevenden af Venizélos.¹⁾ Overfaldet var, som man ser, gennemtænkt og gennemført paa det omhyggeligste i alle Enkeltheder.

Efterretningen om Sammenkomsten i Piræus bredte sig hurtigt i Athen, og stor var Ophidselsen i Befolkningen. Angaaende Resultatet af Samtalerne hyllede Regeringen sig i Tavshed, dog talte man overalt om den forestaaende Afsættelse af Kongen. Mandag Morgen den 29. Maj (11. Juni) traf Jonnart og Zaimis atter sammen ombord paa den lette franske Krydser »Bronix«. Denne Gang lod Jonnart Masken falde. Han overgav simpelthen den græske Minister sit Ultimatum, i hvilket han i korte Ord forlangte, at Kongen takkede af. Det lød som følger:

11. Juni 1917. Ombord paa »Justice«.

Hr. Præsident!

Grækenlands *Beskyttelsesmagter* har besluttet sig til at genoprette Kongerigets Frihed uden at krænke de monarkisk-konstitutionelle Indretninger, som de har garanteret Grækenland. Da H. M. Kong Konstantin aabenlyst har *krænket Forfatningen, som Frankrig, Storbritannien og Rusland*²⁾ er Ga-

¹⁾ Deraf kan man danne sig et Begreb om Venizelos' foregivne Popularitet i den nyeste Tid.

²⁾ Jonnart talte i Ruslands Navn uden at der forelaa en Erklæring om Ruslands Indforstaaelse med dette Skridt!

Den provisoriske Regering i Rusland var allerede for længere Tid siden bleven adspurgt med Hensyn til Vestmagternes Skridt i Grækenland, og der havde fundet en livlig, hemmelig Meningsudveksling Sted mellem Londoner- og Pariser-Kabinetet paa den ene Side og Petersborger-Kabinetet paa den anden Side, men det førte ikke til noget egentligt Resultat, saa at Vestmagternes Regeringer besluttede sig til deres Skridt i Grækenland uden en umiddelbar Erklæring om Samtykke fra Ruslands Side.

Kort efter fulgte det officielle Dementi fra Rusland.

5. *Communiqué fra den foreløbige russiske Regering.*
Juli 1917.

En Konference af de Allierede vil blive sammenkaldt i Paris henad 7. Juli for at beskæftige sig med de Spørgsmaal, som angaar Balkananliggenderne.

ranter for, har jeg den Ære at erklære overfor Deres Excellence, at Kongen har mistet Beskyttelsesmagternes Tillid og at disse overfor ham anser sig for løst fra de Forpligtelser, der udspringer af deres Beskyttelse. Som Følge deraf er det overdraget mig til Genoprettelse af Forfatningen at kræve H. M. Kong Konstantins *Tronfragsigelse*, idet han selv i For-

Nødvendigheden af at indkalde til denne Konference udspringer af den overordentlig indviklede politiske og strategiske Situation paa Balkan og af Ønsket om at bringe de Allieredes Opfattelse angaaende disse Spørgsmaal i Harmoni og at skabe en fælles Rettesnor paa dette Gebet.

Bortset fra Meddelelser, der henholder sig til rent militære Spørgsmaal, har vore Repræsentanter ved denne Konference faaet til Opgave at forsvare den foreløbige Regerings Opfattelse ved Løsningen af de paa Balkan fremvoksede politiske Spørgsmaal og ganske særlig at fastholde den Ændring i de almindelige Grundsatninger, som det russiske Demokrati har proklameret for Udenrigspolitikken. Særlig refererer disse Mandater sig til det græske Spørgsmaal med Henblik paa de sidste Begivenheder.

I dette Spørgsmaal har vi ikke kunnet afholde os fra at misbillige de Midler, hvorved en Konge med Magt er bleven erstattet af en anden. Ganske vist var vi i denne Sag ikke besjælede af Ønsket om at støtte Kong Konstantin, hvis personlige Politik vi har misbilliget og vedblivende misbilliger, men vi kan ikke tilstede en Indblanding i det græske Folks Anliggender. Det har ført os til at nedlægge en tilsvarende Indsigelse og til at give Afkald paa vore Troppers Deltagelse i Ekspeditionen til det sydlige Grækenland.*) Under vore Drøftelser med de Allierede har vi stillet os paa det Standpunkt, at Indsættelsen af Regeringsformen i Grækenland og dets administrative Organisation udelukkende tilkommer det græske Folk, og vi har erklæret, at det russiske Folks Sympatier, efter at det netop har befriet sig for det dynastiske Aag, udelukkende vilde gælde en fri, tilsvarende Løsning, gennemført af det græske Folk selv.

Det er overflødigt at betone, at vore Troppers militære Forholdsregler styrker vor Stemme i de internationale Anliggender og at det russiske Demokratis Ord, støttet paa den revolutionære Armés Bedrifter, faar en ganske særlig Vægt. Dette er meget vigtigt med Henblik paa den planlagte Konference i Paris, hvis Forarbejder sikkert vil staa i Forbindelse med Arbejdet for de Allieredes almindelige Konference, der snart vil finde Sted og paa hvis Forberedelse den provisoriske Regering allerede arbejder.

*) De udskibede russiske Tropper blev da ogsaa trukne tilbage igen et Par Dage efter.

staaelse med Beskyttelsesmagterne vil udpege en Efterfølger blandt sine Livsarvinger. Jeg ser mig tvungen til at *kræve* et Svar af Dem i Løbet af 24 Timer.

Modtag etc.

Jonnart.

Derpaa fulgte et »Aide-Memoire«, hvori det hedder:

»Den høje Kommissær for Grækenlands Beskyttelsesmagter har den Ære at bringe til Hs. Excellence Hr. Ministerpræsidentens Kundskab, at Kronprinsen ikke byder den Garanti, som Frankrig, Storbritannien og Rusland for Tiden ser sig tvungne til at kræve af Hellenernes konstitutionelle Hersker; de kunde derfor kun give deres Samtykke til en anden af Kongens Livsarvinger.

Det er fremdeles paalagt den høje Kommissær at erklære i Beskyttelsesmagternes Navn, at Kong Konstantin efter sin Tronfrasingelse og efter at han har forladt Grækenland vil træde i Besiddelse af en personlig Livrente til en Værdi af en halv Million Frank.¹⁾

Den høje Kommissær tilføjer, at der ikke skal øves Repressalier og at man øjeblikkelig vil tage Proklamationen af Generalamnesti under Overvejelse; han maa imidlertid underrette Hr. Ministerpræsidenten om Beskyttelsesmagternes Beslutning, at de hverken i Athen eller nogen anden By i Kongeriget vil taale Uroligheder, som kunde true deres Undersaatters Liv og Interesser, der er nøje sammenknyttet med det græske Folks egne. Hvis Haabet om, at Ordenen, takket være den helleniske Regerings Visdom, vil blive strængt opretholdt, skulde blive skuffet, er den høje Kommissær bemyndiget til at skride energisk ind med de Stridskræfter, som Beskyttelsesmagterne raader over, for straks at gennemføre Ordenens Genoprettelse.

11. Juni 1917.

Dette Dokuments skammelige Hykleri overskred alle Grænser. De Magter, som havde sønderrevet den græske Neutralitet og Forfatning og krænket enhver Menneskeret-

¹⁾ Som Kongen aldrig har taget imod.

tighed i det græske Folk, optraadte som deres Beskyttere og forlangte Kongens Fjernelse med den Begrundelse, at han havde mistet deres Tillid, ret som om Kongen over en uafhængig Stat havde Brug for fremmede Magters Tillid! Men Hr. Jonnart gjorde derpaa endnu mundtlige Tilføjelser. Han gentog Forsikringen om, at Ententen var besluttet paa »at respektere den græske Forfatning.« (!) Hvad Kongens Person angaar, udtalte han:

»Beskyttelsesmagterne har intet mod Kongens Tilbagevenden paa Thronen, ifald *det græske Folk* senere skulde udtale dette Ønske.¹⁾ Heller ikke ønsker Magterne paa nogen Maade at føre Venizélos tilbage til Athen. Saasnart vi paany har Enighed her, opløser den provisoriske Regering i Saloniki sig. Først senere vil Hr. Venizélos efter Nyvalg paa lovlig Vis kunne komme til Magten igen. Men bliver vort Ultimatum afslaaet, er jeg bemyndiget til at udvirke en Afsættelse af hele Dynastiet, proklamere Republikken med Magt og øjeblikkelig føre Hr. Venizélos til Athen.«

Samtidig undgik Hr. Jonnart enhver Hentydning til Forholdsregler mod politiske Personligheder, »kun Hr. Gúnaris maatte maaske begive sig til Patras nogle Dage.« Endelig lovede han kategorisk, at Grækenland aldrig vilde blive tvunget til at træde ind i Krigen, og han bemyndigede Zaimis til at offentliggøre disse Erklæringer.

Sluttelig fremkom han med den truende Bemærkning:

»Jeg er født i Arras, Hr. Zaimis, og jeg har set min fædrene By gaa under ved ubarmhjærtig Beskydning. Maatte De ikke opleve et lignende Skuespil med Deres!«²⁾

Imidlertid besatte de franske Tropper, som var landet paa Tangen ved Korinth, den Bro, som forbinder Peloponnes med Mellemgrækenland, for at hindre enhver eventuel Troppe-transport til Athen. Over flere Kilometer fjærnede de Skinnerne paa Jærnbanelinien Patras—Athen og afbrød de tele-

1) »New Statesman« for 23. Juni 1917 kaldte det »en Fejl af Jonnart«.

2) I den Beretning om Begivenhederne, som Agence Havas havde udbredt i hele Verdenspressen, hed det: Zaimis anerkendte Magternes Uegennyttighed, hvis eneste Maal var Grækenlands Enighed paa Forfatningens Grund. (!)

grafiske Forbindelser. Mod Nord rykkede de franske Tropper ud over den neutrale Zone, besatte Tsaritzana og Elassana og marscherede mod Thessaliens Hovestad, Larissa. Ti allierede Transportskibe med omtrent 20,000 Mand ombord løb ind til Keratzini.

Dybt rystet overbragte den græske Premier Ultimatum'et til Kongen. Audientsen varede et knapt Kvarter. Kongen fattede straks sin Beslutning: at antage Ultimatum'et og underkaste sig dets Fordringer. Man kunde ikke længer være i Tvivl om Ententens Hensigt! I Tilfælde af en Tilbagegang af Ultimatum'et maatte man være fattet paa det værste. For Kongen stod altsaa kun den Mulighed tilbage at ofre sin Person for Landet, og saaledes skete det ogsaa. Vanskelighederne laa kun i Beslutningens Gennemførelse hos Folket. Her stolede Kongen paa sin ubegrænsede Popularitet. Prins Andreas, Kongens Broder, blev sendt til Kommandoen for første Korps i Athen for i Kongens Navn at besværges Atheners Gardens Officerer at forholde sig rolige. Politiet blev forstærket. Endelig traf Regeringen alle Forholdsregler for at undgaa Blodsudgydelse. Derved tænkte man at spare Athen for en Besættelse af Ententetropperne. Man havde fæstet Lid til Jonnarts Forsikringer! Paa sin Side udstedte ogsaa Jonnart gennem Atheners Telegramagenturet Radio følgende Communiqué:

»Fra officiel Kilde er vi bemyndigede til at erklære, at hvis den nuværende Krise, som Grækenland gennemgaar, løses ad fredelig Vej, vil Beskyttelsesmagterne straks befatte sig med Landets Levnedsmiddelforsyning.

Blokaden vil blive hævet. Magterne vil uden Forskel garantere alle Grækeres Liv og Ejendom. De vil ikke taale nogen Art af Repressalier. De vil undersøge Betingelserne for en almindelig Amnesti.

Magterne har ingenlunde til Hensigt at tvinge Grækenland til at udtræde af sin Neutralitet. De har kun Genoprettelsen af Enigheden i Landet og Befæstelsen af det forfatningsmæssige Regimente for Øje. De stræber kun efter Lykke for Grækenland, som de føler sig knyttede til ved gamle, nedarvede Baand. De gør Regning paa dets Folks Fornuft og paa dets

Fædrelandskærlighed, saa det tager Del i et Værk, der vil skabe et enigt, stærkt og uafhængigt Grækenland.

Skulde Magternes ædle og liberale Hensigter imidlertid blive misforstaaede af det græske Folk, og skulde der indtræde det ringeste Mellemspil, saa vilde Beskyttelsesmagterne energisk gribe ind med alle de Kræfter, de raader over. I dette Tilfælde vilde Grækenland overfor Historien være ansvarligt for alt, hvad der kunde ske.«

Ententen lovede altsaa Grækerne Brød, om de vilde underkaste sig dens Planer, og gjorde dem ansvarlige overfor Historien, om de lod deres Liv og Gods tilintetgøre af de franske og engelske Kanoner! Klokken 4½ om Eftermiddagen traadte et Kronraad sammen, i hvilket følgende Svar paa Jonnarts Ultimatum, efter en lang Meningsudveksling mellem de tidligere Ministerpræsidenter, som deltog deri, blev besluttet:

Athen, 11. Juli.

Herr Stor-Kommissær!

Da Frankrig, Storbritannien og Rusland ved deres Note idag har krævet H. M. Kong Konstantins Tronfrasingelse og Udpegelsen af hans Efterfølger, har undertegnede Ministerpræsident og Udenrigsminister den Ære at meddele Deres Excellence, at H. M. Kongen, der som altid udelukkende har sit Lands Vel for Øje, har besluttet at forlade Landet tillige med Kronprinsen og har bestemt Prins Alexander til sin Efterfølger.

Modtag o. s. v.

Zaimis.

Den græske Regering antog altsaa Ententens Ultimatum uden Betingelser.¹⁾

¹⁾ Ententepressen modtog Efterretningen om Kongens Afsættelse med Jubel. »Det tyske Herredømme i Grækenland er nu brudt. Mordet paa de franske Matroser er hævnnet. Vort Land lykønsker sig til disse Bedrifter!« (»Temps« 14. Juni 1917). Det engelske Parlament modtog Bonar Laws Meddelelse om, at Kong Konstantin havde takket af, med Bifald. Ærligere var Alfred Capus i »Figaro« for 13. Juni 1917. Han skrev: »Denne Begivenhed, som i over et Aar er bleven forberedt af Ententens Diplomater. o. s. v.« Krigsminister

Som et Lyn bredte Efterretningen om, at Kongen havde nedlagt Kronen, sig ud over hele Athen! Fra Forstæderne strømmede Mængden som et oprørt Hav ind til Byens Centrum. Syntagmatis-Pladsen, Stadion-Gaden, Universitets-Boulevarden oversvømmes af Mennesker. Grupper af Studenter og Borgere løber som Forrykte til højre og venstre og raaber: »Man forjager Kongen! Hævn! Hævn!« — — — Flere Damer græder. Butiksdørene lukker sig med Brag! Bordene foran Kaféerne er væltede. Klokken 6½ ringer Klokkerne med dyster Klang. 800 med Pistoler bevæbnede Reser- vister omgiver Slottet og sværger, ikke at slippe Kongen igennem!

En Troppekordon spærrer Passagen for Mængden. Grupper af Mennesker gennemstrejfer Gaderne som Forrykte. Pladsen udenfor Slottet forlades intet Minut af Folket. Mange græder! Man kunde tro, at man befandt sig foran en Afdøds

Painlevé gratulerede Sarraill til »de energiske Forholdsregler, han havde truffet sammen med Jonnart« og til, at han »trods de fjendtlige Manøvrer uden Anvendelse af Magt havde gengivet Grækenland dets Enighed og Frihed.« En lignende Lykønskning rettede Marineministeren til Flaadekommandanten »for Organisationen og Udførelsen af Operationerne i Grækenland«. Og »Temps« for 14. Juni siger: »Hr. Jonnart, der som Overkommisær har ledet Begivenhederne i Athen, har spillet en Rolle, der gør vort Land Ære!« »Journal du peuple« for 14. Juni 1917, et uafhængigt fransk Blad, fremstillede Begivenhederne i Grækenland paa følgende Maade: »Hvor er dog vor Tidsalder frygtelig rig paa Befrielsesakter! Italien forkynder Albaniens Uafhængighed og marscherer ind i Epirus. Grækenlands Beskyttelsesmagter optræder endelig med den Fasthed, som Situationen kræver. Vi er lykkelige over at modtage Efterretningen om Hr. Jonnarts Gestus paa samme Dag, hvor Entente- magterne i deres Svar til den russiske Regering forkyndte deres Agtelse for Folkenes Ret.«

»Ce fut une jolie opération, à la fois navale et militaire, bien menée.« (!) (Pierre Mille i »Temps« for 23. Juni 1917).

»Giornale d'Italia« meldte efterpaa fra Paris (15. Juni 1917): »Kong Konstantins Afsættelse var at forudse. I vore politiske og militære Kredse vidste man, at Jonnart, en Mand af særlig Energi, ikke blev udnævnt til Storkommisær i Grækenland bare for at sørge for en Fordeling af den thessaliske Høst.«

Kiste, omtrent som i Maj, da Konstantin laa farlig syg.« (»Secolo« 27. Juli 1917.)¹⁾

Slottets Gaard og Vestibule overfyldes af Mængden. Man længes efter H. M. Talrige Folkerepræsentationer træder frem for Kongen og udtrykker ham Folkets Ønske om, at han ikke vil forlade Landet! Som Svar anbefaler Kongen Lydighed og Disciplin.

Klokken 4½ Morgen kører et Automobil frem foran en Sideindgang til Slottet. Mængden genkender Kongens Chauffeur. Snart viser den kongelige Familie sig i Døren. Folket slutter sig tæt sammen og giver at forstaa, at det ingenlunde vil lade Passagen fri. Den kongelige Familie maa trække sig tilbage igen. To andre lignende Forsøg forbliver resultatløse. Folket overvaager nu alle Udgange. Det synes fast besluttet paa at hindre Kongens Fjærnelse. Saaledes forløber hele Natten. Henad Morgen breder sig det Rygte, at den ny Konge, Alexander, skal aflægge Ed paa Slottet. Efterretningen bringer Folket til Fortvivlelse. Man stiller sig foran alle Indgange i den Hensigt ikke at slippe nogen igennem. Et Automobil, som skal bringe Ministrene til Slottet, bliver tvunget til at vende tilbage. Klokken 10½ forsøger Athens Biskop at komme ind paa Slottet. Ogsaa han maa tilbage. En Folkerepræsentation melder sig hos Jonnart for at fremføre en Bøn fra Folket om, at han vil give Afkald paa Kongens Fjærnelse. Han modtager dem ikke.

Gennem en Ekstraugave af »Statstidende« blev henad Klokken 11 følgende Proklamation af Kong Konstantin — opslaaet paa alle Plakatsøjler — bekendtgjort for Folket:

»Vigende for Nødvendigheden og i Opfyldelse af en Pligt mod Grækenland, stedse kun betænkt paa dets Vel, forlader jeg mit elskede Fædreland sammen med Kronprinsen, idet jeg efterlader min Søn Alexander paa Thronen.

Fjærnt fra Grækenland vil vi, Dronningen og jeg, bevare den samme Kærlighed til det hellenske Folk.

Jeg besværges alle, med Ro og Sjælsstyrke at antage min

¹⁾ De franske Blade meldte enstemmig. »Efterretningen om Kongens Afsættelse synes ikke at have fremkaldt væsentlig Bevægelse (!)

Beslutning, fulde af Tillid til Gud, hvis naadige Velsignelse jeg nedkalder over Nationen, og for at dette Offer for Fædrelandet ikke skal bringes omsonst, formaner jeg Eder alle, hvis I elsker Gud, hvis I elsker Eders Fædreland, hvis I endelig elsker mig selv, til ikke at forstyrre den offentlige Orden og til at underkaste Eder. Den ringeste forkerte Handling, selv om den udspringer af en ædel Følelse, kan idag hidføre den frygteligste Ulykke.

I dette Øjeblik er den største Trøst for Dronningen og for mig den Kærlighed og Hengivenhed, som I altid har bevist, i ulykkelige som i lykkelige Dage.

Gud beskytte Grækenland!

Athen, den 30. Maj (g. S.). Det kongelige Slot.

(sign.) *Konstantin R.*

Imidlertid lykkedes det ved Arméens Indgriben Biskoppen af Athen og Ministeren at komme ind paa Slottet, hvor den ny Konge, Alexander, aflagde Ed i Overværelse af den kongelige Familie Klokken 12½. Den Sal, hvori Ceremonien fandt Sted, havde Dronning Sophie dekoreret med egne Hænder. Kongeparret havde ikke deltaget deri. Ceremonien stod endnu paa i Paladset, da Jonnart pludselig udstedte et Communiqué til det græske Folk, hvori det hed:

»Magternes Delegerede har hos Hr. Ministerpræsidenten udbedt sig Tilladelse til at landsætte nogle allierede Tropper i Piræus; thi det var umuligt at beholde Mennesker og Dyr ombord længere af de simpleste hygiejniske Grunde. Hvad Valget af Havnen Piræus til dette Formaal angaar, saa var det givet, da denne Plads formaar at yde to vigtige Hjælpes-kilder: Drikkevand og Levnedsmidler.

Samtidig offentliggjorde Bladene følgende Brev fra Jonnart til Hr. Zaimis:

»Vil De overveje de Grunde, hvorfor jeg ikke længer kan beholde vore Tropper ombord (der foregives at mangle Drikkevand og Levnedsmidler). Omhyggelige Overvejelser har foranlediget mig til at opgive Planen om en Landgang i Eleusis eller Salamis. Piræus er det eneste gunstige Sted for Forplejningen. Jeg haaber, at vore Tropper dér vil finde de

bedste Betingelser for at tilbringe Natten og samle nye Kræfter, saa de imorgen kan bryde op til Makedonien og fortsætte Kampen mod Grækenlands Arvefjender, Tyrker og Bulgarer. Og naar de vender tilbage til deres Skyttegrave i Bevidstheden om at have arbejdet paa fredelig Vis for Grækenlands Enhed, vil De, det er jeg forvissat om, bevare den taknemmeligste Erindring om deres korte Ophold paa Attikas glørrige Jordbund.

Modtag o. s. v.

(sign.) *Jonnart.*

Truselen om Landsættelse af Ententetropperne fremkom altsaa i Modsætning til Samtalen med Jonnart, uden at den blev fremkaldt ved nogensomhelst Provokation fra den græske Befolknings Side. . . . Til Trods for at den græske Regering havde antaget Ententens Ultimatum uden Betingelser, gik de allierede Tropper iland »af Sundhedshensyn« og valgte Piræus til Landgangssted med den Begrundelse, at det var det eneste dertil skikkede Sted, men i Virkeligheden, fordi den kun laa en halv Time fjærnet fra Athen. Overfaldet udviklede sig planmæssigt. Ententens Lumskhed og Falskhed viste sig i Modsigelsen i Jonnarts Forsikringer. Grækenland var nu udleveret til Ententens onde Vilje. Kongens Offer var bragt omsonst.

Klokken 2 om Eftermiddagen begyndte Landsættelsen af de franske Tropper, som straks besatte Hovedpunkterne i Omegnen af Piræus, Kystbatterierne o. s. v. Ligesaa blev Raadhuset, Post- og Telegrafstationen, Vaisenhuset og andre offentlige Bygninger besat. Den græske Besætning trak sig tilbage til Athen. Under disse Omstændigheder udstedte den ny Konge straks efter sin Edsaflæggelse følgende Proklamation:

»I det Øjeblik, da min højt ærede Fader bringer Fædrelandet det højeste Offer og betror mig den tunge Pligt at beklæde den helleniske Throne, anraaber jeg Gud, at han vil høre mit Ønske, beskytte Grækenland og tillade os at se det

1) »Temps« for 14. Juni 1917 meldte: »Landgangen foregik i Forstaaelse med den græske Regering.

enigt og stærkt. I min Smerte over Adskillelsen fra min elskede Fader under saa sørgelige Omstændigheder er det min eneste Trøst at udføre den hellige Opgave, han har overdraget mig, og jeg vil med alle bestræbe mig for at opfylde denne Opgave i det Spor, hans Regering saa glimrende har betegnet, med Bistand af Folket, til hvis Kærlighed det græske Dynasti støtter sig. Jeg har den Overbevisning, at Folket, lydigt mod min Faders Ønske, vil bidrage til, at vi i Fællesskab kan drage vort elskede Fædreland ud af den kritiske Stilling, hvori det nu befinder sig.¹⁾

(sign.) *Alexander.*

Ministerpræsidenten (sign.) *A. Zaimis.*

Trods Kongens beroligende Ord steg Folkets Ophidselse imidlertid fra Time til Time. Og Jonnart udstedte gennem den græske Regering følgende Meddelelse til Bladene: »Idag ved Middagstid efter Kong Alexanders Edsaflæggelse har Hr. Jonnart gennem en speciel Gesandt gjort den græske Regering den Meddelelse, at den straks kan sende Øvrighed

1) Proklamationen gav Anledning til heftige Angreb paa den ny Konge i Ententepressen. »Statist« for 16. Juni 1917 skrev: »Det er meget utilfredsstillende, at Konstantins Søn beholder Magt til at anrette yderligere Skade.« »Pall Mall Gazette« spurgte, om Kong Alexander ikke vil føre Ententen bag Lyset. »Vi havde ganske sikkert gerne set, at hele hans Dynasti var blevet udvist med det samme.« (»Observer« for 17. Juni 1917). »Kong Alexander af Grækenlands Operaab beviser, hvilken svær Fejl det var at bestemme denne Prins til Konstantins Eferfølger. Man er heller ikke i dette Tilfælde gaaet frem med den nødvendige Energi og Beslutsomhed.« (»L'Homme enchainé« for 17. Juni 1917). I samme Artikel beklager Clémenceau sig over, at man »uforsigtigvis« har ladet Kong Konstantin undkomme til Schweiz, i Stedet for at lade ham internere paa Malta, som der først var bleven forkyndt.

»Le Temps« for 17. Juni 1917 udtrykte sin Utilfredshed paa følgende Maade: Kong Konstantin havde ikke erklæret sin Tronfrasingelse. Det drejede sig ikke om noget endeligt Tronskifte, men i det højeste om en Overenskomst mellem Familiemedlemmer. Og fremdeles: »Den Overenskomst mellem Fader og Søn er intetsigende. Den krænker den af Beskyttelsesmagterne garanterede Forfatning og Grækenlands Neutralitet.«

til Saloniki, da den provisoriske Regering nu er opløst. Det er ligeledes almindelig bekendt, at Venizélos under ingen Omstændigheder skal komme til Athen og at Ententemagterne slet ingen Bagtanker har i Retning af at indrømme ham Magten. Grækenland skal ingeni lunde følge Saloniki-Triumviratets Politik og betragte sig som krigsførende Magt, men det staaer det frit at forfølge sin Neutralitetspolitik videre.« Til Slut gentog denne officielle Meddelelse den Forsikring, som Jonnart selv allerede oftere havde afgivet, at man tog Afstand »fra Re-pressalier af enhver Art«. Jonnart meddelte endnu den græske Ministerpræsident, at der var befalet de Handelsskibe, som befandt sig undervejs, øjeblikkelig at begive sig til Piræus og at 2000 Sække Sukker og 5000 Kister Petroleum, som var beslaglagt af Kontrollen, blev frigivne til Brug. Overfor Præfekten i Piræus erklærede han, at Blokaden vilde blive ophævet om tre Dage, og befalede at købe Mel og uddele det til den fattige Befolkning. Ved alle disse Foranstaltninger forsøgte man at vinde det græske Folk og at tilsløre de Hensigter, man nærede med det. Saa bredte sig pludselig den Efterretning, at Tropperne, som »af hygiejniske Grunde« var landede i Piræus, var paa Marsch til Athen!

I Athen var den offentlige Orden ikke forstyrret. Ifølge Jonnarts Forsikringer kan denne nye Overraskelse altsaa kun forklares ved, at Tropperne haabede at finde bedre Vand og rigeligere Proviantering i Athen! Denne Efterretning bidrog kun til yderligere at forværre Stemningen. Folket belejrede endnu stadig Slottet med samme Udholdenhed. Kongens forsinkede Afrejse havde hovedsagelig sin Grund i, at han maatte opsætte Afrejsen i ti Timer, for at han endnu kunde tilbringe Natten paa Slottet. Jonnart, hvem Begivenhederne foran Slottet gik paa Nerverne, gav imidlertid den græske Premierminister tydelig at forstaa, at H. M. maatte forlade Byen øjeblikkelig. I modsat Fald havde han givet sine Tropper Paalæg om at forvise Kongen. Den engelske Regering havde allerede stillet en Krydser til Raadighed for at overføre den kongelige Familie til Italien. Ogsaa denne sidste Bøn blev altsaa Kongen afslaaet. Der blev nu kun den hurtigste Afrejse tilbage som eneste Mulighed. Endelig henad Klokken 5½ lyk-

kedes det Kongen og den kongelige Familie gennem en Side-dør i Slottets Køkkenhave at naa deres Automobil, og saa udbredte pludselig den Efterretning sig blandt Mængden, at Kongen var borte! »Universitets-Boulevarden genlød af Graad og Skrigen. Alle var forrykte! Kvinder, Mænd og Børn vinkede med Hatte og Lommetørklæder og løb bag efter Kongens Automobil, der fjærnede sig i Retning af Tatoi.« (»Secolo«). Denne Aften stod Theatrene og andre Forlystelseslokaler lukkede, og Byen sov i dyb Sorg og Angst. Den følgende Dag (Onsdag) tilbragte Kongen paa sit Sommerslot Tatoi.¹⁾ Allerede i den tidlige Morgen var Folket fra Athen undervejs til den kongelige Sommerresidens. Officerer, højere Embedsmænd, bekendte Personligheder af den politiske og Finansverdenen, Folk af alle Klasser drog i tætte Skarer ud ad den store Landevej til Tatoi for at give Kongen et Bevis paa deres Troskab for sidste Gang. Alle blev hjærtelig modtagne af Kongeparret. Kongen og Dronningen var rolige og fattede. De havde trøstende Ord til alle. I Eftermiddagstimerne rettede Kongen følgende Haandskrivelse til Ministerpræsident Zaimis:

Tatoi, 31. Maj 1917.

Hr. Præsident!

Dagen før jeg forlader mit elskede Fædreland, ligger det mig paa Hjærte endnu engang at udtrykke hele min Taknemlighed for alle de Tjenester, De under min Regering har vist saavel Grækenland som mig selv. Efter at De under kritiske Forhold og med stort Klarsyn har bragt det nationale Værk saavel paa Kreta som under min højsalige Faders Regering til en god Afslutning, befinder De Dem for tredje Gang siden min Tronbestigelse i det Embede, hvori De styrer Landets Skæbne til det gode.

Jeg haaber, at De vedblivende vil vie vort Fædreland og min Søn Alexander Deres Tjenester, og jeg udtrykker ogsaa i Dronningens Navn vor Taknemlighed for Deres Hengivenhed mod os i disse tragiske Timer.

(sign.) *Konstantin, R.*

¹⁾ De følgende Enkeltheder om Kongens Afrejse er tagne fra: »Le départ du roi Constantin« udgivet af »Union hellénique de Suisse«. Genève 1917.

Dette var Konstantins sidste Skrivelse paa græsk Grund. I Villaen var alle Forberedelser til Afrejsen allerede truffet. Som Indskibningssted valgte man den lille Havn Oropos ved Tatoi, da den paa Grund af sin store Afstand fra Athen syntes bedst egnet dertil. Efter Jonnarts Forlangende maatte Indskibningen foregaa Klokken 2 om Natten mellem Onsdag og Torsdag. Af Hensyn til den lille, næppe 4 Aar gamle Prinsesse Katherinas Befindende blev Afrejsen fra Tatoi dog fastsat til Klokken 9 om Morgen.

I Oropos ventede Ministrene, de højere Officerer, Embedsmænd o. s. v. paa Kongen. Ogsaa Bønder fra de nærliggende Landsbyer indfandt sig. Trehundrede forældreløse Børn, som tilfældigvis var paa Sommerophold i Omegnen, stod opstillede i sluttet Række paa Landgangsbroen. Bønderne havde smykket Broen med Tæpper og Markblomster. Klokken 10½ kom den kongelige Automobil tilsyne og blev modtagen med store Ovationer. Deres Majestæter Kongen og Dronningen steg ud og gik til Landgangsbroen. Kong Konstantin var iført den græske Marines Admiralsuniform. Mængden trængte sig sammen om Kongen og Dronningen og forsøgte at kysse deres Hænder. Med største Møje lykkedes det at bane sig Vej gennem Mængden.

Hele Følget staar nu paa Landgangsbroen. Kongeparret tager Afsked med alle og stiger over i den lille Motorbaad, der skal bringe dem ombord paa Yachten »Sfaktiria«. Snart er hele det kongelige Følge indskibet under Hurraraab, Protestraab og Graad. Henad Middag forlod de to Skibe »Sfaktiria« og »Spetzai« med den kongelige Familie og dens Følge de græske Farvande.

EPILOG.

Kongens Fjærnelse var kun en Etappe under Udviklingen af Ententens Plan, der som sagt tilsigtede Grækenlands Inddragelse i Krigen. Venizélos' Indsættelse som Nationens Fører var denne Plans anden Etappe. Ganske vist havde Jonnart udtrykkelig og gentagne Gange forsikret det græske Folk og dets Ministre, at Venizélos ikke skulde komme til Magten paa Trods af Folkets Vilje. Men for Ententepressen gjaldt Venizélos' Tilbagevenden som en naturlig Følge af Kongens Fjærnelse. »Det græske Folk er nu Herre over sin Skæbne. Det iler naturligvis med at lægge den i Hænderne paa den Mand, som allerede én Gang har reddet det sønderrevne Fædreland, nemlig Hr. Venizélos. Vi forstaar godt dette Ønske og billiger det.« (»Temps« 14. Juni 1917.) Tydeligere sagde »Journal des Débats« det samme: »Ved Kongens Fjærnelse skal kun en Del af den græske Krise være løst. Nu burde Venizélos kaldes tilbage.« Og Clémenceau i »L'Homme enchainé« for 17. Juni 1917: »Heller ikke Kabinettet Zaimis bør taales længer, men Venizélos maa endelig kaldes tilbage for at træde i Spidsen (for Regeringen) og holde sit Indtog i Athen. Sker det ikke, vil hele den græske Aktion løbe ud i Sandet.« Allerede den 18. Juni 1917 meldte »Le Temps« fra Saloniki Venizélos' forestaaende Tilbagevenden til Athen.

I samme Aand fortsatte ogsaa Jonnart sin Virksomhed i Athen. Kun havde han at gøre med det forhungrede og i sine nationale Følelser krænkede Folk, saa at han maatte gaa mere hensynsfuldt frem end Ententens uansvarlige Pressehelte.

Hans Anstrængelser gik fremfor alt ud paa at berolige den offentlige Mening og gøre den bitre Pille lettere at fordøje.

Ententens Kredse udsprede allehaande beroligende Rygter. Kongen skulde begive sig til Corfu; han fik Lov til at blive paa græsk Jordbund. Blokaden skulde ophæves i de nærmeste Dage, henholdsvis inden Søndag.

Straks efter at Kongen havde forladt Hovedstaden, besøgte den Deputerede David Ernæringsmnisteren Drosopulos og meddelte ham, at Hr. Jonnart greb til energiske Forholdsregler for at sikre den græske Befolknings Forsørgelse, at Ententen ikke længere gjorde Vanskeligheder ved Købet af Salt i Tunis, og erklærede, at han havde en stor Mængde Kaffe til Raadighed af den, som laa i Saloniki.. Samtidig offentliggjorde det i Athen udkommende franske Blad »Progrès« følgende inspirerede Oplysning: »Hr. Jonnart har givet de fornødne Befalinger til, at samtlige Kornskibe, som befinder sig undervejs, skal løbe hurtigere ind til Piræus. Desuden blev det overdraget det franske Gesandtskabs Handelsattaché, Herr Gunar, der har gjort sig saa stor Umage for at ophæve de ved Blokaden fremkaldte Vanskeligheder blandt Arbejderbefolkningen, at gøre Indkøb af Mel, som han vil uddele til den fattige Befolkning.« Imidlertid blev der leveret Kinin til Udsalgsstederne, og 5000 Faar fra Thessalien blev fordelt til Slagterierne i Athen og Piræus. Befolkningen maatte faa det Indtryk, at der ventede dem sorgløse Dage under det ny Regimente. Det var imidlertid lutter kunstige Forholdsregler, som tillod Jonnart at iværksætte Fuldendelsen af hans paabegyndte Værk. Under Tryk fra hans Side udkom der et Amnestidekret fra den græske Regering til Fordel for de fængslede Venizelister, og samme Regering maatte anerkende de af den provisoriske Regering udnævnte Embedsmænd som rigtig ansatte. Jonnart, som havde afgivet det højtidelige Løfte ikke at indblande sig i Grækenlands indre Anliggender, forlanger endnu i Ententeregeringernes Navn, at det bestaaende Kammer skal opløses og det venizelistiske Kammer af 31. Maj 1915, »som efter Ententens Anskuelse var Nationens sande Repræsentation«, skulde indkaldes. Dette Kammer skulde imidlertid opløses straks efter Ordningen af

Formaliteter som Edsaflæggelse, Regeringsskifte o. s. v.¹⁾ Nye Valg skulde først afholdes i December, »da det var Ententens Ønske, at det spaltede græske Folk imidlertid naaede til den fornødne Ro og Forstaaelse.²⁾ Hvad Venizélos angaar, skulde han enten blive i Saloniki eller begive sig til Kreta. Til Athen skulde han ikke komme, med mindre Folket frit og upaavirket havde givet ham et Flertal ved Valgene.³⁾ Og Kommedien fuldstændiggjordes ved følgende Opraab fra Jonnart til det græske Folk, som han bekendtgjorde den 15. Juni:

Til det græske Folk!

Frankrig, England og Rusland har villet det græske Folks Uafhængighed, Storhed og Trivsel. De vil forsvare det ædle

1) Det bestaar endnu indtil idag og gælder som de græske Folks forfatningsmæssige Repræsentaton.

2) Om Forfatningsspørgsmaalet: de to Parlater skrev: »New Statesman« for 16. Juni 1917. »Men hvad skal Ententemagterne nu gøre for ikke at nedbryde Verdens Tro paa deres Krav om, at de vil være Forkæmpere for de smaa Folks Frihed? Dertil gives der ingen anden tilfredsstillende Methode end den, hvortil de selv forsøgte at nøde Kongen for endnu knapt et Aar siden, nemlig den øjeblikkelige Afholdelse af frie og uindskrænkede, almindelige Valg.« Og den 23. Juni 1917: »Den ligeste Vej for Magterne er at lade det græske Folk afgøre sin egen Fremtid ved et snarligt Valg.« Og »Observer« for 17. Juni 1917: »Om Grækenland nogensinde skal indtræde i Krigen paa vor Side, det skulde ligesom de øvrige Spørgsmaal forblive overladt til en uhæmmet Afgørelse ved det græske Folk«. Bladet gjorde endog Retsmæssigheden af Kong Alexanders Regering afhængig af Valgenes Udfald: »Ophøjelsen af Konstantins anden Søn paa den tomme Trone burde kun betyde en absolut foreløbig Forholdsregel, saa længe Udfaldet af Valgene ikke var bekendt«. Derefter var det venizelistiske Parlament af Maj 1915 altsaa heller ikke fra Ententens Side betragtet som forfatningsmæssigt, hvad forøvrigt Jonnart selv havde anerkendt ved sit Løfte til Zaimis om at foranstalte ny Valg (se Side 61). Nødvendigheden af nye Valg betonede man imidlertid kun saa længe, det kongetro Kammer bestod.

3) Samtidig udbredte Pariser Bladene allehaande Meldinger fra Athen, ifølge hvilke Ministeriet Zaimis' Stilling skulde være haabløs. Zaimis skulde være traadt tilbage. Venizelos skulde befinde sig paa et af Ententens Skibe undervejs til Athen for at overtage Dannelsen af Kabinettet.

Land, som de har befriet, mod Tyrkiets, Bulgariens og Tysklands Anstrængelser. De er komne hid for at krydse de fjendtlige Manøvrer, som Kongerigets Arvefjender har iværksat. De vil gøre en Ende paa de gentagne Krænkelser af Forfatninger og Traktater saavel som paa de ynkelige Intriger. . . .

Berlin kommanderede Athen og bragte lidt efter lidt Folket under det tysk-bulgarske Aag. Vi er besluttede paa at genoprette Grækenlands konstitutionelle Sandhed og Enighed. Som Følge deraf har Beskyttelsesmagterne forlangt Kongens Thronfrasingelse. De har ikke til Hensigt at berøre det konstitutionelle Monarki; de har kun den Ærgerrighed at gengive Folket dets Forfatning, som den afdøde Kong Georg, glørrig Ihukommelse, pinlig holdt, men som Kong Konstantin ikke mere respekterede.

Hellenere! Timen er kommen til at slutte Broderskab! Eders Skæbne er paa det nøjeste forbunden med Ententemagternes! Eders Ideal er det samme! Eders Forhaabninger er de samme! Vi appellerer til Eders Visdom og Eders Patriotisme! Idag er Blokaden hævet. Paa det pinligste tages der Afstand fra enhver Repressalie mod Grækere, lige meget hvilket Parti de tilhører! Der vil ikke blive taalt noget Anstød mod den offentlige Orden! Enhvers Gods og Frihed beskyttes! En ny Fredens og Arbejdets Æra aabner sig for Dem! Vid, at Beskyttelsesmagterne i deres Respekt for den nationale Suverænitet¹⁾ ingenlunde har til Hensigt at paatvinge det græske Folk den almindelige Mobilisering! Leve det forenede, store og frie Grækenland! I Frankrigs, Storbritanniens og Ruslands Navn! *

Beskyttelsesmagternes Storkommissær
(sign.) *Jonnart.*

Det var stadig Gentagelser af de samme Løfter, som Jonnart allerede flere Gange officielt havde givet Ministerpræsident Zaimis og det græske Folk og som iøvrigt aldrig blev holdt. Under denne Ententens Manøvre havde det naturligvis

1) Samtidig udgik der i Piræus Bekendtgørelser fra den franske Admiral om Udlevering af samtlige Vaaben i Løbet af 24 Timer. Overtrædere straffes efter fransk Lov.

heller ikke skortet paa de bekendte Midler til at fabrikere Stemning. Ved Afsættelsen blev Kapitlet »Kong Konstantin« endeløst. Hans foregivne Forræderi var endnu Genstand for en skarp Polemik. Nu kom de saakaldte Afsløringer om Kongens Handlemaade. I Bladene udspreddes følgende Telegrammer, som skulde være sendt til Kong Konstantin fra den tyske Kejser!

Dette, dateret 4. August 1914:

»Jeg har underskrevet en Forbundstraktat med Tyrkiet. Jeg holder Balkan i min Haand. Rumænien, Tyrkiet og Bulgarien har sluttet sig til Tyskland i Krigen mod Slavismen. Den tyske Flaade vil forene sig med den tyrkiske. Glem ikke, at i Din Egenskab af tysk Feltmarskal og som min Søsters Ægtefælle er Din Plads ved Siden af mig! Glem lige saa lidt, at jeg har skænket Dig Kawalla. Jeg beder Dig om at gøre det, som Du oftere har sagt mig!«

Og følgende, som blev offentliggjort i »Le Temps« for 18. Juli:

»Jeg har med Harmen hørt om den infame Fornærmelse, der er vederfaredes Dig og Dit Dynasti gennem vore fælles Fjender. Jeg forsikrer Dig, at Afsættelsen kun vil være momentan! Tysklands Jærnhaand vil med den almægtige Guds Hjælp gengive Dig Din Throne, som ingen har nogen Ret til at berøve Dig! Tysklands og dets Allieredes Arméer vil hævne Dig paa dem, som saa uforskammet har rettet deres forbryderske Hænder imod Dig! Vi haaber snart at modtage Dig i Tyskland! Tusinder af hjætelige Hilsener fra Din

Wilhelm.

Plumpe Opdigtelser, hvis Falskhed lyser ud af hvert Ord! Imidlertid vedvarede de allierede Troppers Landgang i Piræus. De mod Athen marscherende Tropper blev staaende i kort Afstand fra Byen. Fra Saloniki vendte Venizelisterne tilbage til Hovedstaden i Massevis. I hele Landet synes Nervositeten endelig at have lagt sig. Krisen synes overvunden. Ganske vist klinger Efterretningerne fra Provinsen ikke særlig beroligende. Men Athen forholder sig rolig. Man vil gøre alt for at undgaa, at Ententetropperne eventuelt skal besætte

Byen. Man haaber at naa til Enighed med Beskyttelsesmagterne. Ententen synes at være besluttet paa at indføre et nyt Program i Grækenland. Efter Kongen rejser den franske Gesandt Guillemin og den engelske Elliot, som er graanet i Grækenland. Begge nyder kun ringe Sympatier hos Befolkningen efter de sidste to Aars Begivenheder. Zaimis staar endnu fremdeles i Spidsen for Regeringen, og hans Forhandlinger med Jonnart synes yderst tilfredsstillende. Man taler om en Nydannelse af Kabinetet, hvori der ogsaa skal optages venizelistiske Medlemmer. Man søger at undgaa ethvert Anstød mod Ententens Vilje. Landet har kun Ulykke at vente fra Ententens Side! Derimod er ethvert Forsøg meningsløst. Den 21. skriver Kong Alexander til sin Ministerpræsident, at han med stor Interesse »følger Regeringens Bestræbelser, som gaar ud paa Genoprettelsen af den nationale Enighed«, og han erklærer, at han er rede til »at samarbejde med Ententemagterne for at berolige Aanderne og hidføre en Forsoning indenfor Nationen«.

Alt synes at være i den bedste Gænge, da pludselig som Lynet den Efterretning breder sig, at Venizélos er ankommen til Piræus fra Saloniki ombord paa en Torpedobaad. »Forvirringen er almindelig«. («Secolo»). Men Jonnart udspreder gennem Pressen det Rygte, at Venizélos har til Hensigt, kun at opholde sig nogle faa Dage i Athen. Bagefter skal han atter vende tilbage til Makedonien. Det drejer sig stadig om det samme Bedrag. Zaimis opsøger Jonnart paa hans Skib og forsøger at overbevise ham om, at Venizélos' Tilbagevenden kan faa svære Følger og at den næppe genoprettede Ro derved bliver alvorlig truet. Men Jonnart lader sig ikke overbevise. Han gør ham Bebrejdelser for Mangel paa Energi i sin Regering og forlanger af ham, at han skal træffe Forholdsregler til Ordenens Opretholdelse. Han taler om Opløsning af Kammeret og Genindkaldelse af Kammeret fra 31. Maj 1915 og om allehaande Spørgsmaal, kun ikke et Ord om Venizélos! Og lader Zaimis vende tvivlende tilbage til Athen. Men i Athen gaar der nu alvorlige Ting for sig! Situationen synes atter at være mørk! Man formoder en ny Krise, saa meget mere, som Venizélos' Tilhængere i Piræus, understøttede af

Jonnarts Agenter, i Anledning af deres Førers Ankomst foranstaltede offentlige Manifestationer, i hvilke Venizélos blev fejret som den snarlige Fører for Nationen. Straks derpaa viste Jonnart sig for første Gang i Athen og besøgte Kong Alexander paa hans Slot. Med korte Ord forlangte han Kabinettet Zaimis' Demission og Indkaldelse af Kammeret fra 31. Maj 1915 og meddelte ham, at det var Ententemagternes faste Beslutning at betro Venizélos Regeringen. Endelig, efter lange Omveje naaede man til Maalet! Kongen turde kun svare Ja og Zaimis fik sin Afsked af Jonnart.¹⁾ Imens opstillede Venizélos i Piræus Listen over sit Ministerium! Det var ingen let Sag at bringe Venizélos til Athen. Og Jonnart benyttede en lille Manifestation paa Omonoia-pladsen i Athen, hvor ogsaa Kong Konstantins Navn blev nævnet under Leveraab, til at lade sine Tropper marschere mod Athen. Paa faa Øjeblikke blev Hovedstaden omgivet af et Ildbælte. Højderne omkring Staden blev ved franske og russiske²⁾ Kontingenter besat med Artilleri. Hundreder af Kanoner baade paa Sø og Land aabnede deres truende Svælg mod den fredelige Stad. Paa de store Færdselsgader og Pladser i Byens Centrum blev der fordelt Maskingeværkontingenter (»Secolo«). 40,000 Mand Ententetropper deltog i denne hæderfulde Bedrift! Befolkningen blev terroriseret. Enhver Modstand var umulig. Det var en glimrende Sejr for Ententens Arméer! Den tog sin Hævn for Uheldet fra 1. December. Med denne imponerende Baggrund indtraf Venizelos som Triumfator i Athen og aflagde sin Ed som Ministerpræsident.

Ententepressen og i første Linie den franske Presse jubede. »Journal des Débats« for 1. Juli 1916 kalder Venizélos' Tilbagekomst til Athen »et smukt Resultat«. »Observer« for 8. Juli karakteriserer den som »et slaaende Bevis paa den

1) Den 24. Juni meldte »Temps«, at Zaimis efter en fuldstændig Forstaaelse mellem ham og Venizelos havde erklæret sig rede til at træde tilbage for at overlade Venizelos Dannelsen af det ny Kabinet.

2) Anvendt uden den russiske Regerings Samtykke og straks den følgende Dag trukne tilbage af samme.

Magt, denne fremragende Statsmand udøver paa sine Landsmænd«(!)¹⁾

Ved Venizélos' Tilbagevenden til Magten naaede Ententen den anden og sidste Etappe af sin Plan. Ganske vist forsikrede »Westminster Gazette«, at Ententen ikke vilde tage noget Skridt for at drage Grækenland ind i Krigen. Venizélos' Tilbagekomst betød imidlertid intet andet end Krig. Hans politiske Plan var jo bekendt. Nu lod man Masken falde! Man talte ikke længer om Farer for Sarrail-Arméen, de tyske U-Baade o. s. v. »Det befriede Grækenland tager mere og mere sin Skæbne i sine egne Hænder.« (Henry Lorin i »Victoire« for 9. Juli 1917). Man gav aabent sine Maal tilkende. »Frankrigs sande Maal i Grækenland er intet andet end Haabet om nye Geværer og Mandskaber,« siger »Écho de Paris« med ægte fransk Kynisme. »I Løbet af kort Tid vil Grækenland — saaledes antyder man for os — indtage sin Plads blandt de Magter, som kæmper for Retten.« (André Lichtenberger i »Victoire« for 1. Juli 1917).

Saaledes blev den af Ententen forfulgte politisk-militære Plan kronet af en fuld Sejr.²⁾

Det græske Folk, som kun ønskede Freden, blev med Vold udleveret til den Mand, som havde bestemt det til Kanonføde for Ententen. Grækenland blev allieret med Ententemagterne.

»Aldrig i Verdenshistorien skete der et mere troløst Angreb end det, som Englænderne nu vil gøre sig skyldige i overfor Danmark. Ikke engang barbariske Staters Sørøver-

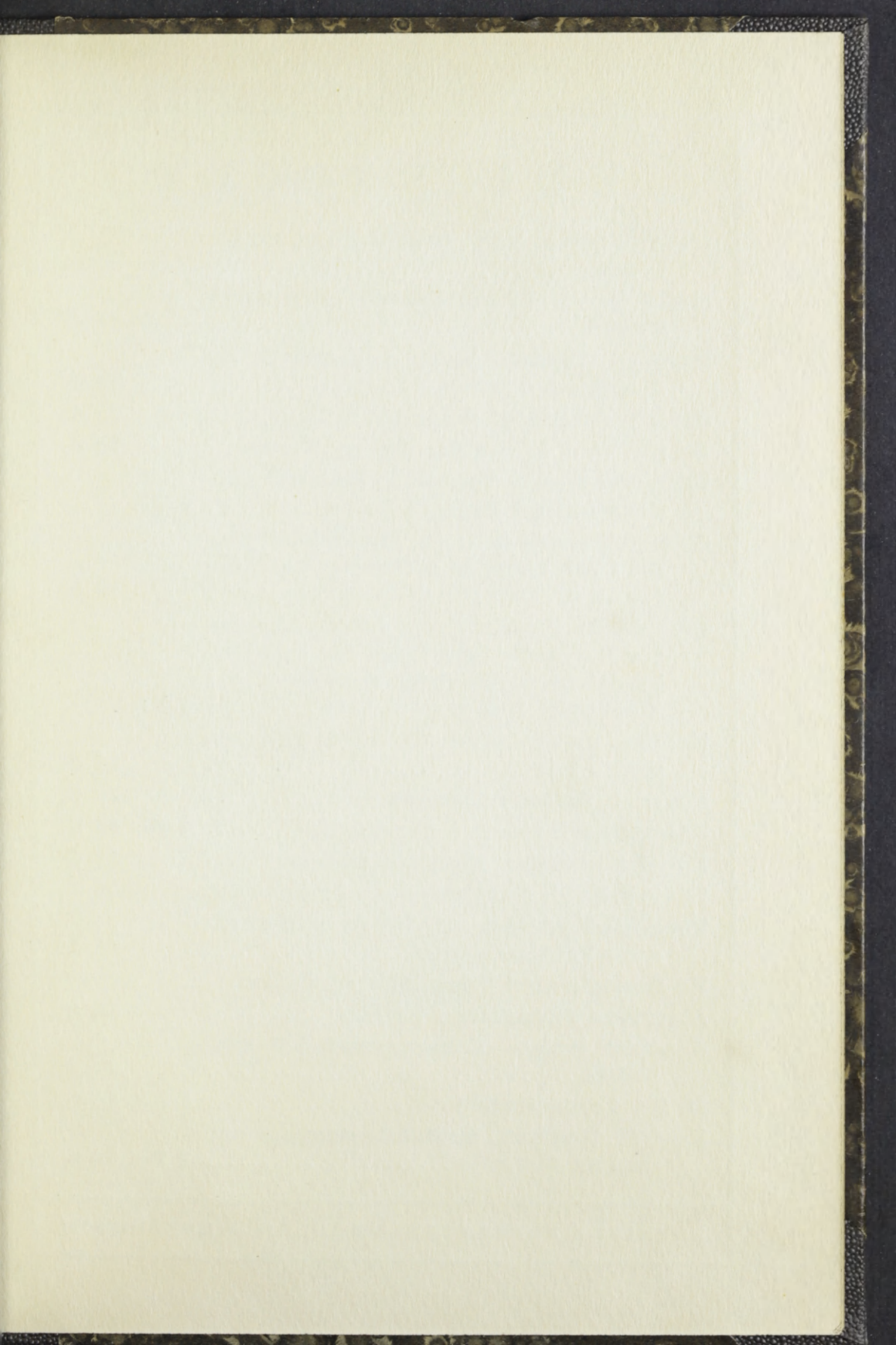
1) »En national Regering, som har Brug for den truende Understøttelse ikke blot af Venizelisterne, men endog af de franske Bajonetter og Kanoner for at komme til Magten, kan paa ingen Maade forlange af Europa og i Særdeleshed ikke af os at blive anerkendt som legitim.« »Idea Nazionale« for 30. Juni 1917.

2) »I Athen stod Kampen ikke om Retten, men om Interesserne, og derfor var Konstantin en Hindring. Det er ingen Hemmelighed, at Italiens Hensigter med Albanien og Epirus finder ringe Tilslutning hos de andre Ententemagter. Konstantins Afgang letter Stillingen for disse. Grækenland under Venizelos kan næsten fordre, at der tages Hensyn til dets Interesser i det albanske Spørgsmaal. *Det er Betydningen af Athens Kapitulering!*« (»Djen« for 14. Juni 1917.)

bedrifter kan opvise et Sidestykke til dette. Man vil hos dem finde større Loyalitet end idag hos England,« skrev den danske Historiker Edv. Holm om Englændernes Bombardement af København i Aaret 1807.¹⁾

Det samme kunde man idag gentage med Hensyn til Grækenland, naar man ved Siden af England tillige stiller Frankrig, »Civilisationens og Frihedens Moder«.

1) Den græske Tragedie er en Gentagelse af Danmarks Tragedie i Aaret 1807. Det neutrale Danmark stod dengang ligeledes mellem to kæmpende Stater: England mod Frankrig. Napoleon havde erklæret Fastlandsspærring mod England. I denne Spærring var Danmark ikke medindbefattet. England, der forudsaa, at Napoleon kunde spærre den danske Kyst med Magt, skyndte sig at faa Fodfæste der først. Skønt den danske Regering havde mobiliseret og sendt Hæren til den holstenske Grænse mod et eventuelt fransk Angreb, kom i August 1807 en stor engelsk Flaade paa 65 Krigsskibe med 370 Transportskibe tilsyne i Sundet. En særlig engelsk Udsending havde tilbudt den danske Regering Forbund med England og krævede som Pant Udleveringen af hele den danske Flaade. Den danske Regering tilbageviste selvfølgelig disse uhyre Fordringer. Den 2. August foregik uden videre Englændernes Landgang, og den 20. August begyndte et hensynsløst Bombardement paa København. Der faldt over 14,000 Bomber. Over 300 Gader blev ødelagt, over 2500 Indbyggere og 530 Mand af Besætningen dræbt. Den danske Regering maatte bede om en Vaabenstilstand, der ogsaa kom i Stand paa Betingelse af den samlede Flaades Udlevering. (Dr. W. Goetze: England, Dänemark und Griechenland, Stuttgart-Berlin. 1916).

K R I G S B Ø G E R

Mordforsøget paa Over-Marineløjtnant Crompton	50 Ø.
Major Dobrivoi Lazarevitsch: Den sorte Haand	75 Ø.
Herman Wendel: Elsass-Lothringen og Socialdemokratiet	75 Ø.
John L. Stoddard: Englands Tilbagegang	75 Ø.
Dr. jur. W. J. L. van Es: Det ny Europa ..	75 Ø.
Prof. Ferdinand Tönnies: Engelsk Ver- denspolitik i engelsk Belysning	2 Kr.
Suchomlinow og den russiske Mobilisering set i Belysning af officielle Dokumen- ter og Afsløringer under Processen ..	50 Ø.
Dr. Eduard David: Hvem bærer Skylden for Krigen? Tale holdt for den Hol- landsk-Skandinaviske Fredskomit� i Stockholm den 6. Juni 1917	1 Kr.
England og Tyskland. Hvad Lloyd George mente i 1908	25 Ø.
Parvus: Bolschewikernes Sejr	25 Ø.
Joseph Bertourieux: Sandheden	4 Kr. 50 Ø.
Raoul Stoecklin: Elsass-Lothringen	50 Ø.
Louis v. Kohl: Sandheden om Lichnowsky	50 Ø.
Tonnage-V�eddekampen kommer til at af- g�re Verdenskrigen	50 Ø.
En Samtale med Prins Max af Baden ...	25 Ø.
Amerikas Deltagelse i Krigen	25 Ø.
Joachim K�hn: Clemenceaus Alliance- politik	50 Ø.
M. S.: Lenin-Trotzki	2 Kr. 50 Ø.
Prof. Dr. Hejlfron: Englands Krigsf�relse mod de Neutrale	1 Kr. 50 Ø.

